

A KÖZÉP-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS MUNKAÜGYI KÖZPONT 2010. ÉVI MUNKAERŐ-PIACI PROGNOZISA

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
I. A RÉGIÓ NÉPESSÉGE, GAZDASÁGA, MUNKAERŐ-PIACI HELYZETE.....	3
1. A régió területi, földrajzi népesség jellemzői.....	3
2. A gazdaság főbb jellemzőinek alakulása a régióban.....	4
3. A Közép-dunántúli régió munkaerő-piaci helyzete.....	5
3.1. A foglalkoztatási adatok alakulása (KSH adatok).....	5
3.2. A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása (AFSz adatai).....	5
3.3. A nyilvántartott álláskeresők összetétele.....	8
3.4. A pályakezdő álláskeresők helyzete.....	13
3.5. Az álláshelyek és a közvetítések alakulása.....	15
3.6. A csoportos létszám-leépítési bejelentések.....	16
3.7. A létszámbővítési bejelentések, új munkaadók.....	17
II. MUNKAERŐ-PIACI PROGNOZIS.....	18
1. A kiválasztott minta főbb jellemzői.....	18
2. A kapacitás-kihasználtság.....	20
3. A rendelésállomány alakulása.....	21
4. A beruházások alakulása.....	22
5. A termelés szintjének alakulása.....	24
6. A 2009. évi létszámgazdálkodás.....	26
6.1. Külföldi állampolgárságú munkavállalók alkalmazása.....	29
6.2. Kölcsönzött munkavállalók foglalkoztatásának jellemzői	30
7. A 2010. évi létszámgazdálkodás	31
7.1. Kölcsönvett munkavállalók foglalkoztatásának jellemzői	33
8. Pályakezdők foglalkoztatása.....	33
9. START kártyával történő pályakezdők foglalkoztatása.....	35
10. START kártyával rendelkezők foglalkoztatása	35
11. START programokkal kapcsolatos foglalkoztatási kedvezmények, célcsoportok ismertsége.....	36
12. Alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás.....	37
13. Tartósan betöltetlen álláshelyek	38
14. A létszámcsökkentéssel és a létszámbővítéssel leginkább érintett foglalkozások.....	39
15. A munkaerő-igények kielégítésének forrása.....	39
III. ÖSSZEFOGLALÁS.....	41
1. A megkérdezett cégek helyzetértékelése és várakozásai.....	41
2. Megyéenkénti kitekintés	42
IV. MELLÉKLET.....	59

I. A RÉGIÓ NÉPESSÉGE, GAZDASÁGA, MUNKAERŐ-PIACI HELYZETE

1. A régió területi, földrajzi, népesség jellemzői

A Közép-dunántúli régió a Dunántúl középső és északkeleti részén található a Balatontól majdnem a Dunakanyarig, déli irányban a Mezőföld jelentős területeivel. Területe 11.116 km², Fejér, Komárom-Esztergom és Veszprém megyét foglalja magában, s 24 statisztikai kistérségre és foglalkoztatási körzetre oszlik. Településeinek száma meghaladja a 400-at, amiből a városi rangúak száma 36, ezen belül is 4 megyei jogú város. A községek több mint fele 1.000 főnél kisebb lélekszámú aprófalú, sőt egynegyedükben a lakónépesség nem éri el az ötszáz főt sem, ami elsősorban Veszprém megyét jellemzi, míg Fejér és Komárom-Esztergom megyében nagyobb kiterjedésű, népesebb települések dominálnak.

A régió földrajzi, gazdaságföldrajzi helyzete, településszerkezete nagymértékben meghatározza az itt élők életlehetőségeit. 2009. január 1-jén a népsűrűség 99,2 fő/km², a vidéki átlagot meghaladja, s ezzel a fővárost is magába foglaló Közép-Magyarország után az ország második legsűrűbben lakott térsége.

A Közép-dunántúli régió lakónépessége 2009. január elején **1.103,1 ezer fő** volt, 1,7 %-kal kevesebb, mint egy évvel korábban, s amely az ország lakosságának továbbra is a 11,0 %-át jelenti. A régiót a népesség csökkenése jellemzi, melynek mértéke meghaladja az országos népességfogyás mértékét (0,1 %-ot). A lakosok 38,8 %-a Fejér, 28,5 %-a Komárom-Esztergom, 32,7 %-a pedig Veszprém megye településein lakott. 2009. III. negyedévének végéig a régióban az élve születések száma (7.742 fő) jelentősen elmarad a halálozásától (10.449 fő), így a természetes fogyás 2.707 fős. Ennek mértéke a régió megyéi közül Veszprém megyében a legmagasabb, -995 fő, de Fejérben is meghaladja a -900 főt, Komárom-Esztergomban pedig megközelíti a -800 főt.

A régió lakosságának korösszetétele alapvetően nem tér el az országostól. A legfeljebb 14 éves népesség részaránya a régiókban 14,6 %, ami hasonló az országgal. A munkavállalási korú népességet magába foglaló 15-64 éves népesség aránya 69,7 %, kicsit magasabb az országos mértéknél, és az ennél idősebb népesség aránya is kedvezőbb. A fentiek alapján az eltartott népesség aránya 43,4 %, mely az országosnál (45,4 %) alacsonyabb. Az év elején **753,4 ezer fő**, vagyis a lakosság 2/3-a (68,3 %-a) tartozott a **munkavállalási korú népesség** csoportjába.

A régió földrajzi és közlekedési lehetőségei kedvezőek, több autópályával is rendelkezik. Így az M1-es autópálya négy Komárom-Esztergom megyei várost – Tatabánya, Tata, Bábolna, Komárom – érint. Az M7-es autópálya Fejér megyén halad át érintve Veszprém megyét - és meggyorsítva a Balaton, valamint a Szlovén határ elérhetőségét. Elkészült az M6-os autópálya Fejér megyei szakasza, ami Ercsi és Dunaújváros – illetve az autópálya melletti kis települések – könnyebb megközelíthetőségét szolgálja. Ezekon túl jelentős még a 8-as főközlekedési út – amely Ausztria irányába jelent komoly forgalmat -, ami Fejér és Veszprém megyét köti össze, illetve egész Veszprém megyét átszeli. Mindezekon túl jónak mondható a régió vasúti közlekedése is.

Ezek a lehetőségek nagyban hozzájárulnak a munkavállalók mobilitásához, azonban mindez nem mondható el a kistérségeken élők esetén, ahol nehézkes a csatlakozási pontokhoz való eljutás.

Az ingázások irányát tekintve Komárom-Esztergom megye komáromi kistérségéből Győr irányába, míg Dorog, Esztergom és Tatabánya térségeiből a Budapest felé irányuló munkaerőmozgás a jellemző.

Veszprém megye pápai térségéből Győr, Sárvár, Celldömölk és Komárom irányába, a zirciből pedig Mór és Veszprém felé történő ingázás jellemző, míg a megye nyugati részéből főként Vas megye irányába történik a mozgás. A várpalotai térségből Fejér megyébe jár dolgozni a munkavállalók egy része.

A Fejér megyei Bicske és Dunaújváros körzetekből jellemző a fővárosban történő munkavállalás.

Mindezeken túl a megyéken belüli ingázás a főbb ipari városokba irányul.

A külföldi, főleg szlovák munkaerő alkalmazása elsősorban Komárom-Esztergom megye foglalkoztatási helyzetében játszik meghatározó szerepet, de kisebb számban Fejér és Veszprém megyében is megtalálható.

2. A gazdaság főbb jellemzőinek alakulása a régióban (KSH adatok)

2009. szeptember 30-án régióinkban a regisztrált vállalkozások száma 143.432 db volt, 3.007 db-bal, azaz 2,1 %-kal magasabb, mint egy évvel korábban. Ezen belül a regisztrált társas vállalkozások köre (47.712 db) 3,8 %-kal, az egyéni vállalkozásoké (95.720 db) pedig 1,3 %-kal bővült. Ezen túlmenően a bejegyzett vállalkozások kétharmadát kitevő egyéniek az egy évvel korábbinál (67,3 %) kisebb arányt (66,7 %-ot) képviseltek.

2009. I-III. negyedében a régióban az ipari termelés értéke 3.343,3 milliárd Ft volt, 1.002,2 milliárddal (23,1 %-kal) kevesebb, mint 2008. megfelelő időszakában. (Országosan az ipari termelés az előző évihez képest 18,2 %-kal csökkent.) A termelés volumenindexe közel 30 %-kal maradt el az előző év azonos időszakai adatától, s az ipari értékesítés is közel ugyanennyivel esett vissza. A belföldi, valamint a külföldi értékesítés is hasonlóan jelentős visszaesést mutat.

A régiós székhelyű építőipari szervezetek teljesítménye 64,9 milliárd forint volt, ami közel húsz százalékkal alacsonyabb az előző évinél.

A régió kereskedelmi szálláshelyein az első három negyedév folyamán mintegy 146 ezerrel kevesebbet, (1.864.279) éjszakát töltöttek az idelátogató vendégek a tavalyinál. A vendégéjszakák zömét (62,1 %-át) belföldi vendégek vették igénybe. A külföldiek által nálunk töltött éjszakák száma 20,5 %-kal csökkent, míg a belföldieké kissé (3,2 %-kal) nőtt az előző év azonos időszakához képest.

A Közép-dunántúli régió gazdasági szervezetei 2009. I-III. negyedévben 198,1 milliárd Ft értékű beruházást valósítottak meg, s ezzel több mint 67 milliárddal alacsonyabb teljesítményértéket produkáltak a 2008-as megfelelő értékénél.

3. A Közép-dunántúli régió munkaerő-piaci helyzete

3.1. A foglalkoztatási adatok alakulása (KSH adatok)

A gazdasági aktivitást és a foglalkoztatottságot jelző régiós mutatók kedvezőbbek az országosnál. A rendelkezésre álló legfrissebb KSH adatok szerint régióinkban **a foglalkoztatás színvonala 2009. III. negyedévben 50,4 %** volt, ami 1,2 %-ponttal haladja meg az országos átlagot (49,2 %). A KSH által számított munkanélküliségi ráta ugyanebben az időszakban régióinkban 10,0 % volt, míg országosan 10,3 %. A régióban a 15-74 éves népesség legnagyobb hányada (56,0 %-a) aktív volt január-szeptemberben, míg országosan 54,9 %-ot képviseltek a munkaerőpiac aktív résztvevői.

A KSH munkaerő-felmérés adatai (15-74 éves népességre), 2009. III. negyedév

Megnevezés	Közép-dunántúli régió				Országosan
	Fejér megye	Komárom-Esztergom megye	Veszprém megye	Összesen	
Népesség száma (ezer fő) ^{a)}	428,3	314,5	360,4	1 103,1	10 031
Foglalkoztatottak (ezer fő)	163,8	125,8	139,3	428,9	3 783,5
Alkalmazásban állók (ezer fő) ^{b)}	113,3	81,9	72,2	267,5	2 664,4
Munkanélküliek (ezer fő)	20,1	13,8	13,8	47,7	436,2
Gazdaságilag aktívak (ezer fő)	183,9	139,6	153,1	476,6	4 219,7
Gazdaságilag inaktívak (ezer fő)	144,4	104,7	124,9	374,0	3 466,5
Aktivitási arány (%)	56,0	57,1	55,1	56,0	54,9
Foglalkoztatási arány (%)	49,9	51,5	50,1	50,4	49,2
Munkanélküliségi ráta (%)	10,9	9,9	9,0	10,0	10,3

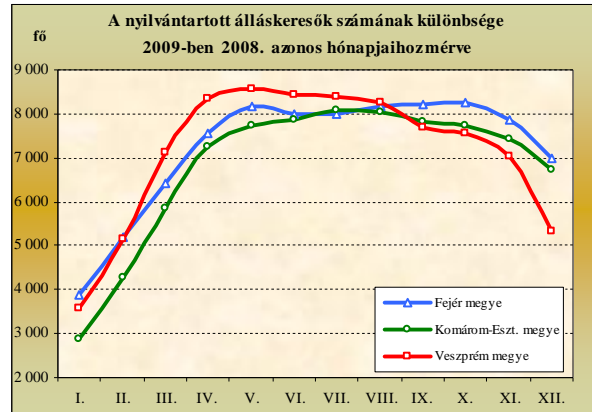
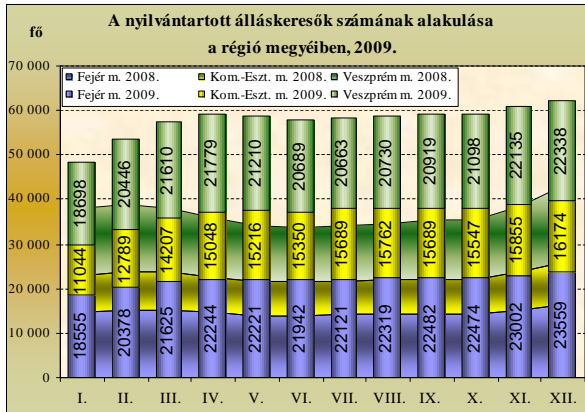
a) 2009. január 1-én. b) A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatai.

A KSH legfrissebb adatai szerint **2009. III. negyedév végén** a 428,9 ezer foglalkoztatott több mint háromötöde (62,4 %-uk), **267,5 ezer fő állt alkalmazásban** a legalább 5 főt foglalkoztató régiós székhelyű vállalkozásoknál, nonprofit szervezeteknél, valamint a költségvetési és társadalombiztosítási intézményeknél

3.2. A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása (Állami Foglalkoztatási Szolgálat adatai)

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat régiós szervezetének nyilvántartási rendszerében az évközi forgalmi adatok eredményeként régióinkban a 2009. decemberi zárónapon 62.071 fő álláskereső szerepelt, mely 44,1 %-kal (19.008 fővel) több az egy évvel korábbi állapotnál (országosan 26,7 %-os növekedés mutatkozik a 2008. év végéhez képest).

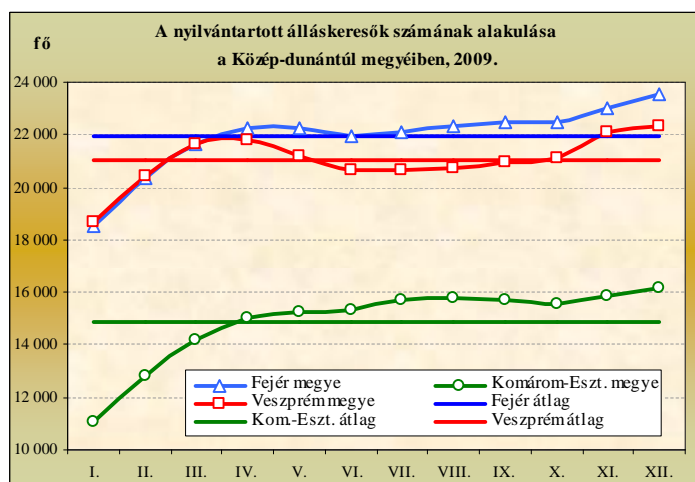
2009-ben átlagosan 57.801 fő volt a havi zárónapokon a nyilvántartásban szereplők száma, mely a 2008-as átlagos havi adatoknál 57,7 %-kal (21.141 fővel) magasabb. A nyilvántartott állástalanok száma 2009. mindegyik hónapjában jóval meghaladta az előző év azonos havi értékét, a legkevesbé januárban (10.310 fővel), a legnagyobb mértékben (24.451 fővel) pedig augusztusban. Az előző évihez képesti bővülés arányaiban nézve szintén januárban volt a legkisebb (27,1 %-os), a legnagyobb (72,0 %-os) értéket azonban júniusban tapasztalhattuk.

2009-ben a régiós nyilvántartásban szereplő álláskeresők száma a 2008. decemberi értékről (43.063 fő) négy hónap alatt 16 ezer fővel emelkedve áprilisban tetőzött (59.071 fő), majd csupán két hónapig nagyon mérsékelten, összesen ezer fővel csökkent a júniusi értékre (57.981 fő). Ezután több mint ezer fős növekedést követően szeptemberre elérte az áprilisi csúcstól (59.090 fő), majd decemberre (62.071 fő) újabb, csaknem 3 ezer fős növekedés után jócskán (épp 3.000 fővel) meg is haladta azt. Így adódott össze év végére a 19 ezer fős többlet 2008. decemberéhez képest. A szezonális foglalkoztatás általában erőteljesen érezteti hatását a régióban, mely a Balaton-parti érintettség miatt az idegenforgalommal összefüggő foglalkozások, emellett pedig a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, az építőipar, valamint a megrendelések függvényében a feldolgozóipar munkaköreit is érinti. 2009-ben azonban a 2008. utolsó negyedében kezdődött, majd az év egészen áthúzódó globális méretű gazdasági recesszió oly mértékben rányomta bélyegét a munkaerő-piacra, hogy csaknem teljesen elmosta a szezonális hullámzást. Továbbra is terjedőben van az a gyakorlat, hogy a cégek – különösen a határozott idejű munkaszerződéssel történő alkalmazás esetében – munkaerő-kölcsönző szervezeteken keresztül szerzik be a szükséges munkaerőt.

A régió három megyéjének különböző munkaerő-piaci adottságait is egymáshoz közelítette, illetve az eddigi egymástól eltérő folyamatokat egyirányba terelte a válság.

Fejér megyében az álláskeresők havi átlagos száma 21.910 fő volt, ami 7.220 fővel (49,1 %-kal) haladja meg a 2008. évi értéket, s amely a régió átlagos nyilvántartott állományának 37,9 %-át jelenti, 2,2 %-ponttal alacsonyabbat, mint a tavalyi részarány. A havi adatok 3.874-8.255 fő közötti mértékben haladják meg az egy évvel ezelőtti, a legkevesbé januárban, a legnagyobb mértékben pedig októberben. A legtöbb álláskeresőt (23.559 főt) is decemberben, míg a legkevesebbet (18.555 főt) januárban regisztrálták a megyében, ami 5.004 fős különbségnek felel meg a két szélsőérték között.

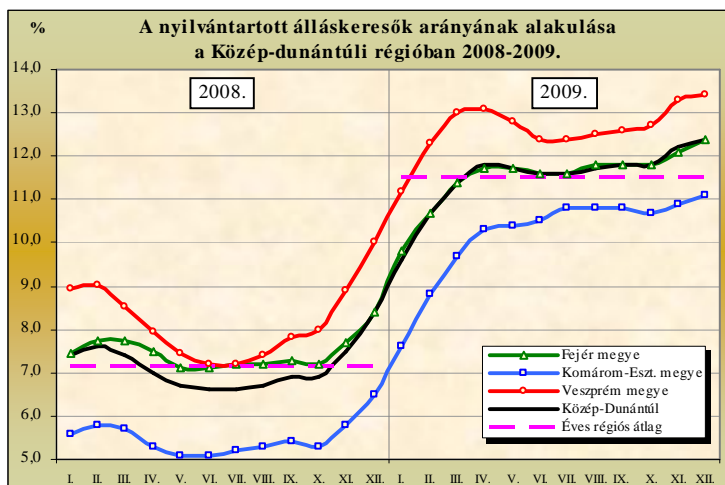
Komárom-Esztergom megyében

14.864 fő szerepelt havonta átlagosan a nyilvántartásban, ami 6.800 fővel, több mint négyötödével (84,3 %-kal) magasabb a tavalyi értéknél, s amely a régió álláskeresőinek átlagosan 25,7 %-át, az előző évinél 3,7 %-ponttal nagyobb hányadát teszi ki. Itt is az év minden hónapjában többen voltak, mint 2008. megfelelő havában, számuk a legkevesbé

(2.859 fővel) januárban, legnagyobb mértékben (8.069 fővel) pedig júliusban haladta meg az egy évvel ezelőtti. Emellett a legtöbb álláskeresőt (16.174 főt) szintén decemberben, míg a legkevesebbet (11.044 főt) itt is januárban tartották nyilván a megyében, mely szélsőértékek között 5.130 fős a különbség.

Veszprém megyében a nyilvántartott álláskeresők száma havonta átlagosan 21.026 fő volt, amely 7.121 fővel (51,2 %-kal) magasabb a 2008-as értéknél, s amely a régiós állomány 36,4 %-át jelenti, 1,5 %-ponttal kisebb hányadot, mint tavaly. Számuk az év minden hónapjában meghaladta az egy évvel azelőtti értéket, a legnagyobb mértékben (8.572 fővel) májusban, a legkevesébé (3.577 fővel) pedig itt is januárban. Ez időben egybe esik az idei év során mért legalacsonyabb (január: 18.698 fő), de nem így a legmagasabb (december: 22.338 fő) értékkel. Ezen felül e megyében figyelhető meg a legnagyobb szezonális hullámváltozás, melynek nyári hónapokban kifejtett kedvező hatása következtében a két szélsőérték között itt a legkisebb (3.640 fős) a különbség.

A nyilvántartott álláskeresők és a gazdaságilag aktív népesség alapján számított mutató értéke decemberben 12,4 %-ot ért el a régióban, amely a 2008-as év végi adatot 4,0 %-ponttal meghaladja. Éves szinten a régióra számított átlagos mutató 11,5 % volt, amely 4,4 %-ponttal kedvezőtlenebb az egy évvel ezelőtti adatnál. A nyilvántartott álláskeresők aránya az áprilisi tetőzés (11,8 %) után június-júliusban volt a legalacsonyabb (11,6 %), majd év végére minden előző érték fölé (12,4 %-ra) emelkedett. A három megyében eltérően alakult a nyilvántartott

álláskeresők aránya mind egymáshoz, mind a tavalyi értékekhez képest. Idén is **Fejér** megye mutatója volt legközelebb a régiós átlaghoz, attól csupán -0,1 és +0,2 %-pont közötti mértékben tért el, egész év során a másik két megyei érték között mozgott. A legmagasabb (12,4 %) decemberben, a legalacsonyabb (9,8 %) pedig januárban volt az értéke. Az egy évvel azelőtti értéket minden hónapban jóval, 2,3-4,6 %-pont közötti mértékben

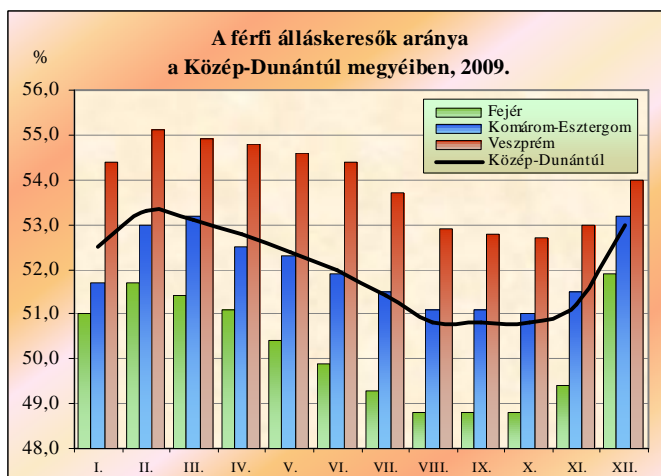
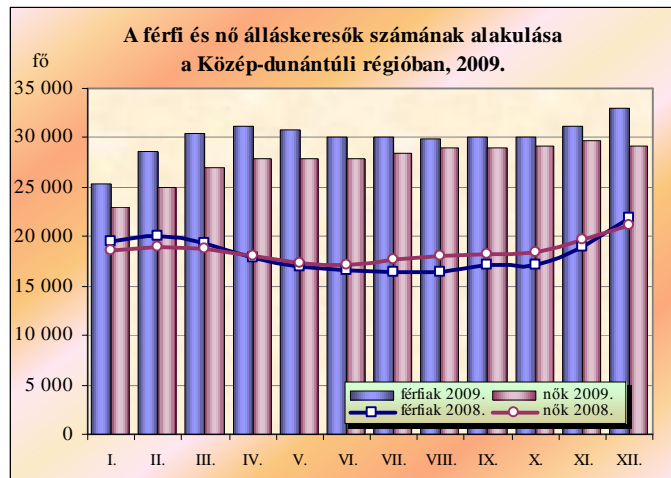
meghaladta, így éves átlaga (11,5 %) is 4,0 %-ponttal magasabb lett, mint 2008-ban.

Komárom-Esztergom mutatója még mindig a legkedvezőbb a három megye közül, bár éves átlagban 10,2 %-ot ért el, 4,7 %-ponttal meghaladva a tavalyi értéket. Havonta 2,0-5,6 %-ponttal volt magasabb, mint 2008-ban, januári legalacsonyabb értékéről (7,6 %) a decemberi tetőpontig (11,1 %) szinte folyamatosan emelkedett egész évben. Maximuma így is alatta marad Veszprém megye összes, márciustól pedig Fejér megye és a régió értékeinek is, januári minimuma pedig alig több mint fele (56,7 %-a) az év során mért legmagasabb – Veszprém megyei – értéknek.

A legmagasabb értékű mutatót **Veszprém** megyében mérhettük egész év folyamán, melynek csúcserkéke decemberben 13,4 % volt, de januári minimuma (11,2 %) is csaknem elérte az éves régiós átlagot (11,5 %). Mindezek mellett az előző év azonos havi értékeit 2,3-5,3 %-pont közötti mértékben meghaladta, így éves átlagértéke is 4,4 %-ponttal magasabb lett 2009-ben (12,6 %), mint tavaly (8,2 %).

3/3. A nyilvántartott álláskeresők összetétele

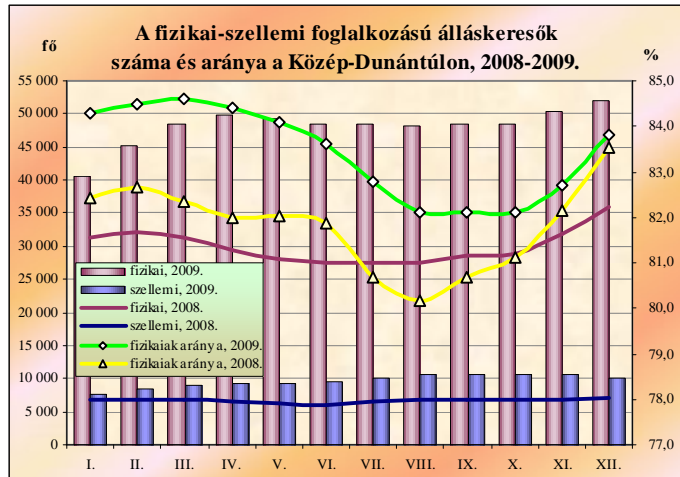
Éves szinten a régióban nyilvántartott álláskeresők többsége (52,0 %-a), havonta átlagosan 30.062 fő férfi volt, míg a nők ennél havonta átlagosan 2.323 fővel voltak kevesebben (27.739 fő). Az előző évi átlaghoz viszonyítva ez a nők esetében 9.233 fős (49,9 %-os), míg a férfiaknál 11.909 fős (65,6 %-os) növekedésnek felel meg. A férfiak száma minden hónapban meghaladta a nőket, a legkevesbé (909 fővel) októberben, a legnagyobb mértékben (3.739 fővel) pedig decemberben. Az előző évben a férfiak túlsúlya még csupán az első három hónapra korlátozódott, így 2008-ban éves átlagban még a nők voltak többségben (50,5 %) az álláskeresők között. Elmondhatjuk még, hogy a nyilvántartott állomány mindkét nem esetében folyamatosan meghaladta az előző évi értékeket.

A két nem arányának hullámzása egymáshoz, illetve a régiós átlaghoz viszonyítva mindhárom megyében hasonlóképp alakult az év folyamán, azonban a mértékekben jelentős különbségek láthatók. **Fejér** megyében az év első öt, valamint utolsó hónapjában 50 % feletti volt a férfiak aránya, a június-november közötti hat hónapban viszont a nők voltak többségben. Éves átlagban kevéssel, de a férfiak aránya lett a magasabb (50,2 %), túlsúlyuk a három megye közül itt a legkisebb. **Komárom-Esztergom** megyében az erősebb nem aránya ennél magasabb volt, minden hónapban a férfiak voltak többségben. Hányaduk októberben 51,0 %-os minimumot ért el, márciusban és decemberben egyaránt 53,2 %-kal tetőzött, éves átlagban pedig épp a régiós átlaggal azonos, 52,0 % lett az értéke. Ez utóbbi nem meglepő, hiszen egész évben a régiós érték körül mozgott, a megyék közül leginkább követve annak vonalát. **Veszprém** megyében a férfiak aránya minden hónapban jócskán, 2,7 %-pont (október) és 5,1 %-pont (február) közötti mértékben meghaladta a nőket, melynek következtében az éves átlagos arány is itt lett a legmagasabb, 53,9 % a férfiak javára. A három megye eredőjeként a nemek **régiós** aránya is hasonló lefutású görbét mutat. A februári 53,3 %-os csúcstról augusztus-október között 50,8 %-ra csökkent a férfiak részesedése, majd az utolsó hónapban 53,0 %-kal ismét megközelítette az év eleji maximumot. Az év során átlagosan 52,0 %-ot tett ki az erősebb nem képviselőinek aránya, mely 2,5 %-pontos magasságban a 2008-as értéknél.

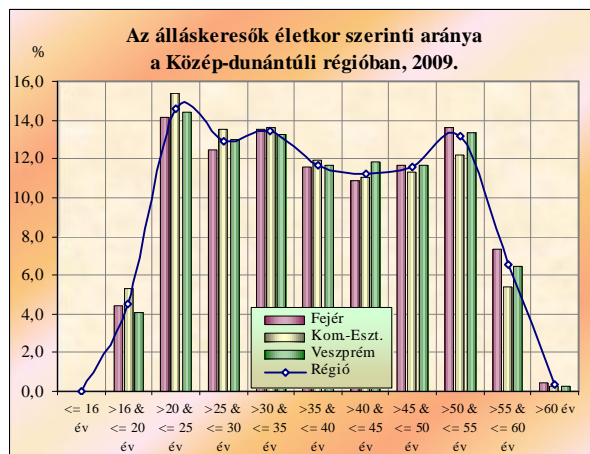
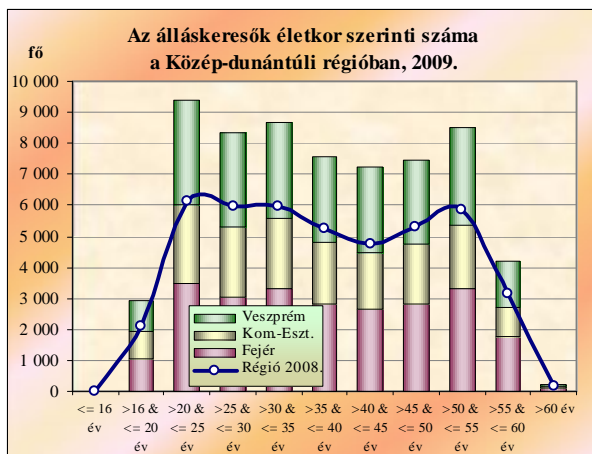
Éves átlagban az álláskereső több mint négyötöde, 83,4 %-a a fizikai állománycsoporthoz tartozott, ami 1,2 %-ponttal meghaladja 2008-as részesedésüket. Ez annak a következménye, hogy hányaduk minden egyes hónapban 0,3-2,4 %-pont közötti mértékben nagyobb volt a tavalyinál. Arányuk a márciusi csúcsról, 84,6 %-ról augusztusig folyamatosan 82,1 %-ig csökkent, majd két hónap stagnálás után decemberre 83,8 %-ra emelkedett. Abszolút számuk a teljes álláskereső állomány hullámszerűségét követve a legalacsonyabb januári értékről (40.701 fő) több mint kilencezer fős emelkedés után először áprilisban tetőzött (49.860 fő), majd másfél ezer fős csökkenéssel augusztusra minimumot (48.296 fő) ért el, majd decemberre minden addiginál magasabbra emelkedett (52.029 fő).

A fizikai foglalkozásúakon belül a szakmunkások képviselik a legjelentősebb méretű csoportot, arányuk a teljes álláskereső állomány több mint egyharmadát teszi ki, éves átlagban 37,3 %-ot, mely 4,1 %-ponttal magasabb 2008-as arányuknál. A legnagyobb részt (38,3 %-ot) decemberben képviselték, legalacsonyabb hányaduk pedig 36,3 % volt januárban. Szám szerint is decemberben voltak a legtöbben (23.759 fő), és januárban a legkevesebben (17.549 fő).

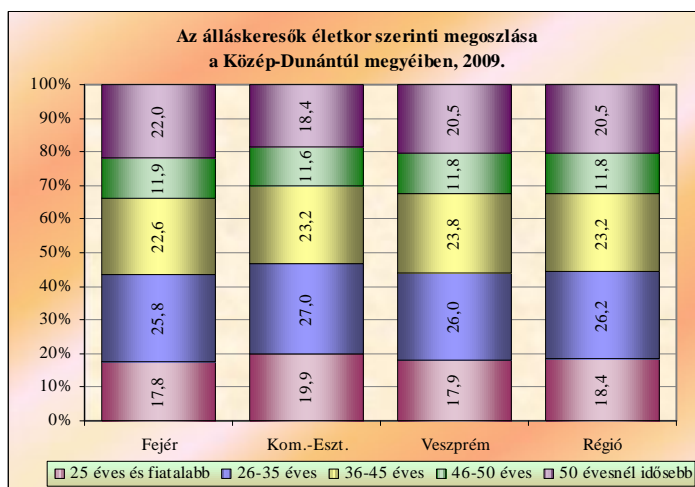
A következő, átlagban 31,3 %-os részt kitevő csoport a betanított munkásoké. Arányuk az április-májusi csúcstől (32,0 %) és a decemberi minimum (30,7 %) között mozgott az év során. Állományuk nekik is januárban volt a legkisebb (14.962 fő), és decemberben tartoztak közéjük a legtöbben (19.033 fő). A fizikai foglalkozásúak harmadik, legkisebb csoportja a segédmunkásoké, akik 13,6-17,0 % közötti értékek között mozogva átlagosan az álláskereső 14,7 %-át tették ki, 2,9 %-ponttal kevesebbet, mint 2008-ban. A legtöbben (9.237 fő) ők is decemberben, a legkevesebben (7.973 fő) viszont augusztusban tartoztak közéjük. A regisztrált álláskereső állománycsoportonkénti megoszlása területenként kissé eltér a régióstól. A fizikai állománycsoporthoz tartozók aránya **Fejér** megyében a legalacsonyabb (82,6 %), ami 0,2 %-ponttal meghaladja tavalyi arányukat, de még így is 0,8 %-ponttal kisebb a régiós átlagnál. Számuk decemberben volt a legtöbb (19.601 fő), ami négyezerrel magasabb a januári minimumnál (15.597 fő). **Komárom-Esztergom** megyei arányuk 2009-ben 82,9 %, 3,1 %-ponttal magasabb a 2008-as értéknél, a régiós átlagnál viszont 0,5 %-ponttal alacsonyabb. Maximum (13.478 fő) és minimum létszámuk (9.189 fő) ugyanúgy decemberben illetve januárban volt jellemző, mint Fejérben, csak mindkettő több mint hatezer fővel kisebb. A három megye közül **Veszprémben** található a fizikai állománycsoporthoz tartozók legnagyobb részesedése, melynek mértéke 84,6 %, 1,3 %-ponttal magasabb az előző évi értéknél és 1,2 %-ponttal a tárgyév régiós átlagánál is. Ezen állománycsoporthoz tartozók létszáma a többi megyéhez hasonlóan januárban volt a legalacsonyabb (15.915 fő), melyet decemberi csúcstőlük (18.950 fő) több mint háromezer fővel lép túl.

Az álláskereső életkorát tekintve éves átlagban továbbra is több mint egynegyedük (26,2 %-uk, 15.125 fő) a 26-35 évesek, további közel egynegyedük (23,2 %-uk, 13.391 fő) a 36-45 évesek és több mint egyötödük (20,5 %-uk, 11.864 fő) az 50 évnél idősebb – munkaerő-piaci szempontból hátrányos, nehezen elhelyezhető – korosztályhoz tartozik. Jelentős állományt (10.617 fő, 18,4 %) képviselnek a 25 éves és annál fiatalabbak az álláskereső között, a maradék (11,8 %, 6.804 fő) pedig a 46-50 évesek csoportjába tartozik.

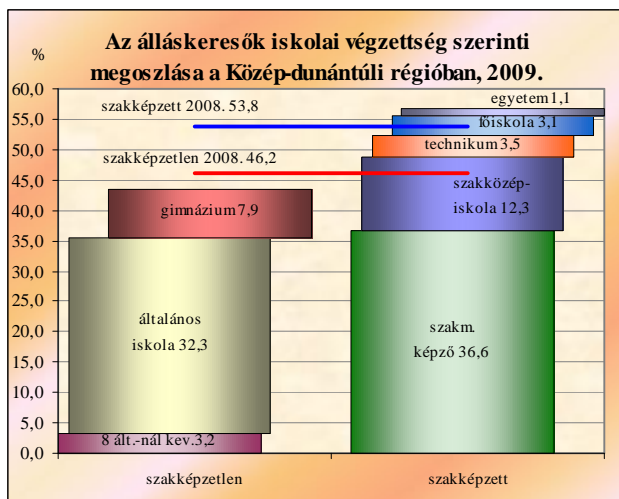

Az előző év adataihoz képest mindegyik korosztályban nőtt az átlagos állomány, a leginkább (5.644 fővel) a 26-35 éveseké, a legkevesbé (2.253 fővel) pedig a 46-50 éveseké. Arányaiban a legkisebb növekedés (49,5 %-os) szintén a 46-50 éves, a legnagyobb (64,9 %-os) viszont a 25 éves és annál fiatalabbak korosztályában ment végbe. Részesedés tekintetében a három fiatalabb korosztály aránya nőtt (25 éves és annál fiatalabbak: +0,8 %-pont; 26-35 évesek: -0,3 %-pont; 36-45 évesek: +0,5 %-pont), a két idősebbé pedig csökkent (46-50 évesek: -0,6 %-pont; 50 év feletti: -1,0 %-pont) a 2008-as hányadukhoz képest.

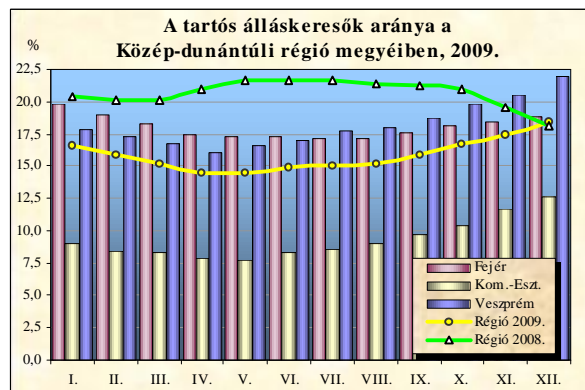
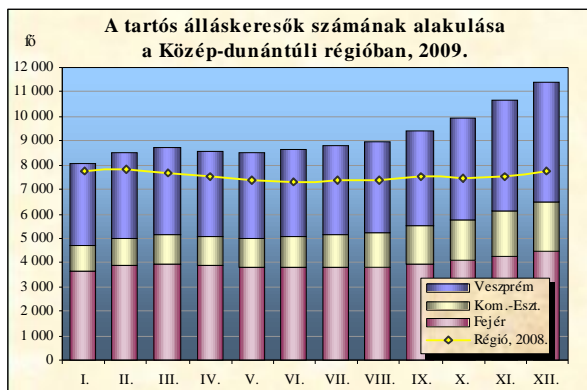
Az álláskeresők koreloszlása a három megyében lényegesen nem tér el egymástól, ezáltal a régiós átlagtól sem. **Fejér** megyében a fiatalabb korosztályok kevésbé képviselik magukat a munkanélüliek között, mint a másik két megyében, viszont az 50 éven felüliek részesedése itt a legmagasabb a régióban. **Komárom-Esztergomban** épp fordított a helyzet, ott a fiatalabb korosztályok aránya magasabb és az idősebbeké kisebb, mint máshol. **Veszprém** megyében a másik két megye értékei közé, a régiós átlaghoz közel esik mindegyik korcsoport részesedése, kivéve a 36-45 éveseket, akik itt képviselik a legnagyobb hányadot.

Az álláskeresők iskolai végzettsége alapján legtöbbjük (56,6 %-uk) szakképzettnek minősül, kisebb hányaduk (43,4 %-uk) pedig szakképzetlen. A szakképzettek aránya tavalyhoz képest 2,8 %-ponttal nőtt, míg a szakképzetleneké ugyanennyivel csökkent. A nyilvántartott álláskeresők legnagyobb csoportját (36,6 %-át), egyben a szakképzettek közel kétharmadnyi részét a szakmunkás-képzőt, szakiskolát végzetek adják. Számuk 21.126 fő, amely 8.640 fővel (69,2 %-kal), arányuk pedig 2,4 %-ponttal emelkedett tavalyhoz képest. A második legnagyobb csoport a teljes állomány több mint egyharmadát (éves átlagban 35,2 %-át), a szakképzetleneknek pedig négyötödét kitevő legfeljebb általános iskolai végzettségűek alkotják, akiknek havi átlagos létszáma (20.547 fő) 6.742 fővel (48,8 %-kal) nőtt, aránya viszont 2,2 %-ponttal mérséklődött az előző évihez képest. Fenti létszámnövekedés a csoporton belül 98 %-ban az általános iskola nyolc osztályát befejezők számának

emelkedéséből adódott, az ő tiszta arányuk 32,3 %, 0,8 %-ponttal kisebb, mint tavaly. Az ennél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők közül a gimnáziumi érettségivel rendelkezők tartoznak még a szakképzetlenek táborába, átlagos havi létszámuk 4.563 fő, arányuk pedig 7,9 % volt 2009-ben, ami az előző évhez mérten 1.463 fős bővülést jelent számukban, arányukban ugyanakkor 0,6 %-pontos mérséklődést. A szakközépiskolát, technikumot végzetek száma (9.138 fő) a kétharmadával (3.653 fővel) nőtt tavalyhoz képest, ezzel együtt hányaduk (15,8 %) 0,8 %-ponttal emelkedett. Külön-külön a szakközépiskolát és a technikumot végzetek száma és aránya most egymással egyirányban változott. Előbbiek 65,7 %-kal, utóbbiak pedig 69,7 %-kal többen voltak, mint 2008-ban. Az álláskeresők 4,2 %-a (2.428 fő) felsőfokú végzettségű volt, nagyobb részük (1.807 fő, 3,1 %) főiskolai diplomával, kisebb hányaduk (621 fő, 1,1 %) pedig egyetemi oklevéllel rendelkezett. Tavalyhoz képest az előbbi csoport létszáma 491 fővel, utóbbié pedig 153 fővel nőtt, együttes, több mint hatszáz fős bővülésük azonban arányukban 0,7 %-pontos mérséklődésnek felelt meg.

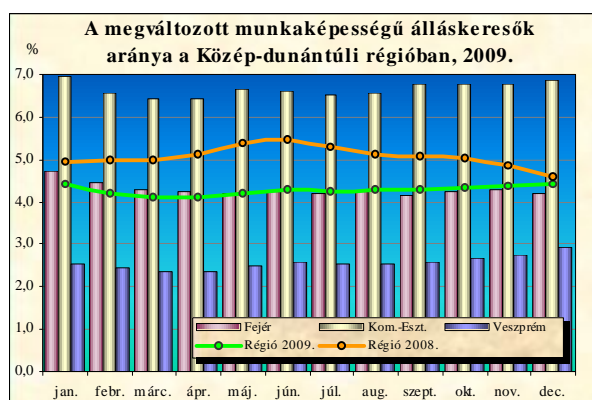
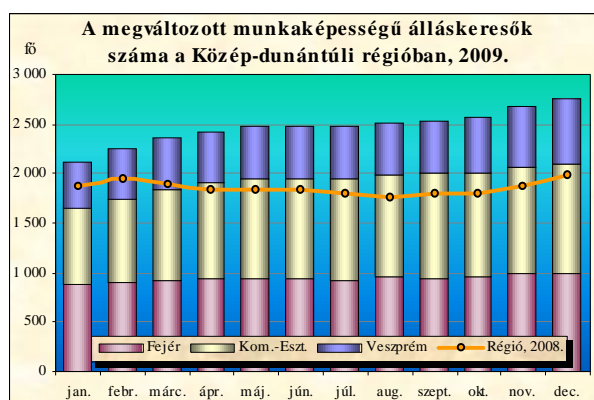
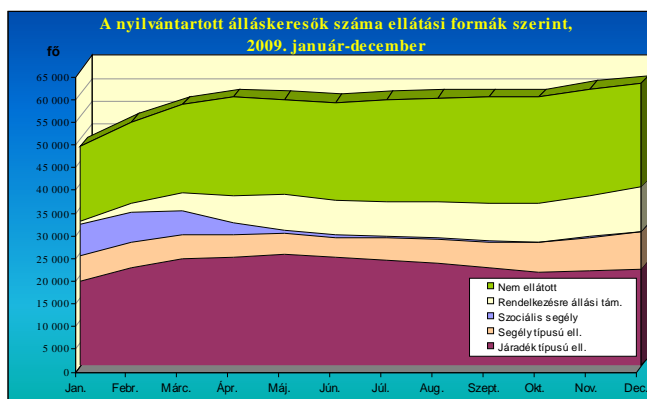

A nyilvántartott álláskeresők mintegy hatoda (éves átlagban 15,9 %-a) tartósan, folyamatosan egy éven túl szerepelt a regisztrációban. Havi átlagos számuk 9.171 fő volt, de létszámuk az év folyamán 8.015 fő (január) és 11.399 fő (december) között mozgott, arányuk pedig 14,5 % (április-május) és 18,4 % (december) közötti értékeket vett fel. Az előző évhez képest átlagos számuk 1.634 fővel emelkedett, részarányuk ennek ellenére 4,7 %-ponttal csökkent.

A tartósan álláskeresők legnagyobb része (43,1 %-a) Fejér megye kirendeltségeinek nyilvántartásában szerepelt, de nem sokkal kevesebb a Veszprém megyében nyilvántartottak hányada (41,8 %) sem. Komárom-Esztergom megye viszont az egy éven túl regisztráltaknak csupán 15,2 %-át adta a régióban.

2009. során átlagosan az álláskeresők közel kétharmada (63,1 %-a), havonta 36.438 fő volt jogosult valamilyen ellátásra, 13.530 fővel (59,1 %-kal) többen, mint az előző évben, amely számbeli növekedés arányukban csupán 0,6 %-pontos emelkedést okozott. Közülük 14,8 % (8.581 fő) az önkormányzatok által folyósított rendelkezésre állási támogatásban vagy szociális segélyben, maradék 48,3 %-uk pedig a munkaügyi szervezet különböző ellátási formáiban részesült. Legnagyobb részük, a nyilvántartottak, csaknem kétötöde (38,4 %-a,

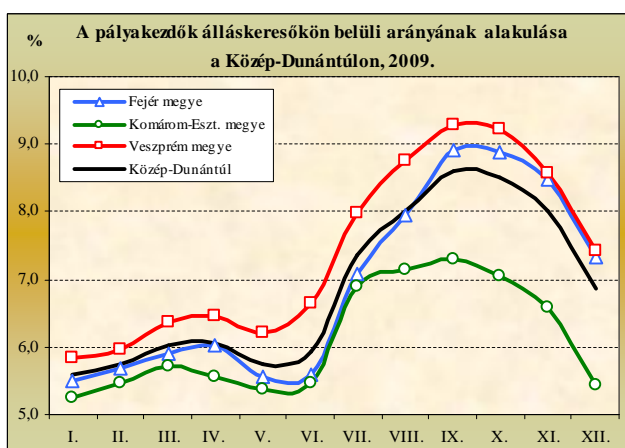
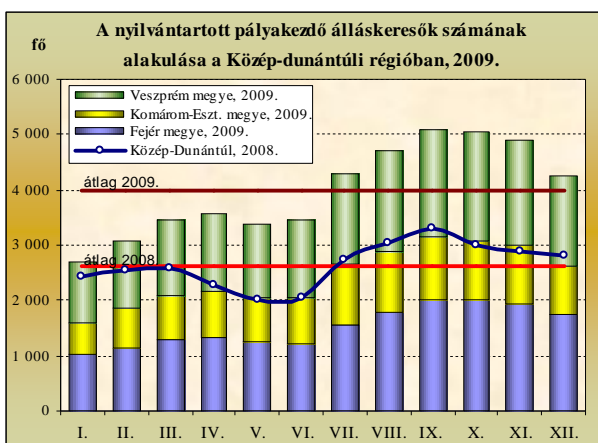
22.160 fő) járadék típusú, további egytizedük (9,9 %-uk, 5.698 fő) pedig segély típusú ellátást kapott. Az előző évhez képest az önkormányzati támogatásokban részesülők aránya 3,4 %-ponttal mérséklődött, bár létszámuk havonta átlagosan közel kétezer fővel (1.925 fővel, 28,9 %-kal) haladta meg a tavalyit. Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat ellátási formáira jogosultak aránya ezévben 4,0 %-ponttal, számuk pedig csaknem tizenkétezerrel (11.605 fővel, 71,4 %-kal) volt magasabb a tavalyinál. Az ellátásra jogosultak aránya februárban tetőzött (66,3 %), és szeptemberben mérhettük a legalacsonyabb értéket (60,3 %-ot). Területileg nézve az ellátottak átlagos aránya csaknem azonos volt mindhárom megyében, a legmagasabb Komárom-Esztergomban (65,6 %), öt követte Veszprém (64,0 %), a legalacsonyabb értékkel (60,6 %) pedig Fejér megye rendelkezett. A nyilvántartottak átlagosan 36,9 %-a (havonta 21.362 fő) semmiféle ellátást nem kapott, az ő állományuk is jelentősen, 55,3 %-kal (7.610 fővel) nőtt 2008-hoz képest.

Havonta átlagosan közel két és félezer fő (2.469 fő), az állás keresők 4,3 %-a a megváltozott munkaképességűek csoportjába tartozott. Legnagyobb részük (40,1 %-uk, 989 fő) Komárom-Esztergom megye, további közel kétötödük (38,0 %-uk, 939 fő) Fejér, míg fennmaradó, egyötödöt meghaladó részük (21,9 %-uk, 541 fő) Veszprém megye nyilvántartásaiban szerepelt. Számuk decemberben (2.755 fő), míg állás keresőkön belüli arányuk januárban, valamint november-decemberben (4,4 %) volt a legmagasabb. A legkevesebben (2.125 fő) januárban, a legkisebb hányadban (4,1 %) pedig március-áprilisban voltak nyilvántartva. A 2008-as értékekkel összehasonlítva számuk minden hónapban magasabb, arányuk viszont minden hónapban kisebb volt az egy évvel azelőttinél. Mindezek eredőjeként havi átlagos számuk 615 fővel (33,2 %-kal) meghaladja a 2008-as átlagot, átlagos arányuk viszont 0,8 %-ponttal elmarad attól. Ugyanezen tendenciák igazak mindhárom megyére is, míg számuk mindenütt nőtt, arányuk egyaránt csökkent tavalyhoz képest. Arányuk Komárom-Esztergomban volt a legmagasabb (6,7 %), Veszprémben a legalacsonyabb (2,6 %), míg Fejérben a kettő közötti, a régiós átlaggal egyenlő (4,3 %).

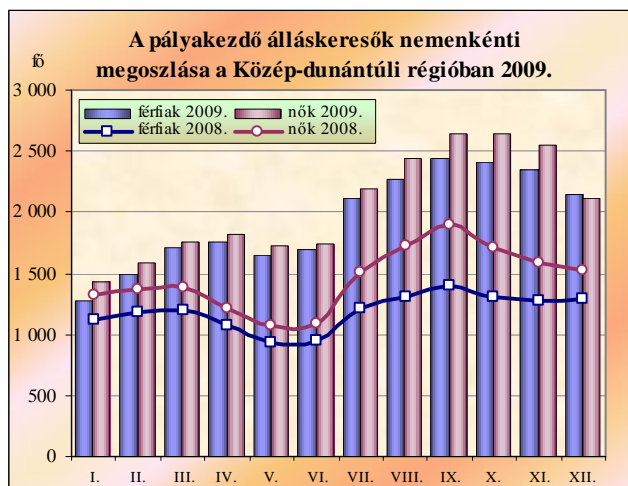
3/4. A pályakezdő álláskeresők helyzete

2009-ben a régiós nyilvántartásban szereplő álláskeresőknek átlagosan 6,9 %-a (havonta 3.992 fő) pályakezdő volt. Számuk az előző évihez képest 1.355 fővel (51,4 %-kal) emelkedett, arányuk a nyilvántartott álláskeresőkön belül viszont 0,3 %-ponttal mérséklődött, mert a nem pályakezdők száma még nagyobb mértékben emelkedett. A pályakezdők száma minden hónapban magasabb volt az előző év adatainál, a legnagyobb mértékben (2.021 fővel) októberben, a legkevesbé (257 fővel) pedig januárban haladta meg az előző évit. A pályakezdők létszámának hullámozása minden évben megfigyelhető, a havi zárónapi adatok alapján számuk 2.693 fő (január) és 5.089 fő (szeptember), arányuk ugyanekkor pedig 5,6 és 8,6 % között mozgott. Legkevesebben általában a tanév befejezése előtt (május-júniusban) tartják a kapcsolatot a munkaügyi szervezettel, ők még az előző években végeztek valamelyik tanintézetben. Idén a gazdasági válság miatti folyamatos létszámemelkedés kissé elmosta ezt a minimumot, de azért az még érzékelhető maradt. Ezt követően a nyári hónapokban, a tanév befejeződése után jelentkeznek nagyobb számban, amikor nem sikerült a továbbtanulásuk, vagy nem tudtak elhelyezkedni. Számuk és arányuk egyaránt szeptemberben tetőzik. Októbertől újra folyamatosan csökken a létszámuk, mivel az ajánlott vagy elfogadott képzési programok keretében sokan kezdenek el tanulni, vagy egy részük a pályakezdő programok valamelyikének részesévé válik.

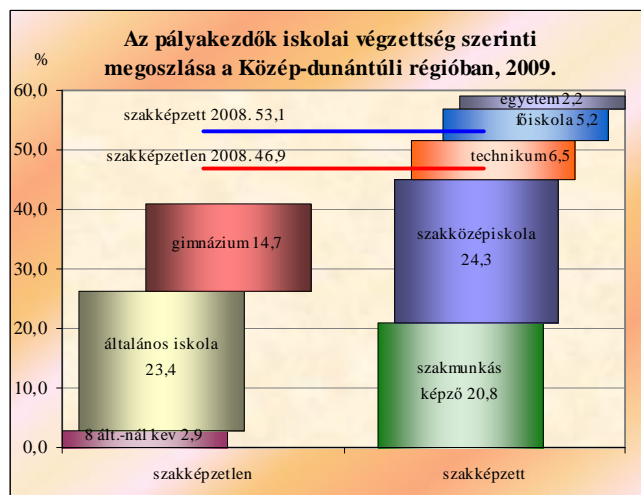
Területenként nézve a pályakezdők havi átlagos száma Veszprém megyében volt a legmagasabb (1.557 fő), amely a teljes pályakezdő állomány csaknem kétötödét (39,0 %-át) jelentette. Ettől nem sokkal maradt el Fejér megye adata sem (1.523 fő, 38,2 %), kevesebb mint egynegyedük (22,9 %-uk, 912 fő) pedig Komárom-Esztergom megye nyilvántartásában szerepelt. A 2008-as állapothoz képest a pályakezdők számában akkor vezető helyen álló Fejér megyében 488 fővel, a tavaly második helyen álló Veszprémben viszont 551 fővel nőtt a pályakezdők száma, s ez elég volt a sorrend megcserélődéséhez. Átlagos létszámuk a legkisebb mértékben (316 fővel) az előző évben is legkevesebb pályakezdővel bíró Komárom-Esztergomban emelkedett, így idén is náluk volt a legkisebb állomány. A pályakezdők aránya – az előző évektől eltérően – most nem Komárom-Esztergom, hanem Veszprém megyében volt a legmagasabb, éves átlagban 7,4 %, ami 0,2 %-pontos növekedésnek felel meg 2008-hoz képest. Fejér megyében mérhettük a második legnagyobb, a régiós átlaggal épp megegyező arányt (6,9 %-ot), mely a tavalyi értéknél 0,2 %-pontos alacsonyabb. Komárom-Esztergom megyében volt a legkisebb (6,1 %) a pályakezdők aránya 2009-ben, mely 1,3 %-pontos mérséklődött az egy évvel ezelőttihez képest.

A pályakezdőkön belül a nemek aránya a teljes álláskereső állományhoz képest most is eltolódott a nők irányába. Míg ugyanis a teljes sokaságra vonatkoztatva a férfi-nő arány éves átlagban 52,0-48,0 %, addig a fiatalok körében ugyanez 48,6-51,4 %, tehát a nemek aránya fordított. Az év folyamán november végéig a nők voltak többen, s a két nem aránya közt januárban mérhettük a legnagyobb eltérést (47,2-52,8 %). Decemberben azonban a férfi pályakezdők kerültek enyhe túlsúlyba, s egyúttal ekkor volt a legkiegyenlítettebb a két nem aránya (50,3-49,7 %). 2009-ben az előző évhez viszonyítva kiegyensúlyozottabb értékek adódtak, mert 2008-ban a nők szélsőségesen nagy többségben (45,0-55,0 %) voltak a pályakezdők között, s idén ez a túlsúly mérséklődött 3,6 %-ponttal a férfiak felé tolódva.

Területileg vizsgálva sem egységes a kép. **Komárom-Esztergom** megyében esik egymáshoz legközelebb a két nem éves átlagos aránya (49,6-50,4 %). **Veszprém** megyében is viszonylag közel esik egymáshoz a nemek aránya (50,7-49,3 %), de a férfiak javára, akik egyedül itt vannak többségben. **Fejér** megyében a legszélsőségesebb a két nem aránya, ahol a kettő közt több mint 8 %-pontos a különbség (45,8-54,2 %), természetesen a nők javára.

Iskolai végzettségüket tekintve a pályakezdők háromötöde (59,0 %-uk) szakképzett volt, míg kettőtöredük (41,0 %-uk) számított szakképzetlennek. Ez a 2008-as értékekhez képest 5,9 %-pontos növekedést jelent a szakképzettek, s ugyanekkora csökkenést a szakképzetlenek arányában, aminek következtében a két csoport közt tavaly fennálló 6,2 %-pontos

szakiskolát végeztek. 24,3 % a szakközépiskolai érettségét, s további 6,5 % a technikus minősítést is megszerzők aránya, így a középfokú végzettségű szakképzettek részesedése 30,8 %-os a pályakezdők között. Főiskolai diplomával 5,2 %-uk, egyetemi oklevéllel pedig 2,2 %-uk rendelkezik, így a felsőfokú végzettségűek (akik természetesen szakképzetteknek minősülnek) összesen 7,4 %-nyi részt képviselnek az állástalan fiatalok között.

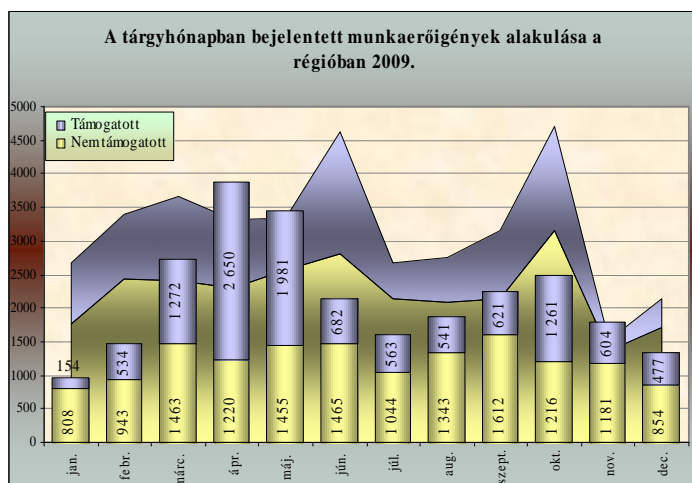
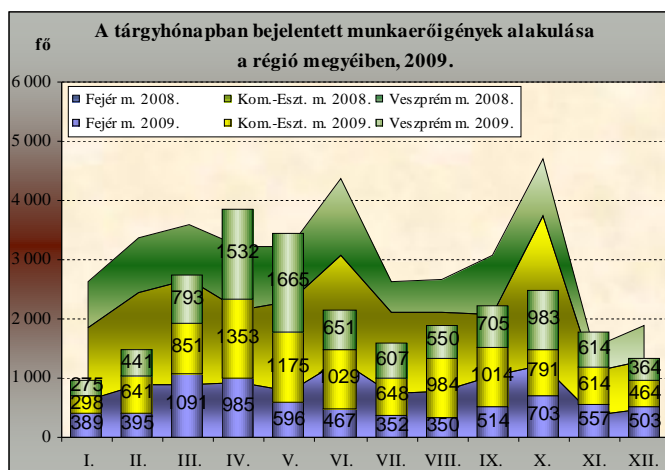
aránykülönbség idén 18,0 %-pontra nőtt. A pályakezdő álláskeresők több mint egynegyede (éves átlagban 26,3 %-uk) a szakképzetlenek számító legfeljebb általános iskolát végzettek csoportjába tartozik, ezen belül is 23,4 %-nak van meg az alapfokú végzettségnek számító 8 osztály, további 2,9 %-uk pedig azt sem tudta befejezni. További 14,7 %-kal a középfokú végzettségű szakképzetlenek taborát gyarapítják a gimnáziumi érettségivel rendelkezők. Alapfokú végzettségű, szakképesítéssel rendelkezik 20,8 %-uk, akik szakmunkásképzőt, szakiskolát, speciális

3/5. Az álláshelyek alakulása

Az év során összesen majd 26 ezer (25.944 db) új állásajánlat érkezett a régió kirendeltségeire, így havonta átlagosan 2.162 db új álláshelyet jelentettek be a régió munkáltatói. Ez a 2008-as értékektől éves szinten 10.939 db-bal, havi átlagban pedig 912 db-bal marad el. A legtöbb állásbejelentés (3.870 db) április hónap folyamán érkezett, a legkevesebb (962 db) pedig az év első hónapjában. Területenként nézve az új állások havonta átlagosan csaknem kétötöde (38,0 %-a)

Komárom-Esztergom megyei

munkáltatóktól, közel ugyanekkora része (35,4 %) Veszprém megyei foglalkoztatóktól érkezett, a fennmaradó, több mint egynegyed részt (26,6 %-ot) pedig Fejér megyei cégek jelentették be.

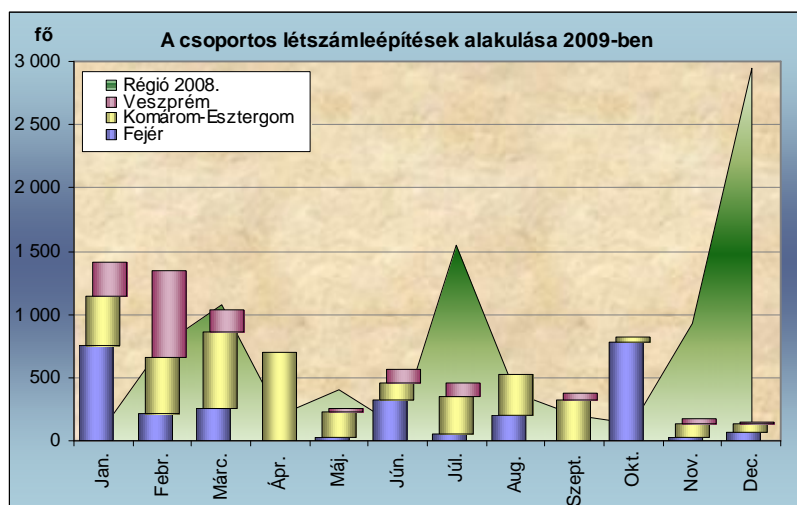

egynegyede (24,7 %-a) származott Fejér megyéből, több mint kétötöde (43,4 %-a) Komárom-Esztergomból, míg közel harmada (31,9 %-a) Veszprémből.

Az új bejelentett álláshelyekkel és az előző havi megmaradt záró állománnyal együtt havonta átlagosan 4.097 db volt a rendelkezésre álló álláshelyek száma a régióban, mely alig éri el az egy évvel ezelőtti érték háromötödét. Ezek kétötöde (42,5 %-a) Komárom-Esztergom megyében, háromtizede (29,6 %-a) Veszprém, s egynegyedét meghaladó része (27,9 %-a) Fejér megyében állt rendelkezésre. Számuk a régióban májusban volt a legmagasabb (6.825 db) és decemberben mérhették a legalacsonyabb, ennek alig kétötödét kitevő értéket (2.661 db).

Havonta átlagosan 1.217 db új bejelentés nem támogatott álláshelyre történt, ami 951 db-bal kevesebb a 2008-as átlagnál, s amely a bejelentett új álláshelyeknek az év folyamán átlagosan csaknem háromötödét (56,3 %-át) tette ki. A nem támogatott, normál álláshelyek száma júniusban tetőzött (1.465 db) és az összes új álláshelyhez hasonlóan januárban volt a legalacsonyabb (808 db) a régióban. Területi megoszlás szerint a nem támogatott álláshelyek átlagosan

3/6. A csoportos létszám-leépítési bejelentések

A Közép-dunántúli régió illetékességi területén a többszöri módosításokkal, visszavonásokkal korrigálva összesen 7.804 főt érintő csoportos létszám-leépítési bejelentés érkezett a 2009. év során. Ez havonta átlagosan 650 főről szóló leépítési döntést jelentene, ha egyenletesen oszlana el az év során. Azonban a teljes érintett létszám közel felét (48,6 %-át) az I.

negyedévben, további egyötödét (19,5 %-át) a II., hatodát (17,4 %-át) a III., maradék 14,5 %-át pedig az év utolsó negyedévében jelentették be a munkáltatók. Ennél is jobban jellemzi a múlt év utolsó negyedévében kezdődött gazdasági visszaesés hatását, hogy a 2008. decemberében tetőzött leépítések azóta fokozatosan lefelé csengenek, így idén januárban tapasztaltuk a legmagasabb létszámot (1.414 fő), mely a teljes évnek a 18,1 %-át adja.

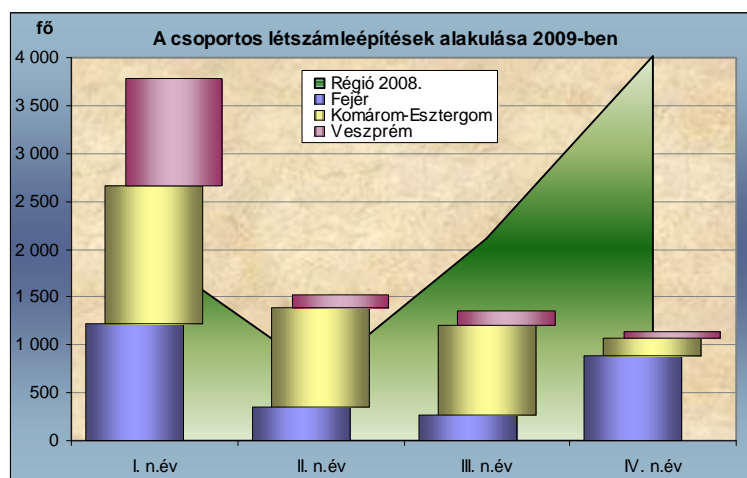
A régió megyéit vizsgálva sem egységes a kép. A teljes évet tekintve Fejér megye adta a bejelentett létszám harmadát (2.713 fő, 34,8 %), Komárom-Esztergom közel felét (3.609 fő, 46,2 %), míg Veszprém a maradék egyötöd részt (1.482 fő, 19,0 %).

A területi megoszlás is jelentősen változott az év során. Az érintett létszám az I. negyedévben még csaknem egyenlően oszlott el a három megye között (Komárom-Esztergom 38,0 %, Fejér 32,1 %, Veszprém 29,9 %). A II. és III. negyedévben Komárom-Esztergom megyéből került ki a bejelentett létszám több mint kétharmada (68,0 ill. 69,1 %-a), Fejérből egyötöd körüli része (23,0 ill. 19,2 %-a), míg Veszprémből egytizede (8,9 ill. 11,7 %). Az utolsó negyedévben viszont Fejér megye vette át a vezetést, hiszen innen jelentették a leépítésre kerülő létszám csaknem négyötödét (78,2 %-át), míg Komárom-Esztergomból kevesebb, mint ötödét (17,0 %-át), Veszprémből pedig csupán 4,8 %-át.

Fejér megyéből 2.713 főre vonatkozó csoportos létszám-leépítési bejelentés érkezett 2009. során, mely havonta átlagosan 226 fő leépítését jelentené. Ennek csaknem fele (44,8 %) esett az I. negyedévre, további egyharmada (32,6 %) pedig a IV. negyedévre. A II. negyedévben a teljes évi létszám 12,9 %-át, a III-ban 9,6 %-át jelentették be a megye munkáltatói.

Komárom-Esztergom megye munkáltatói összesen 3.609 fő

csoportos leépítéséről döntöttek az év során, mely havonta átlagosan 301 főnek felel meg. Ennek mintegy kétötöde (39,9 %) esett az I. negyedévre, további háromtizede (28,7 %) a II. negyedévre, negyede (26,0 %) a III., míg 5,3 %-a a IV. negyedévre.

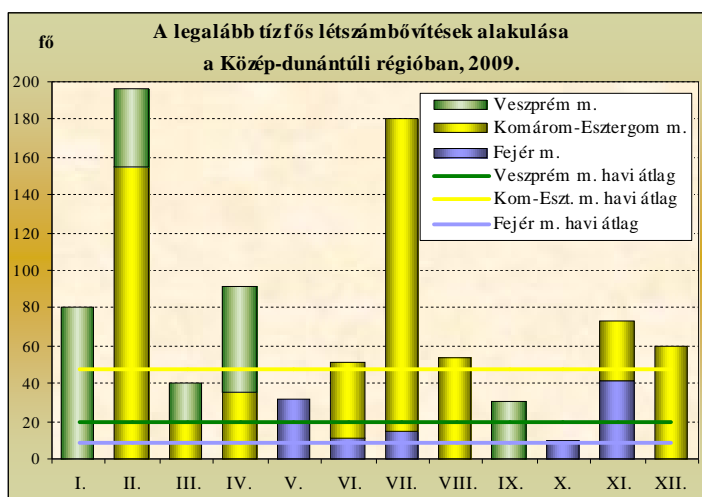

Veszprém megye cégei adták összességében a legkevesebb, 1.482 főt érintő csoportos létszám-leépítési bejelentést 2009-ben, mely havonta átlagosan 124 fő leépítését jelentené. Ebből az I. negyedévre esett háromnegyed rész (76,5 %), a II. és III. negyedévre a teljes évi létszám egy-egy tizede (9,2 ill. 10,7 %), míg az utolsó negyedévre csupán 3,6 %-a.

3/7. A létszám-bővítési bejelentések, új munkaadók

2009. év folyamán az újonnan létesült, legalább 10 főt foglalkoztatni szándékozó munkaadók száma négy volt, ahol 97 fő foglalkoztatása valósult meg. Ezen munkáltatók Veszprém és Komárom-Esztergom megyében működnek. A két Veszprém megyei újonnan létrejött szervezet még az. első félévben kezdte meg tevékenységét, 25 illetve 12 fős létszámmal. Komárom-Esztergom megyében szintén két újonnan létesült munkaadó kezdte meg a tevékenységét, egyikük februárban 50 fős, míg a másik júliusban 10 fős induló létszámmal.

Régióinkban 35 már meglévő munkáltató legalább tízfős létszám-bővítései 801 fő foglalkoztatására vonatkoztak. Ennek több mint háromötöde (62,4 %) Komárom-Esztergom, közel negyede (23,8 %) Veszprém, míg 13,7 %-a Fejér megyében jelentett munkahelybővülést az év folyamán.

Fejér megyében a létszám-bővítések által 6 cégnél 110 fő foglalkoztatása valósult meg. A létszám-bővítések többségében 10-15 fő foglalkoztatására irányultak, s a legmagasabb előforduló létszám is csupán 32 fős volt. **Komárom-Esztergom megyében** 21 munkáltató bővítette létszámát a vizsgált időszakban tíz főnél nagyobb mértékben. A munkaadók általi létszám-bővítés hatására a foglalkoztatottak számának növekedése épp félezer fő volt. Az itt is jellemzően 10-30 fős

létszámnövekedések mellett a legjelentősebb egy 50 és egy 60 főt elérő foglalkoztatotti létszámnövekedés volt. **Veszprém megyében** a bővítések általi létszámnövekedések száma megközelítette a kétszáz főt (191 fő), s ez összesen 8 foglalkoztatónál valósult meg. Veszprém megyében a munkáltatók által jelzett létszám-bővítések nagysága szintén 10-20 fő körüli volt, de előfordult 60 fős létszámnövekedés is.

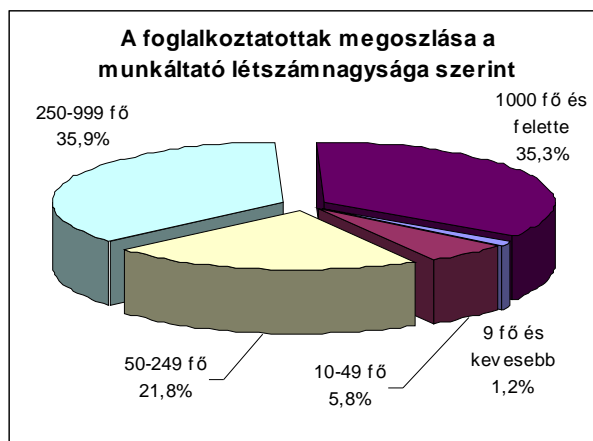
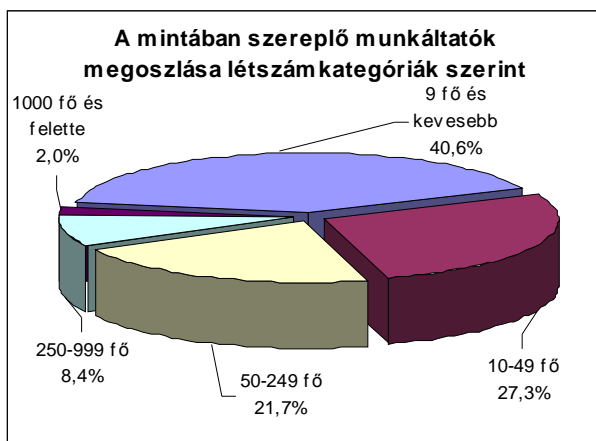
Az újonnan létesült és a már meglévő munkáltatók létszám-bővítései által a régióban összesen 898 fő foglalkoztatását segítették elő.

II. MUNKAERŐ-PIACI PROGNÓZIS

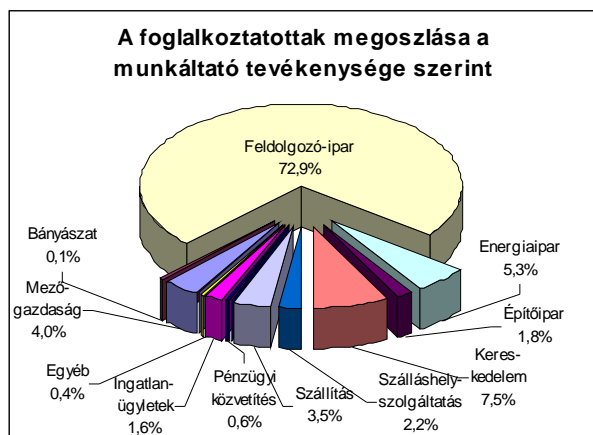
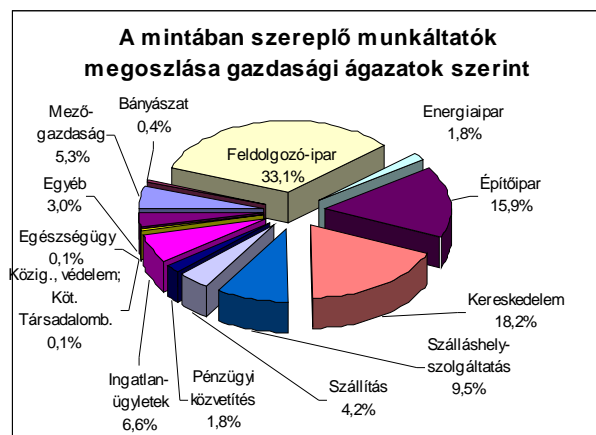
1. A kiválasztott minta főbb jellemzői

A 2009. októberi prognózis adatgyűjtés alkalmával 737 munkáltatótól kaptunk információkat a termelési, gazdasági, munkaügyi folyamataikról és azok várható alakulásáról.

A vizsgálatban résztvevő szervezetek számának kétharmadát (67,8 %-át) a kevesebb mint 50 fővel gazdálkodó munkaadók teszik ki, köztük is a 10 főnél kisebb létszámot foglalkoztatók mintegy másfélszer annyian vannak, mint a 10-49 fő közöttiek. Jelentős, több mint egyötödnyi (21,7 %-os) részarányt képviselnek az 50-249 fő közötti létszámmal működő munkáltatók is. A 250-999 fős létszámkategória 8,4 %-os, az 1000 fő feletti pedig 2,0 %-os aránnyal volt jelen a válaszadó mintában.

A gazdasági ágakat tekintve a vizsgált munkáltatók egyharmada (33,1 %-a) a feldolgozóiparban tevékenykedik, emellett jelentős részarányt képviselnek még a kereskedelem (18,2 %), az építőipar (15,9 %), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (9,5 %) területén működő vállalkozások is, míg a mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás (5,3 %) gazdasági ághoz tartozók aránya kevéssé meghatározó.

A felmérésben szereplő szervezeteknél foglalkoztatottak összlétszáma 2009. szeptember 1-én nem érte el a 90ezer főt (87.027 fő), ami az előző év végi adathoz képest majd 7.500 fővel mérséklődött. A foglalkoztatottak majd háromnegyede (72,9 %-a) a feldolgozóiparban állt alkalmazásban, ezen belül is legtöbben a közúti jármű gyártása illetve a villamos gép gyártása területén (15,4 % illetve 10,5 %-uk). Jelentősebb, hatezer főt meghaladó létszámot

foglalkoztat még a híradástechnikai termék, készülék gyártása, műszergyártás ágazat, valamint a kereskedelem, javítás (6570 fő), a villamos-energia ipar állományi létszáma 4622 fő, a többi ágazatban tevékenykedő munkavállalói létszám pedig mindenhol 5 % alatti részarányt képvisel.

A foglalkoztatottak létszáma a növekvő cégmérettel majd egyenes arányban növekszik, így a vizsgált minta alkalmazotti létszámának több mint egyharmadát (35,3 %-át) az 1000 fő feletti kategória, további 35,9 %-át pedig a 250-999 fő közötti vállalati méret képviselői adják. Az 50-249 fős cégeknél foglalkoztatottak részaránya egyötödöt (21,8 %-ot) tesz ki, az 50 fő alatti munkáltatók pedig a mintában szereplő munkavállalóknak csupán 7,0 %-át foglalkoztatják, s ebből is csak 1,2 %-os a legfeljebb 9 fős vállalkozásoknál dolgozók aránya.

A felmérésben szereplő munkaadóknál közel 5 ezer fő külföldi munkavállaló dolgozik, ami a cégek statisztikai állományi létszámának 5,5 %-át teszi ki. Túlnyomó többségük (a statisztikai állományi létszám 5,3 %-a) EU tagállamokból érkezett, ezen belül is 418 fő a tagállam Romániából, és közel tízszer ennyi (4096 fő) a szlovák foglalkoztatottak száma. Legtöbbjüket, mintegy háromnegyedüket az 1000 fő feletti létszám-kategória cégeinél, az ágazatokat tekintve pedig csaknem teljes létszámukat (98,7 %-ukat) a feldolgozóiparban alkalmazzák. A feldolgozóiparon belül is meghatározó a műszergyártás valamint a közúti jármű gyártás területe, ahol a külföldiek kétötödét, illetve csaknem egyharmadát foglalkoztatják.

A kölcsönvett munkaerő nagysága csaknem akkora létszámot ért el, mint a külföldi állampolgárságú munkavállalóké, 4,8 ezer fő volt a vizsgált cégeknél, mely a statisztikai állományi létszámra nem tartozik bele, de nagysága kiteszi annak 5,5 %-át. A külföldi munkavállalóhoz hasonlóan a nagy létszámú foglalkoztatók alkalmazzák legtöbbjüket, az 1000 fő feletti munkáltatók veszik igénybe háromötödüket, a 250-999 fős cégek egyharmadukat és a továbbiakban a létszámnagyság csökkenésével ez az arány is fokozatosan csökken, s az 50 fő alatti cégeknél létszámuk összességében csupán 12 fő. Az alig több mint félszázaléknyi állományukon kívül mindegyiküket a feldolgozóiparban, elsősorban a műszergyártás (54,4 %) területén alkalmazzák, de jelentős, több száz főt érintő létszámukat (431 főt) a híradástechnikai termékek, készülékek gyártása, illetve a vegyi anyag, termék gyártása (381 fő) ágazatban.

A vizsgált cégek statisztikai állományi létszámának közel négyötöde (78,6 %-a) fizikai foglalkozású volt a felmérés időpontjában, míg több mint egyötödét szellemi munkakörben alkalmazták.

Túlnyomó többségüket (96,5 %-uk) teljes munkaidőben foglalkoztatták, a maradék 3,5 %-nyi részt kitevő részmunkaidőben alkalmazott munkavállalókon belül pedig 519 fő a legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak száma.

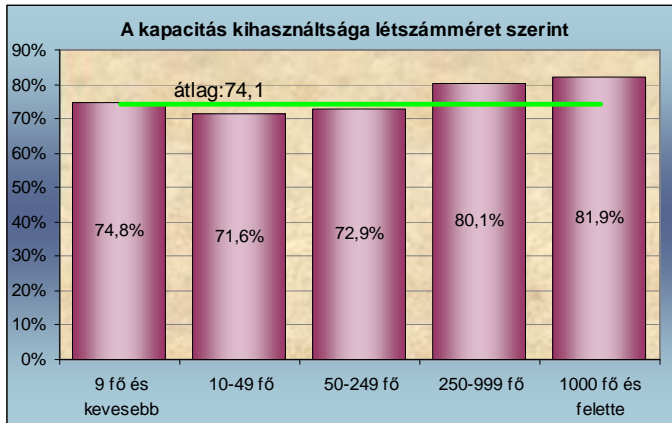
Határozott időre szóló munkaviszonnyal 4,1 ezer főt alkalmaztak a vizsgált cégek, mely létszám 4,7 %-ot jelent a statisztikai állományi létszámából.

A megváltozott munkaképességű dolgozók száma mintegy 1200 fő, arányuk pedig 1,4 % a statisztikai állományi létszám egészéhez mérten.

A foglalkoztatott nyugdíjasok állománya közel ezer fős, ami a vizsgált cégek teljes statisztikai létszámának 1,0 %-át teszi ki, bár az állományi létszámra számuk nem tartozik bele.

2. A kapacitás-kihasználtság

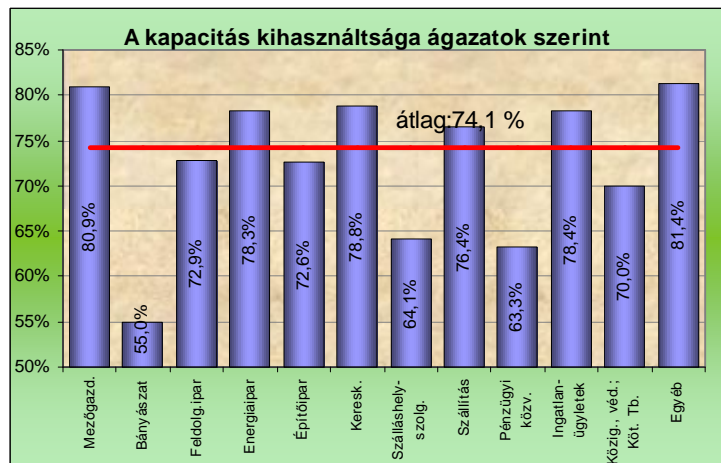
A régió megkérdezett munkáltatói átlagosan 74,1 %-os kapacitás-kihasználtsággal üzemelnek. A válaszadó cégek legtöbbször (35,8%-a) jónak mondható (61-80 %-os) kihasználtsággal működik, de a magas (80 % feletti) kapacitással üzemelők aránya is meghaladja az egyharmadot (34,1 %). A közepes (41-60 %-os) kihasználtsági szinten működők hányada több mint egyötöd (21,6 %), az ennél alacsonyabb (41,0 % alatti) kihasználtságú szervezetek aránya pedig összesen nem éri el a 10 %-ot (8,6 %).

A kihasználtság mértéke csaknem egyenesen arányosnak bizonyult a vállalati mérettel, az átlagos kapacitás-kihasználtság a nagyobb létszámméret felé haladva közel folyamatosan növekszik. A 10-49 fő közötti létszámot foglalkoztató vállalkozások átlagos kihasználtsága a legkisebb (71,6 %), a 10 fő alattiaké 74,8 %, az 1000 fő felettieké pedig 81,9 %. Emellett a 80 % feletti kihasználtsággal működő cégek

aránya is a legnagyobb cégméret esetében a legmagasabb (57,1 %), az 50- 249 fő közöttieké a legalacsonyabb (30,8 %), majd a legkisebb cégméret felé újra emelkedik (33,7 %-ig).

A gazdasági ágak tekintetében néhányuk – mezőgazdaság és egyes feldolgozóipari alágak (fafeldolgozás, villamos gép gyártása, élelmiszergyártás, ruházati ipar, híradástechnikai műszergyártás) - képviselőinek többsége a legmagasabb átlagos kapacitáskihasználtsággal működik. Az átlagnál nagyobbak mondható még a kihasználtság a szolgáltatási szektor (kereskedelem, szállítás, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, egyéb szolgáltatások), valamint a feldolgozóipar egy részében (gumiipar, vegyipar), emellett még az energiaiparban. A vizsgált sokaság átlagánál (74,1 %) alacsonyabb a kapacitás-kihasználtság, illetve kisebb a nagy kihasználtsággal működő vállalkozások aránya a következő területeken: bányászat, szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás, pénzügyi közvetítés, közigazgatás, védelem, valamint a feldolgozóiparon belül a nyomdai tevékenység, a nemfém ásványi és a fémtermék gyártás, a gép, berendezés, illetve iroda-, számítógépgyártás. A minden tekintetben meghatározó súlyú feldolgozóipar egészét az jellemzi, hogy gazdasági szervezeteik harmada 80 % feletti mértékben, további egyharmada 61-80 % közötti, maradék egyharmada pedig 60 % alatti szinten kihasználta, átlaguk pedig kevéssel a teljes megkérdezett cégek átlagos értéke alatt van.

A nem teljes kihasználtság okaként a válaszadó cégek kétharmada (66 %-a) a belföldi megrendelések, illetve vevők hiányát jelölte meg. Gyakorisági sorrendben 13 %-uk az export megrendelések hiányára, 8 %-uk egyéb okra, 5-5 %-uk tevékenységének szezonális jellegére, illetve tőkehiányra, összesen 3 %-uk pedig alpanyaghiányra, a szakképzett illetve szakképzetlen munkaerő hiányára hivatkozott, vagy nem tudta az okot.

A válaszok vállalati méret szerinti megoszlását vizsgálva szembevetendő, hogy a belföldi kereslet elsősorban a kisméretű vállalkozások működésében játszik meghatározó szerepet, a két legkisebb kategória képviselői 80 illetve 67 %-ban jelölték meg ennek hiányát a kihasználatlanság okaként, míg a nagyobb kategóriákban csak a cégek fele, illetve kétötöde hivatkozott erre. A külföldi megrendelések elmaradása legnagyobb mértékben a közepes vállalati méreteknél játszik szerepet: a 250-999 fős cégek közel fele, az 50-249 fősöknek pedig több mint negyede nevezte meg kihasználatlanságának indokaként.

A nemzetgazdasági ágak közül a belföldre termelők hivatkoztak az átlagot (66 %-ot) meghaladó mértékben a hazai megrendelések hiányára: a bányászat (93 %), az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás (82 %), a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás (81 %), a kereskedelem (79 %), az építőipar és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (egyaránt 75 %), valamint az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás (70 %) képviselői jelölték meg ennek hiányát a legnagyobb hányadban.

A külföldi megrendelések hiánya kivétel nélkül néhány feldolgozóipari terület életében játszik kiemeltebb szerepet: a villamosgép gyártás, a ruházati ipar, a fémalapanyag gyártás, valamint az iroda-, számítógépgyártás munkáltatóinak kétharmada nevezte meg az export megrendelések elmaradását kihasználatlanságuk lehetséges okaként. A tevékenység szezonális jellege a mezőgazdaság (12 %), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (9 %) és az építőipar (8 %) területén szerepelt jelentősebb arányban, mint kihasználatlansági tényező.

3. A rendelésállomány alakulása

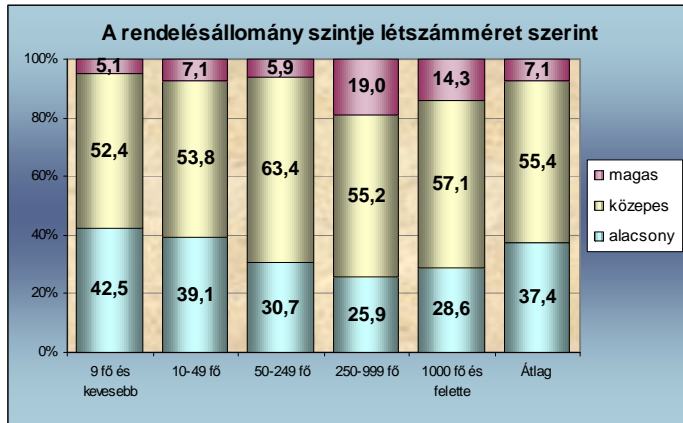
Az értékelhető választ adó cégek többsége (55,4 %-a) közepesnek ítélte vállalkozásának rendelésállományát vagy a termékei, szolgáltatásai iránti keresletet jelenleg, több mint harmaduk (37,4 %-uk) nyilatkozott alacsony, s csupán 7,1 %-uk magas rendelésállományról.

A rendelésállomány alakulása 2009-ben

Megnevezés	Magas	Közepes	Alacsony
	rendelésállománnyal számoló cégek aránya, %		
Összesen:	7,1	55,4	37,4
Ebből:			
Mezőgazdaság	2,6	51,3	46,2
Feldolgozóipar	10,1	52,7	37,1
Építőipar	6,0	56,4	37,6
Kereskedelem	7,8	60,9	31,3
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2,9	58,6	38,6
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	6,9	37,9	55,2
Ingatlanügyletek, gazd.-i szolgáltatás	4,2	50,0	45,8

A meghatározó súlyú feldolgozóipari szervezetek az átlaghoz közeli, annál kicsit előnyösebb helyzetben vannak ebből a szempontból, mert ugyan több mint tizedük dolgozik magas rendelésállománnyal, de több mint felük közepessel, csaknem kétötödük pedig alacsonnyal. A legelőnytelenebb helyzetben a mezőgazdaság van, ahol az átlagnál kevesebb a magas és a közepes szintű megrendelés, az alacsony rendelésállomány viszont vállalkozásainak csaknem

felében jellemző. Az átlagnál kedvezőtlenebb helyzet jellemzi az építőipart, a szálláshelyszolgáltatás, vendéglátást és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás területét, mivel képviselőik között kevés a magas, viszont annál több a közepes és az alacsony rendelésállománnyal dolgozó.

A létszám-kategóriákat tekintve ismét elmondható, hogy a kisebb méretű cégek helyzete sokkal bizonytalanabb, mivel a növekvő vállalati mérettel szinte egyenes arányban nő a magas, ezzel együtt csökken a közepes és az alacsony rendelésállománnyal bíró foglalkoztatók hányada. Így, míg a 10 főnél kevesebb létszámmal működő vállalkozásoknak csupán huszada mondhat magáénak magas, ugyan-

akkor kétötödöt meghaladó részük alacsony, több mint felük pedig közepes rendelési szintet, addig a 250-999 fő közötti munkáltatóknál hasonló arányú közepes szint mellett közel ötödük dolgozik magas és alig több mint egynegyedük alacsony kereslet mellett, s ennél nem sokkal kedvezőtlenebb a helyzet az 1000 fő feletti cégeknél sem.

4. A beruházások alakulása

2009-ben a megkérdezett cégek kevesebb mint fele (48,3 %-a) tervezett beruházást, ezen belül is több mint negyedük csak korszerűsítő, innovatív beruházást, további 7,6 %-uk csak kapacitásnövelő beruházást, míg csaknem hetedük mindkettőt.

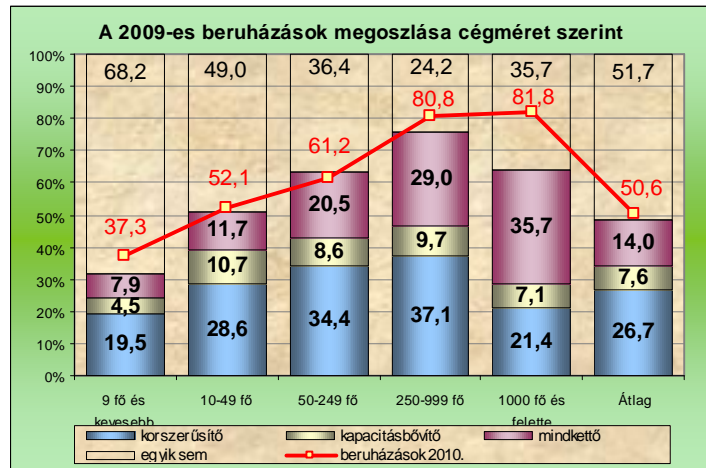
A beruházások alakulása 2009-ben

Megnevezés	Csak korszerűsítő, innovatív	Csak kapacitásbővítő	Mindkét fajta	Nem volt és nem lesz 2009-ben üzembe helyezendő beruházás
	beruházást megvalósító cégek aránya, %			%
Összesen:	26,7	7,6	14,0	51,7
Ebből:				
Mezőgazdaság	46,2	10,3	17,9	25,6
Feldolgozóipar	23,5	10,1	20,2	46,2
Építőipar	30,7	7,0	6,1	56,1
Kereskedelem	21,1	4,7	13,3	60,9
Szálláshely-szolg., vendéglátás	39,1	1,4	7,2	52,2
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	23,3	10,0	10,0	56,7
Ingotlanügyletek, gazdasági szolg.	12,2	8,2	14,3	65,3

A gazdasági ágak közül kiemelkedik a mezőgazdaság, ahol a válaszadó cégek csaknem háromnegyede valósított meg beruházást, közel felük csak korszerűsítő, további tizedük kapacitásbővítő, csaknem ötödük viszont mindkét fajtát. A súlya miatt jelentős feldolgozóiparban a munkáltatók közel fele tervezett beruházást 2009-re, a legtöbbjük – csaknem egynegyedük – csak korszerűsítő, tizedük csak kapacitásbővítő, ötödük pedig

innovatív és kapacitásbővítőt egyaránt. A feldolgozóiparon belül a nemfém ásványi termék-, a fémalapanyag és a fémfeldolgozási termék gyártása, a gépgyártás és a közúti jármű gyártás emelkednek ki a beruházási lehetőségek terén, azonban vannak közöttük az átlagnál kisebb beruházási kedvvel rendelkezők is (textilipar, bőripar, fafeldolgozás, iroda-, számítógépgyártás, híradástechnika, bútorgyártás). A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás képviselőinek kevesebb mint fele, az építőipar, a szállítás és a kereskedelem területének alig kétötöde, az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás cégeinek pedig csupán egyharmada döntött 2009-ben beruházás mellett, melyek zömmel pusztán korszerűsítést jelentettek

A vállalati méret tekintetében ismét elmondható, hogy a beruházási kedv, illetve az erre nyíló lehetőségek a cég méretével csaknem egyenes arányban nőnek, s a 250-999 fő közötti méretnél tetőznek. Míg a 10 főnél kisebb létszámmal működő cégeknek kevesebb mint harmada számolt beruházással – ezen belül ötödük tisztán korszerűsítéssel –, addig a 250-999 fő közöttieknél a háromnegyedet meghaladja a beruházók aránya. Az 1000 fő felettieknél ugyan kevesebb mint kétharmaduk valósít meg beruházást, azonban több mint harmaduk innovatív és kapacitásbővítőt egyaránt.

A munkáltatókat megkérdeztük a 2010. évben várható beruházásaikról is. Összességében a cégek csaknem ugyanakkora hányada tervez illetve nem tervez beruházást (50,6 illetve 49,4 %-uk), mint 2009-ben, sőt, a fejlesztések fajtáinak arányai is hasonlóak az előző évihez (csak korszerűsítő: 25,0 %, csak kapacitásbővítő: 9,1 %, mindkettő: 16,4 %). Az ágazatok tekintetében sem számottevő a változás, 2009-hez képest 10 %-pontot meghaladó mértékben néhány feldolgozóipari ágazat munkáltatóinak beruházási kedve nőtt (élelmiszeripar, híradástechnikai termék-, közúti jármű gyártása), illetve csökkent (ruházati ipar).

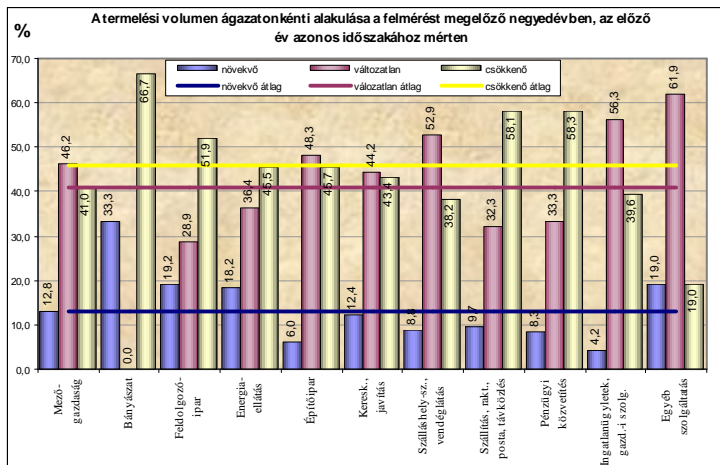
A 2010-re tervezett beruházások létszámméret szerinti vizsgálata alapján hasonló arányok alakultak ki, mint 2009-ben. A leginkább (17,5 %-ponttal) az óriásvállalatok beruházási kedve emelkedett, így első helyre léptek elő e téren. Több mint négyötödük (81,8 %) számol fejlesztéssel, több mint egyharmaduk (36,4 %) annak egyszerre mindkét fajtájával, ugyanakkora részük pedig csak korszerűsítővel. A legkisebb létszám-kategória munkáltatói bizakodóbbnak mutatkoztak, 5,5 %-ponttal nőtt a fejlesztést tervezők aránya, de így is sem érte el a kétötödöt (37,3 %), ezen belül pedig a mindkét fajta beruházást egyszerre megvalósítók hányada 5,6 %-ponttal emelkedett, míg a korszerűsítőké illetve a kapacitásbővítőké 3 %-ponttal nőtt illetve csökkent. A 250-999 fő közötti létszámot foglalkoztatók között 5 %-ponttal nőtt a beruházók aránya, ennek ellenére a második helyre szorultak vissza az óriásvállalatok mögött. A 10-49 fő közötti cégeknél 1,1 %-ponttal emelkedett, az 50-249 fő közöttiekénél pedig 2,3 %-ponttal csökkent a beruházást tervezők hányada.

A beruházások volumene 2010. I. félévében a válaszadó cégek több mint háromötödénél (61,6 %) nem változik az előző év első félévéhez képest – közel egynegyedükénél ez egyben azt jelenti, hogy ugyanúgy nem lesz beruházás), csaknem egyötödénél növekszik, ugyanakkora részükénél pedig csökken. A beruházások értékének növekedése legnagyobb arányban (27,3 %) az óriásvállalatoknál figyelhető meg, ám esetükben a csökkenő, illetve változatlan

volumen ennél még gyakoribb arányt (egyaránt 36,4 %-ot) képvisel. A 10-49 és a 250-999 fő közötti méretű cégek képviselőinek negyede számolt be növekvő beruházási volumenről, az 50-249 fősöknek ötöde, míg a 10 fő alattiaknak csupán 12,9 %-a. A fejlesztések értékének csökkenése is a legnagyobb méretű munkáltatók esetében a leggyakoribb (36,4 %-uknál várható), ezután a többi létszámméret cégei pedig csaknem azonos (17,6-20,0 % közötti) arányban adtak számot mérséklődésről. A változatlan beruházásérték a mikrovállalkozások körében a leggyakoribb, több mint kétharmadukra jellemző, ezen belül is csaknem háromtizedükönél változatlanul nem lesz. A növekvő cégmérettel csökken a fejlesztések terén változatlanságot feltételezők aránya, az óriás foglalkoztatóknál már csak 36,4 %, s a többiekénél 54,5-59,7 % közötti.

5. A termelés szintjének alakulása

A felmérést megelőző három hónapban az előző év azonos időszakához képest a válaszadók kicsit több mint tizedénél (12,9 %-nál) nőtt, több mint kétötöd részénél (41,0 %-nál) változatlan maradt, s közel felénél (46,0 %-nál) csökkent a termelés szintje.

A feldolgozóipari, az energiaipari és az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás területén gazdálkodók közel egyötöde, a mezőgazdaság és a kereskedelem, javítás ágazatok képviselőinek több mint egytizede, a többi ágazatban tevékenykedő munkáltatók képviselőinek pedig kevesebb, mint egytizede jelzett növekedést. Változatlan termelési szintről legnagyobb arányban (50%-ot meghaladóan) az egyéb

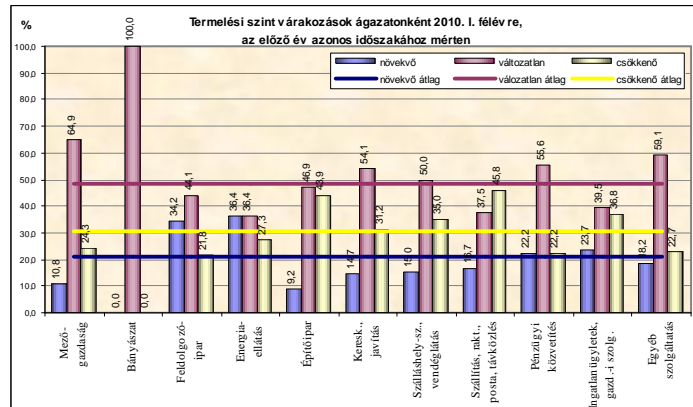
szolgáltatások, az ingatlanügyletek és a szálláshely, vendéglátás területének munkáltatói, csökkenő volumenről pedig legnagyobb részt a szállítás, raktározás, posta, távközlés, a pénzügyi ágazat valamint a feldolgozóipar szervezetei közül adtak számot.

A létszámméreteket vizsgálva elmondhatjuk, hogy a 10 fő feletti kategóriák mindegyikében a csökkenő termelési szintről beszámolóok voltak a legtöbben, 49,0-57,1 % közötti arányban, mégpedig a növekvő méretek felé haladva egyre nagyobb arányban. Így megállapítható, hogy minél nagyobb létszámú egy szervezet, annál jobban csökkent termelésének a volumene, azaz annál inkább meghatározó számára a piaci helyzet. A mikrovállalkozások körében ettől eltérő módon a stagnálást jelzők voltak többségben (52,7 %), míg csökkenő termelési szintről az átlagosnál kevesebb hányaduk (39,9 %-uk) adott számot. Míg a 250-999 fő közötti kategóriákban a cégek közel egyharmadánál nőtt a termelési szint az utóbbi három hónapban az előző év azonos időszakához képest, addig a kisebb vállalati méretek felé haladva ez az arány 17,5 %-ra, egytizedre, majd 7,4 %-ra csökken. Emellett a legnagyobb, 1000 fő feletti kategóriában is csak 14,3 % a növekvő szintről nyilatkozó aránya. A változatlan termelési szintről beszámolóok részaránya a 250-999 fős cégeknél a legalacsonyabb (16,4 %), a 10 fő alattiaknál a legmagasabb (52,7 %), a többiekénél pedig 28,6-39,2 % közötti értékű.

A 2010. első félévre vonatkozó termelési szint várakozások kissé eltérnek a felmérés megelőző negyedév adataitól. A növekedéssel számolók aránya (21,2 %) mintegy 10 %-ponttal magasabb az előző három hónapra vonatkozó értéknél, míg a változatlan szintet feltételezők hányada 7,4 %-ponttal növekedve 50 %-ot megközelítő értékű (48,4 %) lett, ezzel együtt a csökkenő szintet prognosztizálóké 15,6 %-ponttal csökkenve megközelítette az egyharmadot (30,4 %).

Az ágazatok közül az átlagnál nagyobb arányban számítanak növekedésre a meghatározó súlyú feldolgozóipar (ezen belül is az élelmiszer-, a vegy-, a gumi és műanyagipar, a nemfém ásványi termék, a fémalapanyag és a fémfeldolgozási termék, valamint a villamos gép gyártása területén), és az energiaellátás munkáltatói.

Változatlan termelési szintet a legtöbben a mezőgazdaság, az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás, a pénzügyi közvetítés, a kereskedelem, javítás, területéről prognosztizálnak, emellett néhány feldolgozóipari szektor (élelmiszeripar, nyomdaipar, vegyipar) képviselői számítanak átlagon felül a stagnálásra. Csökkenő termelési volument elsősorban az

építőipar és a szállítás területéről várnak, de a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, valamint az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás is az átlagosnál nagyobb csökkenéssel számol.

A létszámméreteket tekintve a 250-999 fő közötti kategória képviselői a legoptimistábbak, hiszen közel felük (45,3 %-uk) növekvő, további több mint egyharmaduk (35,8 %-uk) változatlan termelési szintet feltételezett 2010. I. félévére, csökkenéssel pedig alig egyötödük (18,9 %-uk) számolt. Ehhez képest az egy mérettel nagyobb (1000 fő feletti) illetve az eggyel kisebb (50-249 fő közötti) kategóriákban a növekedést, illetve stagnálást várók aránya fordított (előbbieké egyharmad körüli, utóbbiaké pedig kétötödöt meghaladó), a csökkenést feltételezők hasonlóan egyötöd körüli hányada mellett. Lejjebb haladva a létszámméretekkal egyre sötétebben látják jövőjüket a vállalkozások, a növekedésben bízó aránya egyre csökken, a változatlan, illetve mérséklődő volumennel számolók aránya viszont nő. A 10-49 fős cégeknek már csak egyötöd körüli hányada, a mikroméretűeknek pedig csupán 8,1 %-a remél növekedést, emellett többségük (50,0 ill. 52,4 %-uk) stagnálásra, s további nagy részük (27,8 ill. 39,5 %-uk) csökkenésre számít.

6. A 2009. évi létszámgazdálkodás

2009. évben mindösszesen 431 szervezet jelzett valamilyen létszámmozgást a válaszoló 725 cégből. A létszámmozgást tervezők közül a létszámkiáramlással számolók vannak a legtöbben, szám szerint 378 munkáltató gondolkodik a létszámának mérséklésében. Közülük is nagyobb számban (301 cég) az egyéb létszámleadást tervezők vannak, de az elbocsátást, tudatos létszámcsökkentést is majd kétszáz munkaadó tervezi. A létszámfelvételt tervezők száma is magas, elérte a 304-et.

A létszámváltoztatók valamivel több, mint egyharmada 10-49 és további harmada 50-249 fővel működő gazdálkodó, de a 10 fő alatti és a 250-999 fős cégek részaránya is közel ugyanennyi. Az 50 fő alatti cégeknek majd mindegyike, és valamennyi ezer fő feletti létszámmal működő szervezet tervez létszámmozgást.

A létszámkiáramlást tervezők több mint egyharmada 10-49 illetve további egyharmada 50-249 fővel gazdálkodó munkaadó, további kevesebb, mint egyötödük 250-999 fős cég, míg egytizedét a tíz fő alatti szervezetek teszik ki.

Elbocsátás, tudatos létszámcsökkentés gondolatával elsősorban a közepes munkaadók foglalkoznak. A válaszoló 50-249 fős cégeknek kétötöde, az ennél nagyobb foglalkoztatók több, mint háromötöde számol tudatosan az elbocsátással, de a 10-49 fős cégeknek is a fele. Ugyanakkor az egyéb létszámleadást tervezők is elsősorban ezekben a létszám-kategóriákban találhatók. A válaszoló 250-999 fővel működő cégeknek négyötöde számol egyéb létszámleadással, de az ezer fő felettieknek pedig már mindegyike. A létszámfelvételek is elsősorban a nagyfoglalkoztatóknál várható, a 250-999 fős cégeknek majd kilenctizede, az ezer fő felettieknek már közel mindegyike tervez felvételt.

A gazdasági ágak közül majd minden második létszámmozgással érintett gazdálkodó feldolgozóipari szervezet. A feldolgozóiparon belül a vegyi anyag, termék gyártása ágazatban a létszámmozgás egyenlege pozitív, emellett szinte valamennyi munkaadónál a létszámmozgások egyenlege negatív. A válaszoló feldolgozóipari szervezeteknek több mint kétötödénél várható elbocsátás, ugyanakkor egyéb létszámleadással már több mint háromötödük számol és közel ugyanekkora hányaduknál várható létszámfelvétel is. A válaszoló mezőgazdasági szervezetek közel fele tervez egyéb létszámleadást és a felvételt tervezők száma is majd ugyanennyi. Az építőipari válaszolók esetén az egyéb létszámleadást tervezők aránya megközelíti az egynegyedét, és közel hasonló nagyságot ér el a felvételt tervezőké is. A választ adó kereskedelmi cégeknek majd egyharmada számol egyéb létszámleadással, alig vannak néhányal kevesebben, mint a létszámfelvételt tervezők.

A létszámkiáramlást tervezők között az egyéb létszámleadás (301 munkaadó) módját kívánja a munkaadók többsége alkalmazni, ugyanakkor a létszámleadásuk nagysága elmarad az elbocsátástól. Elbocsátással 188 munkáltató számol ez év során, aminek létszámvonzata 8007 főt érint, de az egyéb létszámleadás is jelentős, 7909 főt érint.

A létszámfelvételt tervező munkáltatók száma némileg magasabb (304) mint a kiáramlást tervezőké, létszámvonzata azonban az egyéb létszámleadást sem éri el, összesen 7516 fő.

Össességében a felmérésben részt vett gazdálkodó szervezeteknél 8400 fős létszámcsökkenés várható a létszámmozgások hatására.

A prognózis felmérésben résztvevő munkáltatók összesen 8007 főt érintően terveztek elbocsátást, tudatos létszámcsökkentést, ezen felül az egyéb létszámleadás nagysága meghaladja a 7900 főt.

A mezőgazdasági munkaadók kevesebb, mint száz főt megközelítő elbocsátásról és 225 fős egyéb létszámleadásról számoltak be.

A feldolgozóiparon belül a legtöbb létszámot /1972 főt/ érintő elbocsátás a közúti jármű gyártása ágazatban várható, és az egyéb létszámleadásuk is majd 1340 fős. Emellett a máshova nem sorolt villamos gép gyártása ág valamivel kevesebb létszámot érintő elbocsátást tervez, de ennek nagysága is igen jelentős (1571 fő), és az egyéb létszámleadása is 851 fős. Ezen felül jelentős az iroda-, számítógépgyártás /728 fős/, valamint a híradástechnikai termék, készülék gyártása /688 fős/ elbocsátásának nagysága, de félezer főt meghaladó a gumi-, műanyag, és a nemfém ásványi termék gyártása ágazatok egyéb létszámleadása is.

Mindezekon túl a kereskedelem, javítás, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, szállítás, raktározás, posta, távközlés, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágazat is egyéb létszámleadásról tájékoztatott, aminek nagysága 574 fő, 268 fő, 125 fő illetve 109 fő, meghaladja az elbocsátottakét. Ugyanakkor a kereskedelem, javítás, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágazat 251, valamint 240 főt érintő elbocsátásról is számot adott.

A létszámfelvétel a mezőgazdasági munkáltatóknál nem lesz jelentős, várhatóan 299 fős lesz.

A feldolgozóiparban gazdálkodó szervezetek közül a legtöbb létszám felvételét, 1266 főt a máshova nem sorolt villamos gép gyártása ágazat jelezte, ettől kevesebb, mint kétszáz fővel marad el a közúti jármű gyártása ágazat az 1073 fős felvételével. Nagyobb létszámot érintő felvétel várható még a gumi-, műanyag termék gyártása /730 fő/, a vegyi anyag, termék gyártása /495 fő/, a híradástechnikai termék, készülék gyártása /490 fő/ ágazatban, de a fémfeldolgozási termék és a gép, berendezés gyártása területén is 300 fő körüli felvétel prognosztizálható.

A villamos-energia ipar 140 főt érintő és az építőipar is 175 fős létszámfelvételt jelzett 2009-re vonatkozóan.

A kereskedelem, javítás ágazatban a létszámfelvételek nagysága meghaladja a félezer főt, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén megközelíti a 350 főt, az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás területén a várható létszámfelvételek nagysága meghaladja a száz főt.

Létszámnagyság kategóriák alapján a legnagyobb létszámkiáramlás az ezer fő feletti munkaadóknál várható. Ennek hatására az elbocsátás nagysága jelentős, várhatóan 3400 főt ér, a 250-999 fővel működő gazdálkodóknál az elbocsátás, tudatos létszámcsökkentés nagysága megközelíti a 2500 főt és az ennél kevesebb létszámmal gazdálkodóknál is 2,1 ezer főt tesz ki. Az egyéb létszámleadás az 1000 főnél több létszámú gazdálkodóknál meghaladja a 3,1 ezret és a 250-999 fővel működőknél 2600 fő körül várható, de az 50-249 fős szervezeteknél is mintegy 1600 főt érint, és az ennél kisebbeknél is öt és félszázat.

A létszámfelvételek nagysága is az 1000 fő feletti cégeknél 1796 fős, a 250-999 fővel működőknél 3279 fős, és az 50-249 fővel gazdálkodóknál is közel kétezer főt érint várhatóan.

A létszámkiáramlás és a felvétel egyenlege minden létszám-kategóriában csökkenést mutat. A mikro vállalkozásoknál 133 fős, a 10-49 fős gazdálkodóknál összességében a létszám 380 fős csökkenését jelenti, az 50-249 fős szervezeteknél 1305 főt, a 250-999 fővel működőknél 1867 főt. Ugyanakkor a nagy létszámot foglalkoztatóknál mintegy négyezer-hétszáz fős fogyás valószínűsíthető.

A 2009. évre tervezett munkaerő-mozgás létszámvonzata létszámnagyság szerint, fő

Létszámnagyság-kategória	Elbocsátás, tudatos létszámcsökkentés	Egyéb létszámleadás	Létszámfelvétel	Kiáramlás és felvétel egyenlege
Legfeljebb 9 fő	59	120	46	-133
10-49	411	429	460	-380
50-249	1637	1603	1935	-1305
250-999	2491	2655	3279	-1867
1000 fő és feletti	3409	3102	1796	-4715
Összesen	8007	7909	7516	-8400

2009. évben a megkérdezett szervezetek közül 120 gazdálkodó jelzett létszámnövekedést és 262 munkáltató létszámcsökkenést. A válaszoló szervezeteknek több mint egyharmada, 36,1 %-a tervezi a létszámát csökkenteni, míg a létszám növelése kevesebb, mint egyötödüket /16,6 %-uk/ jellemzi.

Nemzetgazdasági ágak közül a mezőgazdaságban 11 munkáltató jelzett csupán a 39 válaszoló közül létszámnövekedést, aminek nagysága alig haladja meg a száz főt. A feldolgozóipari szervezetek közül a fémfeldolgozási termék gyártása, a bútorgyártás és az élelmiszer és ital gyártása ágban tevékenykedő gazdálkodók jeleztek a legtöbben, 9, 9 illetve 8 cég létszámnövekedést, ami az egyes ágban gazdálkodóknak hozzávetőleg a negyedét érinti. Ugyanakkor a várható létszámnövekedés nagysága a vegyi anyag (427 fős), gumi-, műanyag termék gyártása (254 fős) és a híradástechnika ágazatban (215 fős) a legjelentősebb.

Az építőipari válaszolók alig több, mint egytizede, 13 cég kívánja létszámát növelni, aminek nagysága alig haladja meg a félszázat. A kereskedelem, javítás ágazatban tevékenykedő 15 munkaadó 142 fős, a szálláshely-szolgáltatásban további 8 munkaadó 86 fős, a szállítás, raktározás, posta, távközlés területén 7 gazdálkodó 25 fővel tervezi létszámát növelni.

A szervezetek létszámnagysága alapján az 50-249 fővel működő gazdálkodók jelezték a legtöbben (48 cég), hogy az állományi létszámuk növelését tervezik 2009-ben, ennek létszámvonzata 563 fő. Az ezer fő feletti létszámmal működő gazdálkodók közül csupán kettő munkaadó számít a létszámának növekedésére, és ez a válaszoló nagy munkáltatók több mint egytizedét érinti, s a létszám alig éri el a félszáz főt. A 250-999 fővel működő szervezetek közül 18-an terveznek létszámnövelést, összesen közel 1200 főt érintően, míg az ötven fő alatti cégek közül több mint félszázán terveznek növelést, melyek együttes létszámvonzata mintegy 200 fő.

A létszámcsökkenést tervező mezőgazdasági munkaadók száma 13 db, (kettő munkaadóval meghaladja) a létszámnövekedést tervezők számát, nagysága pedig 123 fő. A feldolgozóipari szervezetek közül a fémfeldolgozási termék, közúti jármű gyártása, élelmiszer-, ital gyártása illetve a bútorgyártás ágazatban terveznek a legtöbben /20, 18, 14 és 13 munkaadó/ létszámcsökkentést. Ezen túl még több feldolgozóiparhoz tartozó munkáltató jelezte létszámcsökkentési szándékát, mint például a gumi-, műanyag termékek, nemfém ásványi termékek, máshova nem sorolt villamos gép gyártása ágazat. Ugyanakkor a legtöbb létszámot érintő csökkenés a közúti jármű gyártása ágazatban várható 2238 fővel, majd a máshova nem sorolt villamos gép gyártása területén 1257 fős, de ezerhez közelít a műszergyártás (850 fős) iroda-, számítógépgyártás 8785 fős), illetve a nemfém ásványi termék gyártása 765 fős várható létszámcsökkenése is.

Az építőipari, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágban működő, válaszoló munkaadók egyötödének, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén a választ adók egynegyedének, a kereskedelem, javítás ágazathoz tartozó szervezetek közel egyharmadának, míg a szállítás, raktározás, posta, távközlés területén gazdálkodó választ adók kétötödének létszámcsökkentési szándékát ismerjük. Amelyek várható nagysága az építőiparban 154 fős, a kereskedelem, javítás ágban 421 fős, a szálláshely-szolgáltatás területén 105 fős, az ingatlanügyleteknél 318 fős, a villamos energia iparban pedig még nagyobb, 645 fős.

Létszámnagyság kategóriák alapján a 10-49 és az 50-249 fővel működő gazdálkodók jelezték a legtöbben /88, illetve 86 cég, a választ adók közel, illetve több mint fele/, hogy várható náluk 2009-ben létszámcsökkenés, aminek nagysága 547, valamint 1868 fő. A 250-999 fős cégeknek kétharmada jelzett 3000 főt meghaladó, az ezer fő felettieknek 86,7 %-a majd 4800 főt elérő létszámcsökkenést prognosztizált a 2009-es évre.

Összességében a megkérdezett szervezetek közül 262-en jelezték a statisztikai állományi létszámuk csökkenését, 120-an a növekedésben bíznak és többségük, 343 munkáltató változatlan létszámmal kíván gazdálkodni.

A mezőgazdasági szervezetek közül majd ugyanannyian tervezik az átlagos állományi létszámuk csökkenését, mint ahányan a növekedésben bíznak, de a stagnálást remélők száma a legtöbb, tizenöt munkaadót jelent.

A feldolgozóiparban ugyanakkor majd háromszor annyian számolnak az állományi létszámuk csökkenésével, mint ahányan a növekedéssel, illetve a stagnálással.

Az építőipari válaszadók közül tízzel többen számolnak az állományi létszám csökkenésével (23 cég), mint a növekedést prognosztizálók, ugyanakkor annak változatlanságában bízik száma több, mint ötszöröse a növekedést remélőknek.

A kereskedelem, javítás ágazathoz tartozó munkáltatók közül többen (40) számolnak a létszámuk csökkenésével, és kevesebben számolnak (15) az állományi létszámuk növekedésével. A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban a válaszolók 26,1 %-a számol csökkenéssel, 62,3 %-uk a változatlan létszámában bízik.

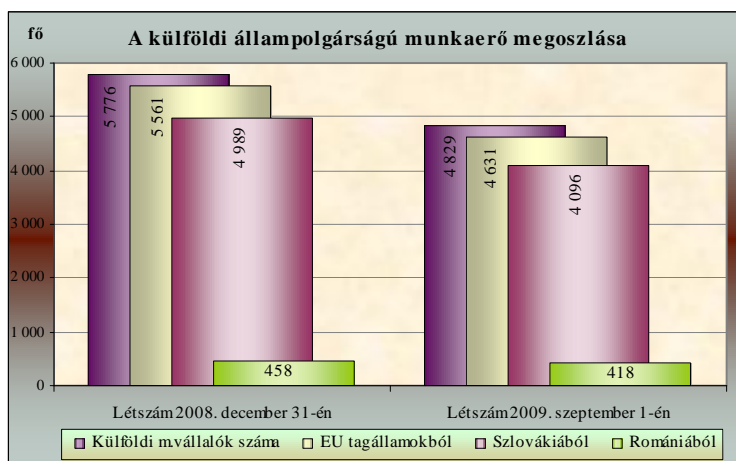
Az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágazat cégeinek közel háromnegyede a létszámuk változatlanságával számol, és majd négyszer annyian terveznek csökkenést, mint növekedést.

A választ adó gazdálkodók közül az állományi létszámcsökkenést jelző munkaadók közel egyharmada 50-249 fővel működő szervezet.

A létszámnövekedésben bízó szervezetek /120/ kettőtöde 50-249 fővel működik, további 27,5 %-uk 10-49 fős illetve majd egyötödük tíz fő alatti és 15,0%-uk 250-999 fős létszámmal gazdálkodik.

Változatlan statisztikai állományi létszámmal leginkább a kisebb szervezetek számolnak - elsősorban a 10 fő alattiak -, akik a létszámváltoztatást nem tervező gazdálkodóknak több mint kétharmadát képezik.

6.1. Külföldi állampolgárságú munkavállalók alkalmazása

A megkérdezett gazdasági szervezetek 2009. szeptember 1-i statisztikai állományi létszámának 5,5 %-át (4.829 fő) külföldi állampolgárságú munkavállalók tették ki. Ez a 2008. év végéhez képest közel ezer fős csökkenést jelent számukban, s akkori, 6,1 %-ot kitevő arányuk is 0,6 %-pontot mérséklődött. A külföldi munkaerő összetétele azonban jelentősen nem változott, annak több mint 95 %-át mindkét időpontban az EU-tag-

államokból, azon belül is elsősorban a Szlovákiából (85 % körüli hányad), valamint Romániából (8 % körüli rész) származó munkavállalók tették ki.

A munkaadók tevékenysége szerint a foglalkoztatott külföldieket csaknem kizárólag (99 %-ban) a feldolgozóiparban alkalmazzák, azon belül is elsősorban - mintegy kétötödüket - a műszergyártás, további egyharmadukat a közúti jármű gyártása, valamint több mint egytizedüket a villamos gép gyártása területén. A többi gazdasági ágban a külföldi munkaerőnek csupán töredékét, egyenként legfeljebb 0,3 %-át foglalkoztatják.

A szervezetek létszámnagysága alapján a külföldi munkavállalók foglalkoztatását elsősorban a nagy létszámú foglalkoztatók részesítik előnyben. Az 1000 főnél nagyobb létszámmal gazdálkodó szervezeteknél állt alkalmazásban a külföldi munkavállalók háromnegyede, a 250-999 fősnél pedig további egyötöde. Megfigyelhető, ahogy csökken a szervezetek létszámnagysága, úgy csökken a külföldi munkavállalók foglalkoztatási hajlandósága. Így a az 50-249 fős gazdálkodók az összes idegen állampolgárságú alkalmazott 5 %-át, a 10-49 fő közöttiek már csak 1 %-ot alig meghaladó részét, a 10 fő alattiak pedig statisztikailag már nem kimutatható hányadát (néhány főt) foglalkoztatták.

6.2. Kölcsönzött munkavállalók foglalkoztatásának jellemzői

A megkérdezett szervezeteknél nincs jelentős változás a kölcsönvett munkavállalók foglalkoztatásának elterjedésében. 2008. évben 46 munkáltató, 2009-ben csupán kettővel kevesebb, 44 cég jelezte, hogy kölcsönzött munkavállalókat foglalkoztat, azonban arányuk a válaszoló szervezeteknek még az egytizedét sem éri el. A választ adó megkérdezett szervezetek többsége, 93,3 %-a arról nyilatkozott, hogy egyik évben sem alkalmazott kölcsönvett munkavállalót.

A kölcsönzött munkavállalók foglalkoztatásának csökkenő igénye az ezer fő feletti szervezeteknél következett be, akik közül az egyik feldolgozóipari, míg a másik szállítás, raktározás, posta, távközlés gazdasági ághoz tartozó munkaadó.

A kölcsönvett munkavállalók foglalkoztatásának igénye továbbra is a nagyobb foglalkoztatókra jellemző, ami azt jelenti, hogy a 44 szervezetből 19 munkaadó 250-999 fős, 14 pedig 50-249 fővel gazdálkodó.

A kölcsönzött munkavállalás lehetőségét alkalmazó szervezetek több mint négyötöde feldolgozóipari munkáltató, így pl. közúti jármű, fémfeldolgozási termék, gép, berendezés, híradástechnikai termék gyártása ágazatban tevékenykedik, ezen túl alkalmazzák a villamos-energia iparban, a kereskedelem, javítás, szálláshely-szolgáltatás, pénzügyi közvetítés ágazatban egyaránt.

A munkaerő kölcsönzés is elsősorban a feldolgozóipari munkaadókat érinti csakúgy, mint a külföldi munkavállalók foglalkoztatása. A kölcsönvett munkavállalók átlagos statisztikai állományi létszáma a műszergyártás ágazatban a legnagyobb, 1700 főt tett ki 2008. december 31-én. Több száz kölcsönzött munkavállaló foglalkoztatása valósult meg a vegyi anyag, termék gyártása ágban, aminek nagysága meghaladta a félezer főt. A feldolgozóiparon belül még több száz fős kölcsönzött foglalkoztatás valósul meg az iroda-, és számítógépgyártás (423 fő), a közúti jármű gyártása (365 fő), a gép, berendezés gyártása (275 fő), a gumi-, műanyag termék gyártása (208 fő) ágazatban. Ugyanakkor a mezőgazdaságot, az építőipart nem jellemzi a kölcsönvett munkavállalók foglalkoztatása, de a többi gazdasági ágban is minimális a jelenlétük.

7. A 2010. évi létszámgazdálkodás

A megkérdezett szervezetek 2010. évi létszámgazdálkodását tekintve már kevesebb gazdálkodó jelzett létszámmozgást, mint egy évvel korábban.

Elbocsátást, létszámcsökkentést jelző gazdálkodó szervezetek száma 38, amiből minden második feldolgozóipari munkaadó. Ezen felül még a mezőgazdaság, a villamos-energiaipar, az építőipar, a kereskedelem, a szálláshely-szolgáltatás gazdasági ágban is előfordul néhány szervezet, amely elbocsátással számol 2010-ben.

Az elbocsátással érintett munkáltatók több mint kétötöde 10-49 fővel, valamivel több mint egyharmada 50-249 fővel, több majd egytizede 250-999 fővel, két cég legfeljebb kilenc fővel és egy szervezet 1000 fő feletti létszámmal gazdálkodik.

Egyéb létszámleadást már jóval több munkaadó jelzett, számuk 117 db. A gazdasági ágak közül 13 mezőgazdasági, 8 villamos-energiaipari, 5 építőipari, 12 kereskedelemmel, javítással, 9 szálláshely-szolgáltatással, vendéglátással, 7 szállítás, raktározás, posta, távközléssel foglalkozó szervezet jelzett egyéb létszámleadást, de a legtöbb ilyen szándékkal rendelkező munkaadó /57/ ebben az esetben is feldolgozóipari szervezet.

Az egyéb létszámleadást tervező gazdálkodók kevesebb, mint fele 50-249 fővel működik, egyenyeledük 250-999 fős és majd egyenyeledük 10-49 fővel gazdálkodó szervezet.

A létszámmozgással érintett munkáltatók négyötöde tervez létszámfelvételt 2010-ben. A válaszoló mezőgazdasági munkáltatók majd egyenyeledénél várható létszámfelvétel, ezen felül 19 építőipari, 27 kereskedelmi, 20 szálláshely-szolgáltatás, vendéglátással foglalkozó gazdálkodó is tervez létszámfelvételt a 92 feldolgozóipari munkaadó mellett.

A létszámfelvétellel érintett munkaadók majd egyharmada 50-249 fővel gazdálkodó szervezet, de rajtuk kívül a többi létszám-kategóriához tartozó munkaadók is terveznek létszámfelvételt 2010-ben, 28,4 %-uk 10-49 fővel működik, a 250 fő feletti cégek közül is majd félszázán terveznek felvételt.

A 2010. évre tervezett létszámfelvételek nagysága várhatóan közel 1300 fővel haladják meg az elbocsátást, egyéb létszámleadást.

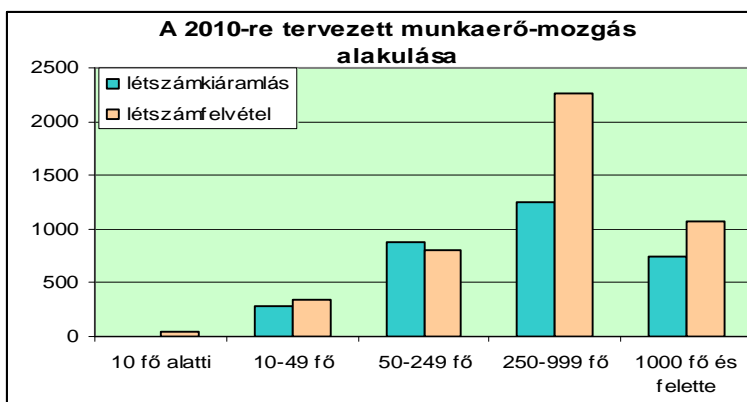
A létszámkiáramlás közül az elbocsátás, tudatos létszámcsökkentés várható nagysága nem éri el a hatszáz főt. A legnagyobb elbocsátás – 210 fős – a villamos-energiaiparban várható, de a feldolgozóiparon belül a fémfeldolgozási termék gyártása ágban is várhatóan meghaladja a száz főt. A többi gazdasági ág majd mindegyike is tervez kisebb létszámot érintő elbocsátást, de ezek nagysága egyenként nem éri el a félszáz főt. A szervezetek létszám-nagysága alapján a legtöbb létszám, 243 fő elbocsátására az 50-249 fős cégeknél kerül sor, de az ezer fő feletti létszám-kategóriához tartozóknál is 200 főt érint várhatóan ez a fajta létszámmérséklés.

Az egyéb létszámleadás nagysága 2578 fő, ami több mint négyszer annyi, mint az elbocsátásé.

Az egyéb létszámleadás a mezőgazdasági foglalkoztatottak közül 205 főt, a villamos-energiaiparban 122 főt, az építőiparban csupán 22 főt, a kereskedelemben 246 főt, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágban 273 főt érint. Ugyanakkor a legtöbb létszámleadás – mintegy 1550 fő – a feldolgozóiparban várható, ezen belül is a közúti jármű gyártása ágban /547 fő/, a gumi-, műanyag termék gyártása ágban /337 fő/, a /, a villamosgép gyártása ágban 108 főt, a nemfém ásványi termék gyártása ágban is 102 főt érint ez a fajta létszámmozgás.

Az egyéb létszámleadás nagysága közel 1200 fős a 250-999 fős létszámmal működő cégeknél, de az 50-249 főseknél mindösszesen 629 fős, és az ezer fő felettiéknél is több mint félezer.

A létszámfelvételek 2009. évi tervezett nagysága közel 4500 fős. A gazdasági ágak közül a mezőgazdasági munkaadók mintegy másfélszáz fős felvételt terveznek. A feldolgozóiparon belül a gumi-, műanyag termék gyártása ágazat létszámfelvétele a legnagyobb, 936 fős, ezt követi a közúti jármű gyártása ág mintegy 700 fős felvétele, majd az iroda-, számítógépgyártás 380 fős, a villamos gép gyártása 330 fős, illetve a híradástechnikai termék, készülék gyártása ág 295 fős létszámfelvétele. Az építőiparban és a villamos-energiaiparban várható felvételt nem tekinthetjük jelentősnek, egyenkénti nagyságuk nem éri el a 100 főt, míg a kereskedelem, javítás ágban a felvétel 324 fős, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágban 306 fős, az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásban 171 fős, a szállítás, raktározás, posta, távközlés ágban 51 fős csakúgy, mint a pénzügyi közvetítés területén.

Létszámnagyság alapján a legnagyobb mértékű /2200 főt meghaladó/ létszám-felvétel a 250-999 fős termelő szervezeteknél várható ez évben – ahol a létszámkiáramlás is a legnagyobb/, de ezernél több fő felvételét jelezték az ezer fő feletti létszámmal gazdálkodó és ennél kisebb számút, 804 főt az 50-249 fővel gazdálkodók.

A munkaviszony megszűnésben érintett létszám túlnyomó többsége fizikai foglalkozású munkavállalókat jelent. A fizikai foglalkozásúakon belül a szakképzetlenekeket sújtja leginkább a munkaviszony megszűnés, de emellett a szakképzett fizikai foglalkozásúakat is igen jelentős számban érinti a létszámcsökkenés.

A létszámcsökkenések által leginkább érintett foglalkozások a gyártósori összeszerelő, vágár, segédvágár, egyéb segédmunkás, targoncavezető, lakatos, energetikai gépek és berendezések kezelői stb.

A 2010-ben várható létszámnövelések is elsősorban a fizikai foglalkozásúakra vonatkoznak. A felvételre kerülő fizikai foglalkozásúak között közel egyenlő arányt képviselnek a szakképzetlen és a szakképzett fizikaiak, az előbbiek száma várhatóan 1100 főt meghaladó, míg az utóbbiaké 900 fő körül alakul. A felvételre kerülő szellemi foglalkozásúak száma a fizikaiaknál jelentősen mérsékeltebb közel 200 fős, közülük is a felsőfokú végzettségük iránti igény kétszer akkora, mint az alap, vagy középfokú végzettségüké.

7.1. Kölcsönvett munkavállalók foglalkoztatásának jellemzői

A megkérdezett szervezetek közül 2010-ben 45 gazdálkodó kíván foglalkoztatni kölcsönzött munkavállalót, csupán eggyel többen, mint ahányan ebben az évben szándékoznak. Ez azt is jelenti, hogy a jövő évben a kölcsönvett munkavállalókat alkalmazni kívánó munkaadók több mint fele ezer fő feletti, egyharmada 250-999 fővel működő szervezet, és az ennél kevesebb létszámmal gazdálkodók közül hat munkaadó is élni kíván ezzel a lehetőséggel.

Gazdasági áganként nézve 35 feldolgozóipari szervezet szeretne 2010-ben kölcsönözni munkavállalókat, közülük is legtöbben a közúti jármű gyártása, fémfeldolgozási termék gyártása, illetve a villamos gép gyártása területén /7, 6, és 5 munkaadó/. Rajtuk kívül egy mezőgazdasági, egy villamos-energiaipari, egy építőipari, három kereskedelmi, kettő szálláshely-szolgáltatási, egy pénzügyi, illetve egy ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágban tevékenykedő munkáltató is alkalmazna 2010-ben kölcsönzött munkavállalókat.

Összességében minden tizenhatodik munkaadó nyilatkozott úgy, hogy kölcsön vett munkavállalókat foglalkoztat.

8. Pályakezdők foglalkoztatása

2009-ben a megkérdezett szervezetek alig több mint egyötöde jelezte, hogy vett fel pályakezdőt.

A mezőgazdasági tevékenységet folytatók közül ötször annyian nem vettek fel pályakezdőt, mint ahányan igen. A pályakezdőket alkalmazó feldolgozóipari szervezetek száma pedig alig több mint a fele a pályakezdőt nem foglalkoztató feldolgozóipari szervezeteknek.

Az építőipari szervezetek többsége sem él pályakezdők alkalmazási lehetőségével, míg a kereskedelem, javítás ágazatban tevékenykedők több mint egyötöde, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágban gazdálkodók mintegy egyötöde vett fel a múlt évben pályakezdőt.

A szervezetek létszámnagysága szerint a múlt évben pályakezdőt felvett munkaadók mintegy kétötöde 50-249 fővel működik, egynegyedük ennél kevesebb létszámmal gazdálkodik, további közel egynegyedük pedig 250-999 fős létszámmal működő gazdálkodó.

A múlt év során felvett/felvenni szándékozó pályakezdők létszáma meghaladta a 700 főt.

A szakképzetlen fizikai foglalkozásúakra irányuló felvételi szándék 263 főt tett ki, aminek közel egyötöde a máshova nem sorolt villamos gép gyártása ágazathoz koncentrált. Ezen felül még ötven főt meghaladó az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, 30 fős a kereskedelem, javítás ág által jelzett felvételi szándék.

A múlt évben felvett, illetve felvételre tervezett szakképzett fizikai foglalkozású létszám 310 fő, kicsit magasabb a szakképzetlen fizikaiak számánál.

A szakképzett fizikai foglalkozású pályakezdők felvételének többségét a feldolgozóipar jelezte, ezen belül is 53 főt a közúti jármű gyártása ág, további félszáz főt a gumi-, műanyag termék gyártása ág, ezen túl még a kereskedelem, javítás ág vett fel nagyobb létszámban, (73 fő) pályakezdőt.

A felvett, illetve felvenni szándékozó alap- és középfokú végzettségű szellemi foglalkozású pályakezdő létszám /45 fő/ nem érte el a felsőfokú végzettségű szintén nem túl jelentős /91 fős/ számát.

A gazdasági ágak közül a mezőgazdaság csupán 3 fő, a feldolgozóipari szervezetek 83 fő, az építőipar 8 fő, a kereskedelem, javítás 18 fő szellemi foglalkozású pályakezdő létszámfelvételt jelezte 2009-re vonatkozóan.

A 250-999 létszámmal gazdálkodó szervezetek jelezték a legtöbb, 167 fő szakképzetlen fizikai foglalkozású és 110 fő

szakképzett fizikai foglalkozású pályakezdő felvételét, de jelentős még az 50-249 fős cégek 55 fős szakképzetlen fizikai és 64 fős szakképzett fizikai foglalkozású pályakezdők igénye is. Ami az ezer főnél több létszámmal működő szervezeteket illeti, már jelentősen kisebb számban vettek fel szakképzetlen fizikai foglalkozású /35 fő/ pályakezdőt a múlt évben.

A szellemi foglalkozású pályakezdők többsége az 50-249fős létszámnagyságú szervezeteknél került felvételre, ami az alap- és középfokú valamint a felsőfokú végzettségű pályakezdők mintegy kétötödét jelenti.

A felvett pályakezdők közül a legnagyobb létszámot /233 főt/ a gyártósori összeszerelő és a feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelő /108 fő/ foglalkozásúak jelentették, de emellett több tízes nagyságrendet ért el az eladó, lakatos, gépészmérnök, egyéb mérnökök, informatikus, egyéb technikus foglalkozások.

2010-re vonatkozóan jelentősen több /645/ munkaadó jelezte pályakezdő alkalmazásának mellőzési szándékát, mint az előző évben, ami azt is jelenti, hogy a megkérdezett szervezeteknek alig több mint 4 %-a kíván élni ezzel a lehetőséggel jelenlegi ismereteink szerint.

A pályakezdőt felvenni szándékozó szervezetek fele feldolgozóipari munkaadó, valamivel több mint egyötödük a kereskedelem, javítás ágban tevékenykedik.

A pályakezdőt felvenni szándékozó szervezetek harmada 50-249 fős, további majd egyharmada 250-999 fővel gazdálkodó szervezet és majd minden ötödik 10-49 fős.

A munkáltatók által 2010-re jelzett felvenni kívánt pályakezdők létszáma mindössze 155 fő, közel ötöde, mint az előző évben. Közülük a legtöbb /58 fő/ felvételét a gumi-, műanyag termék gyártása, 24 főt a közúti jármű gyártása ág jelezte. Ezen létszámok is azt mutatják, hogy egyelőre csekély létszámú pályakezdő felvételében gondolkodnak a megkérdezett munkaadók.

Az 1000 főnél nagyobb létszámmal gazdálkodó munkáltatók 50 fő, a 250-999 fős szervezetek 63 fő, az 50-249 fővel működők 28 fő pályakezdő felvételét tervezik.

A felvenni tervezett létszámból jelentősebb nagyságrendű a gyártósori összeszerelők /130 fő/ mellett az egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők /110 fő/, valamint még az eladók mintegy félszáz fős nagyságrendben.

9. START kártyával történő pályakezdők foglalkoztatása

A felmérésben szereplő szervezeteknek négyötöde nem alkalmaz START kártyával rendelkező fiatalot. Azon munkaadók közül, akik alkalmaznak START kártyával rendelkező fiatalokat 6 mezőgazdasági, 7 építőipari, 26 kereskedelmi, 12 szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén működik. A feldolgozóipari szervezetek közül a fémfeldolgozási termék valamint a gumi-, műanyag termék gyártása ágazatban gazdálkodó munkaadók jelezték a legtöbben /11-8 cég/, hogy alkalmazzák a START kártyás fiatalok foglalkoztatási lehetőséget.

A START kártyás foglalkoztatók közel kétötöde 50-249 fővel működik, több mint egyötödük 250-999 főt foglalkoztató és közel ilyen arányt képviselnek a 10-49 fővel működők is.

A három legjellemzőbb munkakörben alkalmazott START kártyával rendelkező fiatalok száma megközelíti a 400 főt, akiknek közel egynegyede az ezer fő feletti, mintegy harmada a 250-999 fős, közel 30,0%-ot tesz ki az 50-249 fővel működő munkaadóknál alkalmazásban álló fiatalok száma.

A gazdasági ágak közül a feldolgozóipar 233 fő, ezen belül is a közúti jármű gyártása 51 fő, a kereskedelem, javítás 69 fiatal alkalmaz START kártyával. A többi gazdasági ágban tevékenykedő munkaadókra is jellemző ez a foglalkoztatás, csak nem ilyen nagy számban, mezőgazdaság 17 fő, építőipar 16 fő, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás 18 fő, szállítás, raktározás, posta, távközlés 14 fő.

A START kártyával foglalkoztatott fiatalok közül a legtöbben gyártósori összeszerelő (48 fő), egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők (16 fő), csomagológép-kezelő, (14 fő), eladó (26 fő), informatikus (20 fő), egyéb mérnökök (16 fő), lakatos (12 fő), egyéb vas- és fémpipari foglalkozások (10 fő).

10. START kártyával rendelkezők foglalkoztatása

A megkérdezett gazdálkodó szervezetek többsége, mintegy négyötöde nem kívánt élni 2009-ben a START kártyával rendelkezők kedvezményes foglalkoztatási lehetőségével.

A START kártyával rendelkezőket felvett szervezetek száma 88, közülük a legtöbben (29 gazdálkodó) 50-249 fővel működnek, és az ennél nagyobb létszám-kategóriához tartozó választ adó cégek kétötöde, 26 szervezet is tervezte ezt a kedvezményes foglalkoztatás igénybevételét. A kisebb létszámmal működő gazdálkodók is tervezték a START kártyával rendelkezők felvételét, a tíz fő alatti cégek közül 8-an, a 10-49 fővel működők közül 25-en, majd ugyanannyian, mint a 250-999 fős cégek. Gazdasági áganként nézve pedig minden második START kártyával rendelkezőt felvett cég feldolgozóipari gazdálkodó, de a kereskedelem, javítás és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban is több munkaadó élt ezzel a lehetőséggel.

2010-re vonatkozóan a munkaadók leginkább START kártyás pályakezdők felvételét tervezik, de néhányan, összesen 22 gazdálkodó az 50 éven felüli tartós álláskeresők, 15 szervezet alapfokú iskolai végzettségűek, 28-an a gyermek-gondozást követően munkába álló nők felvételével kívánnak élni és 13-an GYES mellett munkát vállaló nők felvételét tervezik. Az 50-249 fővel gazdálkodók közül a legtöbben a pályakezdőkön kívüli különféle célcsoportok kedvezményes foglalkoztatásával kívánnak élni. A feldolgozóipari cégek közül 34-en pályakezdők felvételével számolnak, de a többi célcsoportéhoz tartozók alkalmazását is tervezik. A kereskedelem, javítás ágba tartozó munkaadók közül 9, a szálláshely-szolgáltatás ágban tevékenykedők közül 7 cég is elsősorban pályakezdők felvételét tervezi, ugyanakkor a többi célcsoportéhoz tartozók felvételében kevesebb munkaadó gondolkodik.

A START kártyával történő felvenni tervezett létszám nagysága megközelíti a 300 főt. A várhatóan felvételre kerülő pályakezdők létszáma kétszáz feletti és messze magasabb a többi célcsoportba tartozók tervezett felvételétől. A Gyes, Gyed mellett, illetve után felvenni szándékozó nők száma alig haladja meg a 60 főt, a felvenni tervezett 50 évet betöltött tartós álláskeresők száma 29, míg az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező tartós álláskeresőké szintén ugyanennyi, 29 fő.

A felvételekkel elsősorban a nagy létszámú munkáltatók számolnak (az ezer fő felettié igaz csak 61 fővel, de a 250-999 fős cégek már 141 fővel, az 50-249 fővel működők 79 fővel), de a kisvállalkozások is élni kívánnak a START kártyás foglalkoztatás lehetőségével, csak kisebb számban (10 fő alatti cégek 9 fő, 10-49 fős munkaadók 32 fő felvételével számolnak).

Ami a gazdasági ágankénti felvételeket illeti, természetesen a túlsúlyban előforduló feldolgozóipar felvételi szándéka jelentősen magasabb (258 fős), mint a többi gazdasági ágba tartozó munkáltatóké. A gumi-, műanyag termék gyártása 59 fő pályakezdő, a közúti jármű gyártása 42 fő, a kereskedelem, javítás 15 fő pályakezdőt, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás 12 fő pályakezdőt alkalmazna. Azonban több gazdasági ágban gazdálkodó is élni kíván valamely célcsoporthoz tartozók kisebb létszámú felvételével.

11. START programokkal kapcsolatos foglalkoztatási kedvezmények, célcsoportok ismertsége

A kérdőíves adatgyűjtésben résztvevő szervezetek közül a legtöbben (447 munkaadó) a legrégebben bevezetett START programot ismerik, ami a pályakezdők foglalkoztatása esetén jelent a munkáltató számára kedvezményt, míg a START PLUSZ a Gyes-ről, Gyed-ről elhelyezkedni kívánók, a START EXTRA az 50 éven felüliek, alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők mielőbbi munkához jutását kívánja segíteni.

Létszámnagyság-kategóriánként megfigyelhető, hogy minél nagyobb a szervezet annál kevesebb azon munkáltatók száma, akik nem ismerik a kedvezményeket. Ez egyaránt jellemzi a START PLUSZ és a START EXTRA programok ismertségét is. Az azonban látható, hogy míg a START programról mintegy 450 munkaadó értesült, addig a START PLUSZ-ról 391-en, a START EXTRÁ-ról 379-en hallottak.

A munkaadók gazdasági ágankénti vizsgálata alapján is elmondható, hogy legjobban a START kártyával kapcsolatos kedvezményeket ismerik. A gazdasági ágakon belül a feldolgozóipari munkaadók közül szép számmal nem ismerik a START programok egyikét sem, a mezőgazdasági szervezetek harmada, ugyanakkor az építőipari munkaadók fele, de a kereskedelem, javítás ágban tevékenykedőknek szintén a fele sem. Ezzel szemben a bőrkikészítés, táskafélék, szíjzat, lábbeli gyártása, kokszyártás, kőolajgyártás, műszergyártás és az egyéb jármű gyártása ágban gazdálkodók mindegyike ismeri a START kártyával történő foglalkoztatás valamennyi kedvezményét.

12. Alkalmi munkavállalói könyvvvel történő foglalkoztatás

A prognózis felmérésben részt vett munkaadók kevesebb, mint ötöde alkalmazott AM könyvvvel munkavállalókat 2009. év folyamán. Az AM könyvvel foglalkoztatással érintett munkaadók kétötöde 10-49 fővel működő szervezet, további majd egyharmaduk tíz fő alatti munkáltatók közül került ki, illetve egynegyedét képviselték az 50-249 fős szervezetek, míg az ezer fő feletti munkaadók közül egy sem alkalmazott AM könyvvvel munkavállalókat.

Több mint minden harmadik mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozás is alkalmaz AM könyvvvel munkavállalókat. A feldolgozóiparon belül az élelmiszer, ital gyártása ágban tevékenykedő szervezetek közül jelezték a legnagyobb arányban, hogy alkalmazzák az AM könyvvvel történő foglalkoztatást, de emellett 19 építőipari, 13 kereskedelemmel, javítással, 25 szálláshely-szolgáltatás, vendéglátással foglalkozó szervezetnél is megtalálhatók AM könyvvel munkavállalók.

Az AM könyvvvel foglalkoztatott munkavállalók 2009. évi létszáma 756 fő, jelentősen alacsonyabb az előző évi számuknál, közülük 275 fő a 250-999 fővel, 261 fő az 50-249 fővel működő szervezeteknél volt foglalkoztatott és 154 fő a 10-49 fős cégeknél állt alkalmazásban. Az AM könyvvvel alkalmazott létszám a mezőgazdasági munkaadóknál volt a legmagasabb, 161 fő, ezen túl még a híradástechnikai termék, készülék gyártása 150 fő és a szálláshely szolgáltatás, vendéglátás ágban volt jelentős a létszámuk, 90 fő, de az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágban is megközelíti a félszáz főt, az építőiparban pedig elérte azt.

Az AM könyvvvel foglalkoztatott munkavállalók foglalkoztatásának átlagos időtartama 63 nap volt 2009-ben a válaszadóknál. Ennek az időnek a dupláját dolgozták a munkavállalók a közúti jármű gyártása, illetve a másfélszeresét a híradástechnikai termék, készülék gyártása területén. A főbb gazdasági ágak közül a mezőgazdaságban a foglalkoztatás átlagos ideje 62 nap, a feldolgozóiparban 74 nap, az építőiparban 33 nap, a kereskedelemben 47 nap volt.

2010-re már kevesebb munkaadó, összesen 85-en jelezték, hogy várhatóan alkalmaznak AM könyvvvel munkavállalókat. Az AM könyvvvel történő foglalkoztatás elsősorban a tíz fő alatti és a 10-49 fővel működő, valamint az 50-249 fős gazdálkodónál várható (27, illetve 37 és 17 munkaadót érint). A gazdasági ágakat tekintve 10 mezőgazdasági, 12 építőipari, 8 kereskedelmi és 24 szálláshely-szolgáltatási, vendéglátási tevékenységet folytató gazdálkodó jelezte az AM könyvvvel történő foglalkoztatás lehetőségét, azaz azok az ágazatok, ahol a leginkább jellemző az ideiglenes munka, de a feldolgozóiparban tevékenykedő szervezetek közül is 16-ot érint.

Az ilyen formában foglalkoztatni kívánt létszám /595 fő/ nagysága azonban mérsékeltebb, mint a 2009. évi létszám. Az AM könyvvvel várhatóan foglalkoztatásra kerülő 257 fő a 250-999 fővel működő szervezeteknél fog dolgozni, de jelentős az 50-249 fő létszámmal gazdálkodók 138 fős és a kevesebb létszámot foglalkoztatók további 200 fős igénye is. A gazdasági ágak közül 143-an a mezőgazdaságban, 150 fő a híradástechnika ágazatban, 26 fő a kereskedelem, javítás ágban, 41 fő az építőiparban, míg 84 fő a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban tudnak majd – ha rövid időre is – elhelyezkedni.

A munkaadók 2010-ben előre láthatóan – igaz, kevesebb létszámot érintően, de - az előző évinél hosszabb időtartamra vonatkozóan alkalmazzák ezt a fajta kedvezményes foglalkoztatási lehetőséget, a válaszok alapján átlagosan 65 napra. A jelentősebb gazdasági ágazatokban a foglalkoztatás várható átlagos ideje a következő: mezőgazdaság 68 nap, feldolgozóipar 85 nap, építőipar 33 nap, kereskedelem 50 nap.

13. Tartósan betöltetlen álláshelyek

A felmérésben részt vevő szervezeteknek majd mindegyike válaszolt erre a kérdésre. A választ adó szervezeteknek azonban alig több mint öt százaléka rendelkezik tartósan, fél évnél hosszabb ideje betöltetlen álláshellyel. Ezen gazdálkodó szervezetek száma negyven. Közülük a legtöbb cég (11 munkáltató) 250-999 fővel működik, akik fizikai és szellemi foglalkoztatottat igénylő tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkeznek, de emellett a tíz fő alatti szervezetek kivételével szintén hasonló, fizikai és szellemi foglalkoztatottat igénylő tartósan betöltetlen álláshellyel is bírnak, bár ezek száma alacsonyabb.

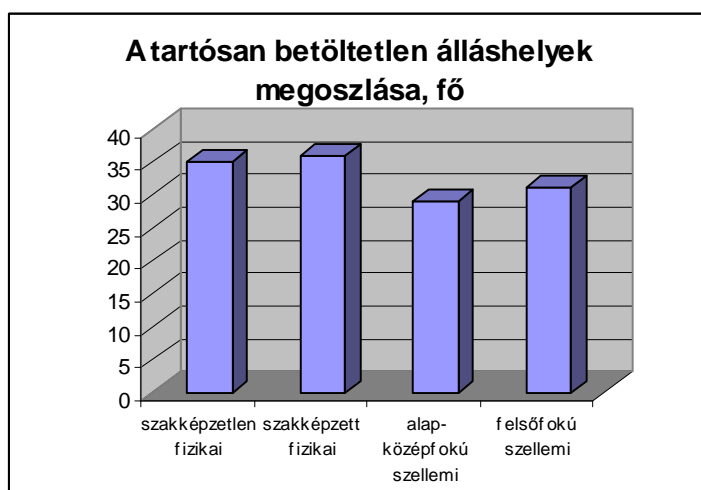
A gazdasági ágak alapján a feldolgozóipar az, ahol a legtöbb munkaadó rendelkezik tartósan betöltetlen álláshellyel, de ezen felül mezőgazdasági, építőipari, kereskedelmi stb. munkaadóknak is van betöltetlen állásuk.

Régióinkban a tartósan betöltetlen fizikai foglalkozást igénylő állások száma 71 fő, míg a hiányzó szellemi foglalkoztatottak száma 60 fő. A betöltetlen fizikai állások közel fele a 250-999 fős munkáltatóknál jelentkezik, míg több mint egyötödük az 50-249 fővel működőknél.

A szakképzetlen fizikai foglalkoztatottat igénylő állások száma 35, hasonló nagyságú, mint a szakképzetteké, felsőfokú szellemi végzettséget igénylő betöltetlen állásoké száma 31 fő, kettővel haladja meg a diplomával nem rendelkező szellemi foglalkozásúakét.

A gazdasági ágak közül a legtöbb tartósan betöltetlen fizikai álláshellyel a feldolgozóipar rendelkezik, ezen belül is a bútorgyártás (20 fő), de ezen túl a kereskedelem, javítás (11 fő), építőipar (10 fő), mezőgazdaság (17 fő) területén is található kisebb létszámot érintő fizikai üres álláshely.

Szellemi foglalkoztatottat igénylő tartósan betöltetlen állások elsősorban a feldolgozóipar különböző területein figyelhetők meg, úgymint a műszergyártás, fémfeldolgozási termék gyártása, míg a többi gazdasági ág igénye csupán néhány főt ér el.

A jelzett foglalkozások szerint a tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkező cégek egyéb technikusok (21 fő), egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők (20 fő) szabó, varrónő, modellkészítő foglalkozásúak hiányát jelezte legnagyobb számban. Míg kisebb létszámú betöltetlen állások foglalkozásai között megtalálható: hegesztő, lángvágó, kőműves, ács-állványozó, eladó, gépészmérnök, egyéb mérnökök, stb.

14. A létszámcsökkentéssel és a létszámbővítéssel leginkább érintett foglalkozások

A felmérésben résztvevő munkaadók közül kevés szervezet jelezte 2010-re vonatkozó létszám-csökkentési szándékát. A létszám-csökkentést tervező cégek közül többen is számot adtak eladó, szabó, varró, modellkészítő, egyéb vas- és fémipari foglalkozások, üveggyártó, raktárkezelő, kőműves, tehergépkocsi-vezető, kézi anyagmozgató, csomagoló, kubikus stb. munkaköröket érintő létszám-csökkentési szándékukról. A foglalkoztatottak számának csökkenése mintegy hetven munkakört érint. Ezek közül a legnagyobb létszámú csökkenés a következő foglalkozásokban várható: gyártósori összeszerelő (580fő), vájár, segédvájár (200fő), egyéb segédmunkás (116fő), targoncavezető (53fő), tartósítóipari munkás, gyümölcs-zöldségfeldolgozó (40fő), lakatos (39fő) stb.

A munkáltatók létszám-növekedési elképzelései meghaladják a csökkentéseket. Az azonban megfigyelhető, hogy sokkal kevesebb munkaadó jelezte létszámfelvételi elképzeléseit és ezek létszámnagysága is jelentősen alatta marad a korábbi nagyságuknál. A legnagyobb létszám-növekedés gyártósori összeszerelő 1134 fős, egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők 578 fős, műanyag- feldolgozó 116 fő munkakörben várható, ezen felül még az egyéb gépkezelők, gyártósor mellett dolgozók, lakatos, tartósítóipari munkás, gyümölcs-, zöldségfeldolgozó, targoncavezető, foglalkozások esetén jelentősebb a felvenni kívánt létszám, ami meghaladja az ötven főt.

Az év folyamán várható kisebb számot érintő létszámnövekedések egyéb technikusok (22fő), eladó (27fő), egyéb gépek, berendezések szerelői, javítói (26fő), betonelem-gyártó (37 fő), kőműves (19fő), tehergépkocsi-vezető (21 fő) stb.

Látható, hogy a létszámnövekedések és a létszámcsökkentések ugyanazt a munkakört, foglalkozást is érintik több esetben, azonban az egyenlegük főleg a nagy létszámvonzatnál általában pozitív.

15. A munkaerő-igények kielégítésének forrása

A válaszoló szervezetek 29,8 %-a az informális csatornákon keresztül történő létszámfelvételt részesítik előnyben, illetve 24,6 %-uk hirdetés útján elégítik ki a munkaerő-igényüket, de majd minden hatodik gazdálkodó igénybe veszi a munkaügyi kirendeltségek segítségét. A pályázatás, munkaerő-kölcsönző, illetve közvetítő szervezetek igénybevétele minimális, csupán a munkaadók 2-2,5 %-a él vele.

A szervezetek létszámnagysága alapján megfigyelhető, hogy az 50-249 fős és az 1000 fő feletti gazdálkodók közel arányban (31 %) veszik igénybe a hirdetéssel történő állásbetöltés lehetőségét, és a kis létszámú szervezetek majd fele az informális csatornákon keresztül történő munkaerőigény kielégítést is szívesen alkalmazzák. A munkaügyi kirendeltségek segítségét a 10-49 fővel működők 30,5 %-ban, az 50-249 fős cégek 22,0 %-ban igénylik. A munkaerő-kölcsönző szervezetek szolgáltatásait leginkább a nagyfoglalkoztatók, a 250 fő feletti cégek veszik igénybe.

Gazdasági ágak szerint a bányászat elsősorban a hirdetés (73, 3%) útján történő munkaerő-kielégítést alkalmazza, de az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, építőipar, kereskedelem, javítás, mezőgazdaság, feldolgozóipar is alkalmazza, aminek súlya 14,6 %-29,2 % között

alakult. A mezőgazdasági munkáltatók a munkaügyi kirendeltségek (18, 6%) mellett szívesen alkalmazzák az informális csatornákat is, melynek szerepe jelentősebb, 19,9 %-os.

A feldolgozóipari cégek a korábbi megkérdezéssel ellentétben már nem helyezik előtérbe a munkaügyi kirendeltségek segítség nyújtását az informális csatornákon történő munkaerőigény kielégítéssel, aminek súlya 19,7 %, illetve 25,0 %.

A feldolgozóiparon belül azonban jelentős különbségek is megfigyelhetők. A pályáztatás kiemelkedő szerepe (20 %) a kokszyártás, kőolaj feldolgozás ágban figyelhető meg. A munkaügyi kirendeltségek szerepe a bőrkikészítés, táskafélék, szíjzart, lábbeli gyártása ágban magas, (80,0 %). Az iroda-, számítógépgyártása ág a munkaközvetítőket (10 %) és a munkaerő-kölcsönzőket (37,5 %) helyezi előtérbe.

A villamos energia-, gáz-, gőz-, vízellátás ág is leginkább az informális csatornákat alkalmazza (30 %), s mindemellett a hirdetés és a kirendeltségek segítségét is igényli. Hasonlóan jár el az építőipar, kereskedelem, javítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, szállítás, raktározás, posta, távközlés ágazat is.

III. ÖSSZEFOGLALÁS

1. A megkérdezett cégek helyzetértékelése és várakozásai

A felmérésben résztvevő szervezetek adatgyűjtési információi alapján a gazdasági helyzetüket közepesnek ítélték meg. 2009-re vonatkozóan kevesen /19 cég/ nem válaszoltak illetve, nem tudta választ adtak az üzleti helyzetük megítélésére vonatkozóan. A válaszolók több mint egytizede kifejezetten jónak minősítette az üzleti helyzetét, közel háromötödük kielégítőnek tartotta azt és majd egyharmaduk véleménye szerint nem megfelelő.

Megfigyelhető, hogy minél nagyobb létszámmal gazdálkodik egy szervezet, annál pozitívabban látja a cég ügymenetét. Így az 50-249 fős cégeknek mintegy ötöde, a 250-999 fővel gazdálkodók szintén egyötöde és az ennél nagyobb szervezetek mintegy harmada jónak tartja az üzleti helyzetét, azonban ezen válaszok aránya nem érte el az egy évvel korábbi mértéket, azaz akkor kedvezőbb helyzetről számoltak be a munkáltatók.

Ezzel szemben kielégítőnek minősítette a 10-49 fővel működők fele, és az ennél kisebb létszámú gazdálkodóknak is majd háromötöde, több mint minden második 50-249 fős cég és a 250-999 fővel gazdálkodó. Kifejezetten rossznak érzi a szervezete működését, helyzetét a 10 fő alatti és a 10-249 fővel gazdálkodók közel harmada is.

Gazdasági ágak szerint az üzleti helyzetüket a pénzügyi közvetítés és a közúti jármű gyártása ágban tevékenykedők látják a legjobbnak, mivel egyharmaduk nyilatkozott így, míg a mezőgazdasági és az építőipari szervezeteknek kevesebb, mint tizede, a kereskedelmi szervezeteknek kevesebb, mint a hetede. Az építőipari gazdálkodóknak háromötöde kielégítő minősítést adott, míg majd minden második szállítással foglalkozó gazdasági egység kifejezetten rossznak ítélte az üzletmenetét.

A következő, 2010. év első félévére vonatkozó kilátások már optimistábbak, mint az előző évben, ugyanakkor jóval több /147 cég/ nem válaszolt, vagy nem tudta reálisan megítélni a várható helyzetét. A jó ügymenetben bízók aránya 3,7 % ponttal megemelkedett, a kielégítő és a rossz választ adóké ezzel párhuzamosan mérséklődött.

Legoptimistábbak az ezer fő feletti gazdálkodók, akik az előző évinél nagyobb arányban (38,5%) bíznak a jó üzletvitelben, míg a 250-999 fős cégeknek egynegyede reménykedik ebben, és a kisebb cégek is optimistábbak a múlt évhez viszonyítva. Az 50-249 fővel, a 250-999 fővel és az e feletti létszámmal tevékenykedő munkaadók tekintetében megfigyelhető, hogy nagyobb arányban bíznak a kielégítő üzleti helyzetben, mint korábban. A rossz ügymenettel számolók aránya az 50 fő alatti szervezeteknél tovább emelkedett. A mezőgazdasági, az építőipari szervezetek sem látják optimistán a jövőjüket, mivel közel egytizedük jónak, valamivel több, mint kétötödük kielégítőnek és majd felük rossznak véli a 2010. első félévi helyzetét. A szállítás, raktározás, posta, távközlés területén gazdálkodók még az előbbieknél is pesszimistábbak, több mint minden másodikuk üzleti kilátásaikat kimondottan rossznak véli. A pénzügyi szervezeteknek kétötöde jó, ugyanakkora hányaduk rossz gazdálkodással számol. Ugyanakkor a feldolgozóipari munkáltatók nagyobb hányada látja jónak, mint rossznak az üzleti helyzetét és majd háromötödük kielégítőnek tartja azt.

2. Megyéenkénti kitekintés

Fejér megye

1. A minta jellemzői

A mintában összesen 310 munkáltató szerepel. Közel egytizedük mezőgazdasági, mintegy háromtizedük ipari, 15,5%-uk építőipari, egyötödük kereskedelmi tevékenységet, 28,1%-uk szolgáltatást végez. A válaszadók mintegy fele legfeljebb 9 főt foglalkoztat, negyede a 10-49 fős, ötöde az 50-249 fős létszám kategóriába tartozik. A 250-999 főt foglalkoztatók aránya 5,8%, az 1000 főt és annál többet foglalkoztatóké 1,9%. Annak ellenére, hogy a két legmagasabb létszám-kategóriába tartozók részesedése mindössze 7,7%, a vizsgálatban résztvevő létszám közel héttizedét foglalkoztatják. A felmérés az alkalmazásban állók 19,2%-át érintette.

A felmérésben résztvevő cégek kilenczede belföldi tulajdonban, 7,5%-a külföldi tulajdonban van, 3,0%-a pedig vegyes tulajdonú. Ez egyben a külföldi tulajdonnal rendelkező vállalkozások alacsony válaszadási hajlandóságát is jelzi.

A külföldi tulajdonhányaddal rendelkező 31 cég közül 22 cég (71,0%) teljes egészében külföldi tulajdonban van, elsősorban az iparban vannak jelen.

A külföldiek döntő többsége a 100%-os tulajdont részesíti előnyben a vegyes vállalatokkal szemben.

2. A felmérésben résztvevő szervezetek gazdasági tevékenységének jellemzői

A vállalkozás kapacitás-kihasználtságára irányuló kérdésre a szervezetek 92,3%-a válaszolt. Az átlagos kapacitás-kihasználtság 75,5%, ami jónak mondható, de 6,5%-ponttal alacsonyabb az egy évvel korábinál. A cégek mindössze 1,4%-a jelzett 21% alatti kihasználtságot, 8,0%-a 21-40% közötti, 22,0%-a 41-60% közötti kihasználtsággal működik. A 61-80%-os kihasználtsággal működők aránya 30,4%, a 81-100%-os kihasználtsággal működőké megközelíti a kétötödöt.

A főbb nemzetgazdasági ágak közül a mezőgazdaságban 79,1%-os, a feldolgozóiparban 74,4%-os, az építőiparban 74,9%-os, a kereskedelemben 80,2%-os az átlagos kapacitás-kihasználtság.

A létszámnagyságot tekintve az 1000 főt vagy annál több létszámot foglalkoztatóknál a legmagasabb az átlagos kapacitás-kihasználtság, eléri a 80,0%-ot, ugyanakkor az 50-249 főt foglalkoztatóknál a legalacsonyabb: 71,4%.

A kihasználatlanság legfőbb okát a belföldi megrendelések hiányában látják a válaszadók.

A gazdasági válság a beruházási hajlandóságot is befolyásolja. 2009-ben a válaszadók 35,0%-a valósított meg valamilyen beruházást. Ez 15,0%-kal kevesebb az egy évvel korábinál. A válaszadók 16,0%-a csak korszerűsítő, innovatív, egytizede mindkét típusú, 8,3%-a csak kapacitásbővítő beruházás megvalósításáról számolt be.

2010-ben a beruházási kedv tovább csökken. A válaszadók közel héttizede egyáltalán nem tervez beruházást, csak korszerűsítő, innovatív beruházást 13,2%-a, csak kapacitásbővítést egytizede, mindkét típusú beruházást 8,9%-a szeretne megvalósítani.

2010. I. félévében az egy évvel korábbihoz viszonyítva a vállalkozások mindössze 11,0%-ánál növekszik, közel egyharmadánál változatlan marad, 16,5%-ánál csökken a beruházások volumene, míg egyötödükénél nem lesz beruházás. A megkérdezettek valamivel több mint

egyötöde nem tudott választ adni a kérdésre, ami nagyfokú bizonytalanságukat jelzi. Közülük is kiemelkednek az építőipari cégek, melyeknek egyharmada nem válaszolt.

Növekedésre a mezőgazdasági tevékenységet végzők számítanak elsősorban, arányuk megközelíti az egynegyedet. Változatlan volumenű beruházással a kereskedők kétötöde, csökkenéssel az építőipari cégek háromtizede számol. A szolgáltatók háromtizedénél viszont nem volt és nem is lesz beruházás.

A válaszadók mindössze 3,3%-a rendelkezik jelenleg magas rendelésállománnyal, közepes mennyiségűt 46,7%-uk jelzett. A cégek felének viszont alacsony a rendelésállománya.

A magas rendelésállomány a 250-999 főt foglalkoztatóknál, valamint a legalább 1000 főt foglalkoztatóknál figyelhető meg.

A főbb gazdasági ágak mindegyikét a közepes és az alacsony rendelésállomány jellemzi.

2009. III. negyedévében a termelés volumene az egy évvel korábbihoz viszonyítva a válaszadók egytizedénél nőtt, közel kétötödénél változatlan maradt, több mint a felénél azonban csökkent.

Valamennyi létszám-kategóriában a termelés csökkenése a meghatározó.

Ugyancsak a termelés csökkenése a jellemző a szolgáltatások kivételével valamennyi gazdasági ágban. Közülük is kiemelkedik az építőipar, ahol a cégek 62,5%-ánál csökkent a termelés.

A 2010. I. féléves termelési volumen egy évvel korábbihoz viszonyított változását a megkérdezettek egyötöde nem adta meg.

A válaszadók zöme (45,8%) annak változatlanságát, közel kétötöde annak csökkenését feltételezi, növekedésre 15,7%-uk számít.

Növekedést a két legmagasabb létszám-kategóriában várnak, arányuk 41,5%, illetve 50,0%. A legalacsonyabb létszám-kategóriához tartozók felének termelése várhatóan csökkenni fog. A gazdasági ágak mindegyikében a változatlan nagyságú termelést jelzők vannak túlsúlyban.

A válaszadók közel fele kielégítőnek tartja cége jelenlegi üzleti helyzetét. Ennél csupán néhány százalékkal kevesebb (43,3%) azoknak az aránya, akik egyenesen rossznak ítélik helyzetüket. A jó minősítést adók aránya 8,7%.

Az üzleti helyzet várható alakulására a felmérésben résztvevők több mint egyötöde nem válaszolt, ami nagyfokú bizonytalanságukat bizonyítja a jövőt illetően. A válaszadók minimális javulást feltételeznek. A helyzetüket jónak feltételezők aránya 3,3%-ponttal 12,0%-ra emelkedett, mialatt a kielégítő minősítést adóké 0,7%-ponttal 47,3%-ra, a várható helyzetet rossznak ítéliké 2,6%-ponttal 40,7%-ra mérséklődött.

Javulást elsősorban az iparban várnak, arányuk meghaladja az egyötödöt. Az építőipari tevékenységet végzők közel háromötöde és a mezőgazdaság területén működők több mint fele azonban várható helyzetét is rossznak minősíti. Mindkét időszakban a legalsó létszám-kategóriához tartozók többsége a legpesszimistább.

3. A létszám alakulása

2008. december 31-én a válaszadóknál foglalkoztatott statisztikai állományi létszám 34562 fő. Ez a létszám 2009. szeptember 1-re 8,8%-kal lett kevesebb: 31524 főt tett ki. A fizikai állománycsoportba tartozók száma csökkent nagyobb mértékben (9,3%-kal), a szellemi

foglalkozásúaké kevésbé (6,9%-kal). A 2010. szeptember 1-én várható statisztikai állományi létszám 25899 fő.

2009-re a munkáltatók háromtizede létszámcsökkentést, közel háromötöde változatlan nagyságú létszámot, valamivel több mint egytizede létszámnövelést tervez.

A legmagasabb létszám-kategóriába tartozók mindegyike létszámcsökkentést hajt végre, a legfeljebb 9 főt foglalkoztatók mindössze 6,2%-a. A többi létszám- kategóriához tartozók 48-56%-a tervez létszámcsökkentést. Változatlan létszámmal a legalacsonyabb létszám-kategóriához tartozók kilencetizede számol, míg a létszám növelését az 50-249 főt foglalkoztatók egyharmada és a 250-999 főt foglalkoztatók mintegy negytizede tervezi.

A létszámcsökkentés a mezőgazdaságot és az ipart érinti a legnagyobb mértékben, ahol a cégek közel fele csökkenti a foglalkoztatottak számát. Változatlan létszámot az építőiparban, a kereskedelemben és a szolgáltatások területén tervez a munkáltatók 70-74%-a. A létszám növelésére az ipari cégek közel egyötöde és a mezőgazdasági szervezetek 16,0%-a számít.

2010-re a válaszadók egytizede jelez létszámcsökkentést, négyötödénél várhatóan nem változik, egytizedénél pedig nő a létszám.

A legmagasabb létszám kategóriába tartozó cégek egyharmada csökkenti létszámát, a legfeljebb 9 főt foglalkoztatók között nincs ilyen munkáltató. Ez utóbbiak túlnyomó többsége (96,6%-a) változatlan létszámmal működik. Létszámának növelését a 250-999 főt foglalkoztatók kétötöde, a legmagasabb létszám kategóriába tartozók egyharmada tervezi, a többi kategóriában 3,4-16,4% közötti ez az arány.

A létszámcsökkenés 2010-ben is főként a mezőgazdaságot és az ipart érinti, de a csökkentést tervezők aránya alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A mezőgazdaságban a szervezetek negyede, az iparban kevesebb mint egyötöde számít erre, a többi gazdasági ágban 5% körüli ez az arány. Valamennyi gazdasági ágban a változatlan létszámot tervezők aránya a meghatározó (65-91%). Létszámnövelést az ipar területén működők közel egyötöde tervez, a mezőgazdasági szervezetek között ilyen nem található, a többi gazdasági ágnál 4-10% közötti ez az arány.

A munkaviszony megszűnésében érintett foglalkoztatottak négyötöde a fizikai állománycsoportba tartozik, de a felvételre kerülők kilencetizede is közülük kerül ki.

2008-ban a munkaadók 5,2%-a foglalkoztatott kölcsönvett munkavállalót. 2009-ben a kölcsönvett munkaerőt alkalmazó cégek száma kissé mérséklődött. (5,2%-ról 4,8%-ra.) 2010-ben a vállalatok 3,5%-ának van ilyen szándéka. A munkaerő-kölcsönzés elsősorban a feldolgozóiparban jellemző.

2009-ben külföldi állampolgárságú munkavállalót a felmérésben résztvevők kevesebb mint egyötöde foglalkoztatott. A külföldi dolgozók száma a statisztikai állományi létszám 0,6%-ának felelt meg. A külföldiek zöme gépkezelőként, illetve gyártósori összeszerelőként dolgozik, emellett az egyéb gazdálkodási foglalkozásúak, a varrónők és az egyszerű mezőgazdasági munkát végzők száma jelentősebb.

2009-ben a vállalatok közel egyötöde vett fel pályakezdőt. 2010-ben mindössze 3,0%-ot ért el a felvételt tervezők aránya.

Komárom-Esztergom megye

A prognózishoz adatot szolgáltató vállalkozások jellemzői

A 2009. évi rövid távú munkaerő-piaci prognózis elkészítéséhez 246 vállalkozás szolgáltatott adatot, melyek közül 134 céget kirendeltségi munkatársaink, a többit a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézetének kérdezőbiztosai keresték fel. A munkatársaink által megkérdezett munkáltatók kiválasztásánál továbbra is az volt az egyik leglényegesebb szempont, hogy a legalább 250 főt foglalkoztató vállalkozások minél nagyobb arányban kerüljenek a válaszadók közé, mivel megyénk foglalkoztatási, munkaerő-piaci helyzetének alakulásában meghatározó szerepet játszanak. E cégek közül 29 vállalta az adatszolgáltatást, a közepes, 50 - 249 fő közötti létszámmal működő munkáltatók közül 37 vállalkozás, az ennél kisebb, de legalább 10 fős létszámúak közül 74 került a prognózis mintájába. Az előzőek mellett az adatgyűjtés 106 mikrovállalkozásra is kiterjedt. A válaszadók között legnagyobb, 35,0 %-os arányban a feldolgozóipari cégek (86 munkáltató) jelentek meg, amit a kereskedelem, javítás ágazatába tartozók 19,9 %-os (49 cég), majd az építőipari vállalkozások 17,5 %-os (43 cég) hányada követett.

Az adatfelvétel eszmei időpontjában, azaz 2009. szeptember 1-jén a válaszadóknál összesen 36.731 fő dolgozott. A teljes létszámból 33.112 fő (90,1 %) a válaszadók saját statisztikai állományi létszámába tartozott, a fennmaradó 3.619 dolgozó különböző munkaerő-kölcsönző cégeknél állt munkaviszonyban. A statisztikai állományi létszám 79,3 %-át (26.244 fő) a fizikai dolgozók adták, szellemi munkakört 6.868 fő töltött be. Az alkalmazásban állók döntő többsége teljes munkaidőben dolgozott (32.433 fő, 97,9 %), és általában határozatlan idejű munkaszerződéssel rendelkeztek, mindössze 2,3 %-os arányban fordultak elő közöttük a határozott időre felvett munkavállalók (748 fő). A megkérdezett cégeknél munkaviszonyban álló külföldi állampolgárok aránya 13,4 %-ot ért el, ami 4.438 főt takart. Meghatározó részüket EU tagországbeli (4.380 fő), azon belül főként szlovákiai munkavállalók tették ki (4.076 fő), a román állampolgárságú alkalmazottak száma csak 258 főt ért el.

A válaszadók által alkalmazottak összlétszámának a gazdasági ágak, illetve a létszámnagyság-kategóriák szerinti összetételét tekintve egyértelműen a feldolgozóipari nagyvállalatok emelhetők ki. A 2009. szeptember 1-ji állapot szerint a válaszadók által foglalkoztatottak 81,0 %-a, azaz 26.814 fő a 249 főnél nagyobb létszámú, azon belül 13.752 fő (51,9 %) a legalább ezer fős vállalatoknál dolgozott. E cégek három munkáltató kivételével, mind a feldolgozóiparba tartoztak, ami már meghatározólag hatott a foglalkoztatottak ágazatok szerinti megoszlására is. A válaszadóknál alkalmazásban állók 84,8 %-a (28.085 fő) dolgozott a feldolgozóiparban, amin belül az elektronikai termék-, alkatrészgyártás ágazatában tevékenykedő vállalkozások 7.915 fős összlétszáma volt a legmagasabb. Ezt a gépek, villamos gépek gyártásának területén foglalkoztatottak 6.627 fős, majd a közúti gépjármű- és -alkatrészgyártás ágazatában alkalmazottak 5.431 fős létszáma követte.

A külföldi munkavállalók alkalmazása lényegében csak a feldolgozóipari cégeknél volt jellemző, ahol a 2009. szeptember 1-ji állományi létszámon belüli arányuk 15,8 %-ot (4.424 fő) ért el. A feldolgozóiparon belül a híradástechnikai termékek, alkatrészek, illetve a közúti gépjármű és -alkatrészek gyártásának ágazata még inkább kiemelkedett, mivel arányuk e két területen 26 - 28 % közé esett. Létszámukat tekintve ez az első ágazatban 2.247 főt, az utóbbiban 1.425 főt takart. A munkaerő-kölcsönzés is szinte kizárólag a feldolgozóiparban fordult elő, amin belül leginkább a híradástechnikai termékek, alkatrészek gyártásának területén működő cégek vették igénybe (2.814 fő). Ezen kívül a vegyiparban (355 fő), továbbá a gépek, berendezések gyártásával foglalkozó válaszadóknál (210 fő) volt jelentősebb a kölcsönvett dolgozók száma.

2. A válaszadók 2009. évi létszámgazdálkodásának jellemzői

A megkérdezett cégek mindegyike értékelhető választ adott 2009. évi létszámgazdálkodására, ezen belül a statisztikai állományi létszám 2008. december 31. és 2009. szeptember 1. közötti alakulására, valamint az év egészére tervezett létszámfelvételi, illetve csökkentési szándékaira vonatkozóan is. Mivel az adatgyűjtésre a szeptember közepétől október végéig terjedő időszakban került sor, az információk nagy része már tényeken alapult, s az év végéig hátralévő idő rövidsége miatt az előrejelzések is viszonylag pontosnak ítéltetők.

Az adatfelvétel során kapott információk szerint a válaszadók által alkalmazottak összlétszáma 2009. első nyolc hónapjában a 2008. év végihez képest (37.274 fő) igen erősen, 11,2 %-kal, azaz 4.162 fővel csökkent. A két fő állománycsoportot tekintve a fizikai dolgozók számában jóval nagyobb arányú visszaesés következett be, mint a szellemi alkalmazottakéban. Utóbbiak száma ugyanis csak 2,9 %-kal (204 fő) mérséklődött, míg a fizikai besorolásúaké 13,1 %-kal (3.958 fő) lett alacsonyabb. A változás jelentős mértékben érintette a külföldi munkavállalók csoportját, akiknek száma, az összlétszámra jellemzőt meghaladó arányban, 17,3 %-kal (931 fő) fogyatkozott meg. Ez egyben az is jelentette, hogy a létszámcsökkenés 22,4 %-ban őket érintette. Az előzőekkel szemben a statisztikai állományi létszámon kívüli foglalkoztatás, azaz a kölcsönvett dolgozók száma növekedett, 2009. szeptember 1-ji létszámuk 24,1 %-kal (703 fő) haladta meg az év eleji szintet. Mindent összevetve a válaszadóknál munkaviszonyban állók és a kölcsönzött munkavállalók összlétszáma a megfigyelt időszakban 9,4 %-kal (3.459 fő) lett alacsonyabb.

A 2009. év hátralévő részére az adatszolgáltatók a saját állományukba tartozó dolgozók létszámának további, de már csak mérsékelt csökkenését jelezték. A teljes évre vonatkozóan megadott létszámforgalmuk ugyanis az augusztus végéig bekövetkezettnél nagyobb mértékű, 4.389 fős (11,8 %) csökkenést vetített előre, ami mögött összesen 6.379 főre tervezett létszámkiáramlás és ettől messze elmaradó, 1.990 főre vonatkozó létszámfelvétel állt. A várható kilépő forgalmon belül igen magas, 48,5 %-os arányban jelentek meg az elbocsátásokban, a munkáltatók által elhatározott, tudatos létszámcsökkentésben érintett munkavállalók, akiknek száma 3.091 főt ért el. Elbocsátásra a válaszadók 27,3 %-ánál (67 cég), ezen belül a legalább 250 főt foglalkoztató munkáltatók 72,4 %-ánál került sor, de a közepes méretű cégek között is 45,9 %-os arányban fordultak elő a létszámleépítésre kényszerülők. Utóbbi válaszadóktól az év során 445 főt, az ennél nagyobbaktól összesen 2.374 főt bocsátottak el. A létszámleépítések meghatározó része, 85,0 %-a (2.628 fő) a feldolgozóiparhoz kötődött, ahonnan a válaszadók csaknem fele számolt be tudatos létszámcsökkentésről.

A válaszadóknál megvalósult létszámfelvétel a teljes évi kiáramlás harmadát sem érte el, és lényegesen alacsonyabb volt az elbocsátáson kívüli okokból távozók létszámánál is. Ebből következően a válaszadók között igen alacsony, csupán 17,1 %-os (42 cég) arányban fordultak elő olyan vállalkozások, melyeknél 2009. évben növekedett a foglalkoztatottak száma. Ezek a cégek a 2008. december 31-i létszámukhoz képest összesen 586 fővel, arányát tekintve 14,1 %-kal bővítették alkalmazottaik számát. Ezzel szemben az általuk foglalkoztatottak számának csökkentéséről az adatszolgáltatók 35,8 %-a (88 munkáltató) számolt be. Ezeknél a cégeknél együttesen 4.975 fővel, a 2009. év eleji létszámukhoz viszonyítva 15,7 %-kal esett vissza az alkalmazásukban állók összlétszáma. A válaszadók között ezúttal is azok jelentek meg a legnagyobb, 47,1 %-os arányban (116 munkáltató), ahol 2009. évben nem változott a létszám. Ebbe a csoportba azonban egyetlen nagyvállalat sem tartozott, és a közepes létszám-kategóriába soroltaknak is csak a 16,2 %-a működött változatlan létszámmal. Mind az 50 - 249 fős, mind az ennél nagyobb létszámú válaszadók

csoportjában a létszámcsökkenés volt a leggyakoribb, az első csoportba tartozók 56,8 %-a, utóbbiaknak a 82,8 %-a számolt be erről. Emiatt a 249 főnél többet foglalkoztatóknál összességében 12,2 %-kal (3.722 fő), azon belül a legalább ezer fős nagyvállalatoknál 15,2 %-kal (2.473 fő), míg a közepes létszámnagyság-kategóriában 8,4 %-kal (369 fő) lett alacsonyabb az alkalmazásban állók száma. A kis- és mikrovállalkozások között kisebb volt a létszámcsökkentésre kényszerülők hányada (23,9 %), többségük pedig (61,1 %) megtartotta év eleji létszámát, az általuk foglalkoztatottak számában azonban mégis jelentős mértékű csökkenés (13,1 %, 315 fő) következett be.

A válaszadók 2009. évi létszámgazdálkodását ágazati besorolásuk szerint vizsgálva ugyanúgy, mint a leépítéseket illetően a feldolgozóipar emelhető ki, ahol az alkalmazásban állók száma 3.739 fővel, az év eleji létszámhoz viszonyítva 11,7 %-kal csökkent. A húzóágazatok közül a hagyományos gépipar, valamint a gépjármű- és alkatrészgyártás területéhez tartozó munkáltatóknál alkalmazottak számában 17 % körüli, létszámát tekintve az első két ágazatban 1.366 fős, az utóbbiban 1.151 fős csökkenés következett be. E két, a megye foglalkoztatási helyzetében meghatározó gazdasági terület súlyos helyzetét jelzi az is, hogy a válaszadók között csak egy-két olyan vállalkozás fordult elő, mely az év elejihez képest megtartotta vagy minimálisan növelte létszámát, az összes többi kénytelen volt csökkenteni azt. Az elektronikai iparban tevékenykedő válaszadók által foglalkoztatottak száma kevésbé fogyatkozott meg, de így is 8,4 %-kal (730 fő) alacsonyabb lett. Ez részben annak köszönhető, hogy e területen egy vállalkozás a körülményekhez képest jelentősnek számító, 140 fős létszám bővítésről számolt be, de ennél nagyobb szerepe volt annak, hogy egy multinacionális nagyvállalat, mely az év elején több mint ezer fős leépítést hajtott végre, nem szolgáltatott adatot prognózisunkhoz, így ennek az elbocsátásnak a hatása nem került számbavételre. Az előzőleg említetten kívül csak a vegyiparban, de ott is csak egyetlen válaszadónál nőtt nagyobb mértékben, mintegy 200 fővel a foglalkoztatottak száma. Ez egyben azzal is járt, hogy a vegyipar területén a többi feldolgozóipari ágazattal szemben, nem csökkent, hanem 12,0 %-kal (173 fő) emelkedett a létszám. A jelentősebb feldolgozóipari ágazatok közül a fémiparban, a nemfém ásványi, valamint a gumi- és műanyag termékek gyártásának területén 13 % körüli létszámcsökkenés mutatkozott, míg az élelmiszeripari vállalkozásoknál gyakorlatilag nem változott, csak néhány fővel mérséklődött az alkalmazottak száma.

A gazdaság többi területét is a létszámcsökkenés jellemezte, ami alól csak a mezőgazdaság jelentett kivételt. Ebben a gazdasági ágban gyakorlatilag változatlan maradt a válaszadóknál alkalmazottak száma, mivel elbocsátásra nem került sor, az egyéb okból távozó dolgozókat pedig pótolták. A gazdasági szolgáltatások, ingatlanügyletek területén azonban több mint harmadával, az építőiparban ötödével esett vissza a létszám, de az energiaszektorban is 15 %-hoz, a kereskedelemben pedig 10 %-hoz közelített a csökkenés aránya. Létszámát tekintve a szolgáltatási szférában és az energiaellátás területén alkalmazottak száma több mint 220 fővel fogyatkozott meg, a másik két ágazatban mintegy 90 fővel lett alacsonyabb a statisztikai állományi létszám.

A prognózis adatfelvétele során szerzett információk szerint 2009. évben a megkérdezett munkáltatóknál csak egészen gyenge, mondhatni minimális igény mutatkozott a pályakezdők, azaz a tanulányaikat két éven belül befejezők iránt. Bár a teljes létszámfelvételi szándék is messze elmaradt a korábbi években jellemzőtől, a pályakezdők elhelyezkedési lehetőségei még inkább beszűkültek. A megkérdezetteknek a 17,9 %-a számolt (44 cég) be arról, hogy az év folyamán pályakezdők felvételére is sor került náluk, 71,5 %-uknál nem vettek fel frissen végzeteket, a fennmaradó munkáltatók pedig nem tudtak válaszolni a kérdésre. Azon munkáltatóknál, melyek szám szerint is megadták a felvett pályakezdők számát (41

válaszadó), 169 fiatal állhatott munkába. Létszámuk a prognózis során megismert, teljes munkaerő-keresletnek csupán a 8,5 %-át fedte le. A válaszadók által felvett pályakezdők nagy többsége, 138 fő (81,7 %) fizikai munkahelyre került, amin belül a szakképzetlen fiatalok száma volt egy kissé magasabb. Utóbbiak létszáma 76 főt, a kizárólag megfelelő szakképzettség mellett betölthető, fizikai munkahelyekre felvetteké 62 főt ért el. Szellemi munkakörben mindössze 31 pályakezdő alkalmazására került sor, akik között viszont a magasan képzett, azaz a főiskolát, egyetemet végzett fiatalok fordultak elő nagyobb számban (22 fő).

A pályakezdők első munkába állásának elősegítését célzó, START kártyával történő foglalkoztatásban résztvevő munkáltatók száma és az így módon alkalmazott fiatalok létszáma annak ellenére még csekélyebb volt, hogy a válaszadók csaknem 75 %-a ismerte az igénybe vehető kedvezményeket. A megkérdezett vállalkozásoknak az ötöde (51 munkáltató) élt ezzel a lehetőséggel, de az egyes cégek esetében kiemelhető, három legjellemzőbb munkakörben foglalkoztatott, START kártyával rendelkező fiatalok létszáma csupán 106 főt ért el.

3. A válaszadók gazdasági helyzetének jellemzői, 2010. évre vonatkozó várakozásaik az adatfelvétel idején

Mivel a vállalkozások létszámgazdálkodását alapvetően gazdasági és piaci helyzetük alakulása határozza meg, a rövid távú munkaerő-piaci prognózis kérdőívében mindig is szerepeltek az ennek megismerését, felmérését célzó adatok is. A világméretű pénzügyi, gazdasági válság miatt a 2009. évi adatfelvételnél ezek a kérdések még nagyobb hangsúlyt kaptak. A vállalkozások aktuális helyzetére vonatkozó információk mellett a jövőbeli kilátások megismerése annak ellenére fontos eleme volt a felmérésnek, hogy a válaszadóknál, ugyanúgy, mint a gazdaság összes szereplőjénél egyértelműen érzékelhető volt a bizonytalanság.

Az adatfelvétel időpontjában az érdemi választ adó cégek 66,8 %-ánál kielégítőnek (161 vállalkozás), 14,5 %-ánál (35 vállalkozás) jónak ítélték a vállalkozás üzleti helyzetét, míg ezzel ellentétes értékelés 18,7 %-uktól (45 cég) érkezett. A termékeik iránti keresletet, illetve rendelésállományukat tekintve csak 11,3 %-uk (27 válaszadó) volt teljesen elégedett, 63,6 %-uk (152 válaszadó) közepesnek, minden negyedik válaszadó pedig alacsonynak tartotta meglévő megrendeléseik mennyiségét. Termelési, szolgáltatási volumenüket az egy évvel korábbiakhoz, azaz a 2008. harmadik negyedévihez viszonyítva is meglehetősen kedvezőtlen válaszok születtek. A válaszadók több mint harmadának (35,0 %, 84 vállalkozás) romlott a helyzete, mivel ők csökkenésről számoltak be. Legnagyobb részük, 47,9 %-uk (115 válaszadó) meg tudta tartani az egy évvel korábbi szintet, termelési, szolgáltatási volumenének növelésére viszont csak 17,1 %-uk (41 vállalkozás) volt képes.

A következő félévre, azaz a 2010. év első felére várható üzleti helyzet, illetve a termelési, szolgáltatási volumen alakulását illetően jóval kevesebben vállalkoztak előrejelzésre, mint ahányan az adatfelvétel idején fennálló helyzetükről számot adtak. Utóbbiak aránya 97 %-ot, míg a jövőbeli helyzetükről, várakozásaikról is nyilatkozó válaszadóké csak 80 %-ot ért el a megkérdezettek teljes körén belül. A többiek általában a bizonytalan és egyelőre kiszámíthatatlannak ítélt helyzetre való hivatkozással zárkoztak el a válaszadástól. Jövőbeni üzleti helyzetüket tekintve is azok voltak határozott többségben, akik úgy tartották, hogy az kielégítő módon fog alakulni. Az e csoportba tartozó 117 válaszadó aránya a megkérdezettek teljes körén belül 47,6 %-ot, a válaszadók között 60,0 %-ot ért el, tehát mindkét

összevetésben elmaradt az adatfelvétel idején jellemzőtől. A kifejezetten rossz üzleti helyzetet előrejelző válaszadók száma (46 cég) csaknem pontosan megegyezett azokéval, akik már 2009. őszén is nehézségekkel küszködtek, de a jó kilátásokkal rendelkezőké (32 válaszadó) is csak egy kissé maradt el az adatfelvétel idején fennálló helyzetüket kifejezetten kedvezőnek minősítőkéitől.

Az adatfelvétel idején a válaszadók átlagosan 75 %-os mértékben tudták termelő, szolgáltató kapacitásaikat kihasználni. A magas, azaz 80 % feletti kihasználtsággal termelő vállalkozások aránya az érdemi választ adók körén mindössze 32,2 %-ot ért el, míg közepesnek mondható, 61 - 80 %-os kihasználtságról 41,9 %-uk nyilatkozott. Ennél alacsonyabb kapacitáskihasználtság a válaszadók több mint negyedénél fordult elő. A mutatók jelentősen romlottak az egy évvel korábbiakhoz képest, amikor a kihasználtság átlagos mértéke még 83 %-ot, a rendelkezésükre álló termelőeszközöket legalább 80 %-os kapacitással működtetők aránya 56,2 %-ot ért el, az e téren súlyos problémákkal küszködők hányada pedig 10 % alatt maradt. A nem teljes kihasználtsággal működő vállalkozások az elmaradás okaként leginkább a belföldi megrendelések hiányát említették, valamivel több, mint 70 %-ban erre, mintegy 12 %-os arányban az exportlehetőségek beszűkülésére vezették vissza nehézségeiket.

A 2010. első felére adott előrejelzések arra utaltak, hogy a válaszadók rendelkezésére álló termelőkapacitás kihasználtsága csökkenni fog, bár a megkérdezettek 17,0 %-a (42 cég) az adatfelvétel idején még nem tudta felmérni, hogyan fog náluk a termelési volumen alakulni. Ugyanakkor az adatszolgáltatásba bevont cégek közül csak minden ötödik-hatodik (18,3 %, 45 vállalkozás) bízott abban, hogy a következő félévben a termelés szintje meg fogja haladni az egy évvel korábbit, míg kedvezőtlen változással több, mint negyedük (58 válaszadó) számolt. A fennmaradó vállalkozások (101 cég, 41,1 %) úgy ítélték meg, hogy termelési volumenüket tekintve meg tudják tartani az egy évvel korábbi szintet.

Annak ellenére, hogy a kapacitás-kihasználtsági mutatók 2009. évben kedvezőtlenül alakultak, a felkeresett vállalkozások között meglehetősen magas volt, 53,3 %-ot ért el azoknak az aránya, ahol az év során új beruházást helyeztek üzembe (131 vállalkozás). Igaz, hogy inkább a korszerűsítő, innovatív jellegű beruházások kerültek előtérbe, de a megkérdezettek csaknem ötödénél (47 cég) a termelőkapacitást is bővítették. A beruházást megvalósító vállalkozások 22,9 %-ánál korszerűsítésre és a rendelkezésre álló termelőkapacitás növelésére is sor került, további 13,0 %-uknál a fejlesztés kizárólag az utóbbi célt, 64,1 %-uknál pedig a korszerűsítést szolgálta. A 2010. évre előretekintve a megkérdezettek viszonylag jelentős részénél (45 vállalkozás, 18,3 %) még nem tudtak információval szolgálni arról, hogy terveznek-e beruházást, 47,6 %-uk (117 cég) azonban igenlő választ adott a kérdésre. Számuk és arányuk egy kissé ugyan elmaradt a 2009. évitől, a termelőkapacitásukat növelni szándékozóké (52 vállalkozás, 21,1 %) viszont meghaladta azt. Emiatt a 2010. évre tervezett beruházásoknak a fejlesztés irányultsága szerinti megoszlásában is várható némi változás. A kizárólag innovatív fejlesztések aránya 55,6 %-ra mérséklődik, miközben a teljes egészében a termelőkapacitás növelését célzó beruházások hányada 16,2 %-ra, a korszerűsítéssel kombinált bővítéseké 28,2 %-ra emelkedik.

4. A válaszadók 2010. évi létszám-gazdálkodási tervei az adatfelvétel idején

Mint minden korábbi prognózisunknál, a 2009. évi adatfelvételnél is jellemző volt, hogy a válaszadók a következő, ezúttal a 2010. évre várható létszámforgalmukat lényegesen alacsonyabb szinten adták meg, mint az előző évit. Ráadásul a bizonytalan gazdasági, piaci

helyzet miatt 13 cég (5,3 %) képviselője úgy nyilatkozott, hogy az adatfelvétel idején meglévő ismeretei, a rendelkezésükre álló információk alapján 2010. évi létszám-gazdálkodási terveikre, illetve az általuk foglalkoztatottak 2010. szeptember 1-jén várható létszámára vonatkozóan nem tudnak megalapozott előrejelzést adni. Ágazati besorolásukat tekintve e cégek, három vállalkozás kivételével mind feldolgozóipari tevékenységet végeztek, 2009. szeptember 1-i létszámuk szerint pedig főként a 250 főnél több alkalmazottal működő (6 vállalkozás), illetve a középvállalkozások kategóriájába (5 cég) tartoztak. A 2009. évi létszámforgalmukra vonatkozó adatok szerint a náluk alkalmazásban állók év végi létszáma 13.974 főt érhetett el, ami a válaszadók teljes körére számítottak (32.885 fő) igen nagy részét, 42,5 %-át fedte le.

A megkérdezett munkáltatók további, mintegy 60 %-a (150 cég) úgy nyilatkozott, hogy a 2010. évre sem létszámfelvételt, sem kiáramlást nem tervez. A határozottabb elképzelésekkel rendelkező válaszadók (83 cég, 33,7 %) is meglehetősen óvatos előrejelzést adtak, 1.338 fős létszámfelvételi szándékot jeleztek, a munkahelyükről távozók számát pedig 429 főben, azon belül az elbocsátásra kerülőket 68 főben adták meg. A létszámforgalom egyenlege így 909 fős létszám bővítést vetített előre, ami a 2010. évre értékelhető választ adó 233 cégnél alkalmazásban állóknak, a 2009. december 31-re számított összlétszámához (18.960 fő) viszonyítva 4,8 %-os növekedést jelentene. A foglalkoztatottak számának következő évi növelésére az összes megkérdezett munkáltató valamivel több mint ötödénél (21,1 %, 52 cég) láttak lehetőséget, és csupán 7,3 %-uk (18 vállalkozás) jelzett csökkenő létszámot. Utóbbiak együttvéve 122 fős, az előző év végi létszámukhoz viszonyítva 4,8 %-os változással számoltak, míg a létszámnövekedést tervezők 1.031 fős, arányát tekintve 11,0 %-os bővítést helyeztek kilátásba.

A statisztikai állományi létszám 2010. évi alakulását a válaszadók tevékenységi köre szerint vizsgálva egyedül az energiaszektor emelhető ki, mint ahonnan a legnagyobb, de így is csak 4,5 %-os (56 fő) létszámmérséklődést jeleztek. Létszám bővítésre elsősorban a feldolgozóiparban lehet számítani, ahol az értékelhető választ adó vállalkozások tervei szerint 6,2 %-kal, azaz 891 fővel nőhet az alkalmazottak száma. Ebben a villamos gépgyártási ágazatnak lehet meghatározó szerepe, ahol alapvetően két nagyvállalat, együttvéve 550 fős létszám bővítési szándékának köszönhetően, kiugró mértékű, 14,5 %-os (595 fő) növekedés valószínűsíthető. Ezen kívül csak az elektronikai illetve a nemfém ásványi termékek gyártásának területéről jeleztek jelentősebb, 80 - 100 fős, arányát tekintve 5 - 7 %-os bővülést eredményező létszámforgalmat. Az előrejelzések szerint a többi gazdasági ágban leginkább változatlan marad, esetleg enyhén, jellemzően 20 - 30 fővel emelkedhet a válaszadók által foglalkoztatottak száma.

A válaszadók 2010. évi felvételi szándékának, illetve a náluk várható kilépő forgalomnak az összevetése valamennyi létszámnagyság-kategóriában pozitív egyenleget mutatott, de ennek mértéke jelentősen eltért egymástól. A legalább 250 fős vállalkozások előrejelzése szerint az ott alkalmazásban állók számában 5,7 %-os (767 fő) növekedés valószínűsíthető, aminek azonban csak töredéke (45 fő) valósul meg az ezer fő feletti cégeknél. A kis- és mikro-vállalkozások is viszonylag jelentős, 4,4 %-os (91 fő) létszám bővítést terveztek, ami mind létszámát, mind a változás arányát tekintve meghaladta közepes létszámú válaszadóknál várható növekedés mértékét (1,5 %, 51 fő).

A válaszadók 2010. évi munkaerőigényének, illetve a munkahelyükről távozók létszámának állománycsoportok szerinti összetételére vonatkozóan csak a statisztikai állományi létszám 2009. és 2010. szeptember 1. közötti változásából tudunk következtetni, s ugyanez érvényes a

külföldi és a kölcsönzött munkavállalók számának várható alakulását illetően is. A mindkét időpontra vonatkozó statisztikai állományi létszámaikat és annak összetételét is megadó vállalkozások a vizsgált időszakra 677 fős növekedést terveztek, ami 2009. szeptember 1-ji létszámukhoz (19.138 fő) viszonyítva 3,5 %-os változást jelent. Ezen belül a fizikai besorolású munkavállalók létszáma 4,3 %-kal (632 fő) emelkedhet, míg a szellemi alkalmazottakéban csak egészen minimális növekedés várható (45 fő, 1,0 %). A különböző képzettséggel rendelkező fizikai dolgozók számában jelzett változás mértéke is jelentősen eltért egymástól. A válaszadók elsősorban a szakképzettség nélkül is betölthető fizikai munkakörökben terveztek létszám bővítést, amitől messze elmaradt a szakmunkások számának várható emelkedése. Az első állománycsoportban foglalkoztatottak létszámát ugyanis 7,0 %-kal (504 fő), a szakmunkásokét viszont mindössze 1,7 %-kal (128 fő) szándékoztak növelni. A szellemi foglalkozásúak csoportján belül jóval kisebb különbség mutatkozott, de ez esetben a magasabban képzettek javára. A felsőfokú végzettséget nem igénylő munkakörökben szinte elhanyagolható mértékű növekedéssel számoltak (12 fő, 0,5 %), de nem sokkal haladta meg ezt a főiskolát, egyetemet végzett munkavállalók számában jelzett változás mértéke sem (1,5 %, 33 fő).

A külföldi állampolgárságú munkavállalók számában várható változást még nehezebb megbecsülni, mivel a válaszadók közül hiányzott az a két nagyvállalat, melynél az adatgyűjtés idején a legnagyobb, együttvéve 3.322 fős létszámban alkalmazták őket. A statisztikai állományi létszám 2010. szeptember 1-ji alakulására vonatkozóan is értékelhető adatot szolgáltató vállalkozásoknál egy évvel korábban csak 1.022 külföldi munkavállalót foglalkoztattak, ami a teljes válaszadói körnél munkaviszonyban állók számának kevesebb, mint negyedét tette ki. Ezek a cégek a külföldi munkavállalók létszámban egyáltalán nem, vagy csak néhány fős változást terveztek. Ez alól csak egy nagyvállalat jelentett kivételt, ahol a 2010. évben megvalósítandó, 200 fős létszám bővítés egy részét szlovákiai munkavállalókkal szándékoznak megoldani. Mindent összevetve az érdemi választ adó cégeknél foglalkoztatott külföldi munkavállalók számában a vizsgált időszakban mindössze 26 fős (2,5 %) növekedés várható, ami a teljes létszám bővítésnek csak a töredékét (3,8 %) fedi le.

A statisztikai állományi létszámon kívüli, kölcsönvett dolgozók számának alakulására vonatkozó előrejelzés az előzőekhez hasonló problémát vet fel. Az érdemi választ adó cégeknél ugyanis 2009. szeptember 1-jén mindössze 922 fő dolgozott ily módon, ami teljes létszámuknak alig több mint negyedét érte el. A következő év azonos időpontjára a kölcsönzött munkavállalók száma várhatóan 6,7 %-kal (62 fő) mérséklődni fog, ami lényegében két cég jelentősebb létszámcsökkentési szándékának, illetve az azok hatását nagyobb mértékben ellensúlyozó, ugyancsak két vállalkozás által tervezett bővítés egyenlegeként valósulhat meg.

Veszprém megye

1. A munkaerő-piaci prognózis adatszolgáltatóinak köre, a reprezentativitás arányai

2009. őszén Veszprém megyében 181 versenyszférában működő cég megkérdezésére került sor, ebből 132 vállalkozást Közép-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ 9 Veszprém megyei kirendeltségének munkáltató kapcsolattartói, míg 49 gazdálkodót az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézetének (továbbiakban: GVI) munkatársai kerestek fel.

A közsféra intézményei 2009-ben sem szerepeltek a felmérésben, az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás nemzetgazdasági ágat pedig – a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal valamint a GVI megállapodása alapján - a GVI kérdezte le. Így az érintett – 2007-ig a megyei kirendeltségek reprezentatív mintájában lévő - közüzemi szolgáltató vállalatoknál az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (a továbbiakban: ÁFSZ) területi kirendeltségei nem végeztek 2009-ben sem adatgyűjtést.

A mikro- (1-9 fős) vállalkozások körében ugyancsak a GVI végezte a felmérést, tehát ebben a létszámnagyság kategóriában, az átfedések elkerülése végett a megyei kirendeltségek nem kerestek fel munkáltatót. Ugyanakkor a 250 főnél nagyobb létszámot foglalkoztatókat, illetve a kifejezetten nagykategóriás szervezeteket amelyek a térség gazdasági élete, illetve a foglalkoztatottság szempontjából meghatározóak, és hajlandók is az adatszolgáltatásra, a munkaügyi szervezet mérte fel.

A Veszprém megyei válaszadók mintegy 44 %-a az ipari vállalkozásokat reprezentálta, és ebből legnagyobb súllyal (94 %-ban) a megye kulcs nemzetgazdasági ága, a feldolgozóipar képviseltette magát. Minden hetedik nyilatkozó építőipari vállalkozás volt, a kereskedelmi cégek részesedése 13 %-ot ért el, míg a felkeresettek több mint hatoda a Balaton-parti idegenforgalom kapcsán ugyancsak meghatározó, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területéről került ki.

A megkérdezett munkaadók száma és statisztikai állományi létszáma 2009. szeptember 01-jén				
Létszámnagys. kategória	Cégek		Stat.áll.létszám	
	száma(db)	megeo.%	fő	megeo.%
< 9 fő	44	24,3	163	0,7
10-49 fő	52	28,7	1326	5,9
50-249 fő	61	33,7	7479	33,4
250-999 fő	20	11,0	9089	40,6
1000 fős és több	4	2,2	4334	19,4
Összesen	181	100,0	22391	100,0

A felmérésbe bevont munkaadók csaknem negyede 9 főt, illetve ennél kisebb létszámot foglalkoztat, közel 30 %-a 10-49 fővel működik, mintegy harmaduk az 50-249 fős létszámnagyság-kategóriába tartozik, míg minden nyolcadik megkérdezett cégnek 250 főnél több alkalmazottja van. A felmérés résztvevőinek 2009. augusztus végén 22.391 fő volt az összesített statisztikai állományi létszáma. A felmérés-kori statisztikai állományi létszám

legtöbbje, a 20 db 250-999 fős létszámnagyságú cégnél állt alkalmazásban, míg minden harmadik munkavállalót a 61 db középkategóriás vállalkozás foglalkoztatta. A reprezentált létszám csaknem ötöde pedig kifejezetten nagykategóriás szervezet munkatársa volt.

A létszám zöme (64 %-a) a feldolgozóipar 75 képviselőjének alkalmazottja volt, negyede pedig az anyagi szolgáltatások szférájában (főleg a kereskedelemben, és a vendéglátóiparban) dolgozott, ahonnan összesen 60 munkaadó nyilatkozott.

A válaszadók mintegy ötöde rendelkezett külföldi tulajdonhányaddal, 3/4-részüket 100 %-os külföldi tulajdonú volt.

Az adatgyűjtésre a foglalkoztatottak megyei számának (139,3 ezer fő – KSH 2009. III. negyedévi adat) 16 %-a, illetve az alkalmazásban állók (72,2 ezer fő) 31 %-a esetében került

sor. A felmérés összesített megyei létszámadatai szerint így 22,4 ezer megyei munkavállaló várható sorsáról rendelkezünk információval.

2. A munkaerő-piaci prognózis-felmérés főbb megállapításai

1. A cégek gazdasági tevékenységének jellemzői, a konjunkturális helyzet alakulása

Az adatszolgáltatásban közreműködő vállalkozások 30 %-a magas (81-100 %-os) kapacitás-kihasználtsággal működött, míg 36 %-uk átlagos (61-80 % közötti) kihasználtsági fokon tevékenykedett. A válaszadók mintegy ötöde termelő-, szolgáltató kapacitását csak 41-60 %-os, 13 %-uk pedig 40 %-nál is alacsonyabb mértékben volt képes hasznosítani. Míg 2008-ban a gazdálkodók több, mint 4/5-e 60 %-nál nagyobb mértékű eszköz-kihasználtságról számolt be, addig 2009-ben csak a 2/3-uk nyilatkozott így. Magas kapacitás-kihasználtságot a legnagyobb arányban a 250 főnél nagyobb létszámmal működő cégek, a legkisebb mértékben pedig a 10 főnél kisebb létszámú mikro-vállalkozások tudtak elérni.

A kihasználatlanság elsődleges okaként a keresletcsökkenést (a nemzetgazdasági ágak mindegyikében ez a domináns ok) jelölték meg a válaszadók. 55 %-ban a belföldi rendelésállományok, 22 %-ban pedig az export megrendelések visszaesése jelentette a legnagyobb problémát. Az okok súlya szerint a munkavégzés szezonális jellege került a 3. helyre, mely azonban nem éri el a 10 %-ot.

A 2009. évre vonatkozó adatok szerint a nyilatkozók 3/5-e gondolkodott fejlesztésben. Közülük, a csak korszerűsítő, innovatív fejlesztést végrehajtók aránya 54 %-ot, a kizárólag termelő-, illetve szolgáltató- kapacitást bővítő beruházást üzembe helyezők részesedése pedig 11 %-ot ért el, míg a mindkét típusú fejlesztést együtt előirányzók hányada 35 %-ot tesz ki.

2010. évre vonatkozóan a mintába bevont szervezetek 64 %-a beszélt fejlesztési tervekről, 9 % viszont nem tudott erre a kérdésre válaszolni. A beruházás megvalósítását előirányzók 2/5-e kapacitásnövelő és innovatív fejlesztést egyaránt prognosztizált, de a többség (49 %) csak korszerűsítésben gondolkodott, a termelőkapacitást bővítő beruházást megvalósítani kívánók részesedése pedig 11 %-ot ért el. A fejlesztési kedv mindkét időszakban a feldolgozóipari cégek körében és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás szférájában a legnagyobb.

A beruházások volumene 2010. első felében, 2009. azonos időszakához viszonyítva a cégek 23 %-ánál várhatóan növekszik, 41 %-nál változatlan marad, 15 %-nál viszont mérséklődik, minden tizedik válaszadó beruházás nélkül kíván a továbbiakban is tevékenykedni, míg a felmérés időpontjában erről nyilatkozni nem tudók részesedése is csaknem 10 %-ot ért el.

2009. évi üzleti helyzetét a felkeresett cégek 55 %-a kielégítőnek, 18 % pedig jónak ítéli, ugyanakkor a nyilatkozók negyede kedvezőtlen termelési körülményekről számol be, míg 2 % nem válaszolt a kérdésre.

Az üzleti helyzetre vonatkozó 2010. évi várakozásokat illetően a válaszadók mintegy ötöde optimista, 45 % stagnálást lát reálisnak, a borúlátók aránya 19 %-ot ér el, ugyanakkor magas (minden hatodik cég) a bizonytalanok részesedése. A kielégítő és a kedvezőtlen üzleti helyzetű gazdálkodók kisebb része tehát átpártolt a derűlátók, míg nagyobb hányada a bizonytalanok, illetve válaszolni nem tudók táborába.

A prognózis-felmérés reprezentánsainak legtöbbje (közel 3/5-e) a termékei, illetve szolgáltatásai iránti keresletét a felméréskor közepesnek ítélte, 8 % rendelésállományai szintjét magasnak, míg minden harmadik válaszadó alacsonynak minősítette.

2010. I. félévében 2009. azonos időszakához viszonyítva a termelés, szolgáltatás volumene a mintába bevont szervezetek negyedénél növekszik, 45 % szinten tartást remél, 18 %-uk kedvezőtlen változásra számít, ugyanakkor minden tizedik válaszadó bizonytalan.

2. A cégek létszáma, és a munkaerő-mozgások alakulása

Az adatgyűjtés résztvevőinek *felméréskori statisztikai állományi létszáma* 22.391 fő volt. A 2009. szeptember 1-jei létszám 1,2 %-kal alacsonyabb az év eleji induló létszámnál, mely az előrejelzés szerint a 2009. év végére további 2,7 %-kal mérséklődik. 2010. augusztus 31-ére hasonló nagyságrendű létszámot prognosztizálnak a megkérdezettek. A legnagyobb létszámcsökkenéssel a kereskedelem, valamint az építőipar reprezentánsai számolnak, míg az ipari cégek képviselői minimális létszámbővülést valószínűsítnek 2010. azonos időpontjára. Állománycsoport szerint 2009. szeptemberében az érintettek mintegy $\frac{3}{4}$ -e fizikai, negyede pedig szellemi foglalkozású, 93 %-ukat teljes munkaidőben alkalmazták, a létszám 6 %-ának határozott idejű munkaszerződése volt.

A felméréskori és az egy éven belül várható statisztikai állományi létszám alakulása Veszprém megyében			
Ngi.ág-csoport	2009.09.01 (fő)	2010.09.01 (fő)	Vált. (%) 2010/2009.
Mezőgazdaság	1009	1008	-0,1
Ipar	15115	15256	0,9
Építőipar	406	400	-1,5
Anyagi szolg.-ok	5619	5448	-3,0
Egyéb ngi. ágak	242	242	0,0
Összesen	22391	22354	-0,2

2009-ben az adatgyűjtés résztvevőinek többsége (45 %-a), éves szinten létszámcsökkenést valószínűsített, 27 % létszámának stagnálását látta reálisnak, minden negyedik válaszadó létszámfelvételt tervezett, míg 3 % nem tudott, vagy nem akart válaszolni a kérdésre. A borulátók (az előző évinél kisebb foglalkoztatott létszámmal működők) hányada a válság hatására kiugróan magas.

A 2009. év végéig előirányzott létszámmozgások 886 fős negatív egyenleggel zárultak az év eleji (22.668 fő) induló létszámhoz képest, amely a mintába bevont szervezeteknél összességében 2,7 ezer fős létszámfelvételt, és 3,6 ezer fős létszám-kiáramlást jelentett.

A létszám-leadások mintegy harmada esetében beszéltek elbocsátásról, illetve tudatos létszám-csökkentésről a válaszadók. Az elbocsátások több, mint 8/10-e az export-érzékeny feldolgozóipari ágazatokat érintette az év során, egyéb létszámcsökkenésre ugyancsak a feldolgozóipari cégeknél került sor legnagyobb számban, de a kereskedelem, gépjárműjavítás létszámkiáramlása is meghatározó.

A 2010. év tekintetében a felmérés reprezentánsainak jóval nagyobb hányada (mintegy 3/5-e) véli úgy, hogy termelési, szolgáltatási feladatait változatlan létszámmal oldja meg, negyede létszámának növelését tervezi, minden tizedik válaszadó létszámcsökkenéssel számol, míg a bizonytalanok részesedése 4 %-ot tesz ki.

A 2010. évben a felmért cégeknél - az adatgyűjtés összegzése szerint – lényegesen kisebb létszámmozgásra kerül sor, mint 2009-ben.

A megkérdezettek jelentős elbocsátásokra nem készülnek, a rendelésállományok ingadozása, illetve a szezonális hullámváltozás következtében inkább egyéb létszámleadások, illetve létszámfelvételek várhatóak az év során.

A változó pozíciójú szakmák nemcsak a Balaton-parti idegenforgalmi idénnyel összefüggésben, hanem egyes feldolgozóipari és mezőgazdasági foglalkozások tekintetében is megjelen-

nek. Arra is van példa, hogy egy adott szakma az egyik körzetben túltelített, míg a megye egy fölrajzilag távolabbi térségében éppen mutatkozik rá kereslet.

2010-ben a felmérés reprezentánsai 9/10-ed részben fizikai foglalkozásúak jelentkezését várják. Az előrejelzés szerint közel azonosak a szakképzett és a szakképzetlen munkavállalók elhelyezkedési esélyei. A szellemi állománycsoportban viszont a felsőfokú végzettségűek kereslete meghatározó. (Közülük több, mint 70 %-ban diplomások felvételét tervezik.)

Az év végi statisztikai állományi létszámok alakulása létszám-nagyság kategóriánként Veszprém megyében						
létszám-kategória	2008.	2009.	2010.	Vált.(%) 2009/2008	Vált.(%) 2010/2008	Vált.(%) 2010/2009
< 9 fő	173	162	179	-6,4	3,5	10,5
10-49 fő	1327	1297	1330	-2,3	0,2	2,5
50-249 fő	7637	7133	7210	-6,6	-5,6	1,1
250-999 fő	9072	8911	9005	-1,8	-0,7	1,1
>1000 fő	4459	4279	4284	-4,0	-3,9	0,1
Összesen	22668	21782	22008	-3,9	-2,9	1,0

A mintába bevont cégek év végi statisztikai állományi létszáma az adatgyűjtés összegzése alapján, a 2009. év végére 3,9 %-os csökkenést mutat, majd a 2010. év végére további 2,9 %-os visszaesést feltételeznek a 2008. évi záró létszámhoz képest a válaszadók. A létszámadatak szerint egyértelműen a 2009. év tűnik a mélypontnak, mivel ahhoz képest, 2010-re - összességében - valamennyi létszám-nagyság-kategória képviselői némi pozitív elmozdulást remélnék. 2009-ben

mindegyik létszám-kategória képviselői létszám-vesztéssel számoltak, de a mikro-, és középkategóriás vállalkozásoknál csökkent a legnagyobb mértékben az alkalmazottak száma. A 2010-es év elé – az előző évi visszaesés után – a legnagyobb várakozással a 9 főnél kisebb létszámúak tekintenek, de valamelyest már derülátóbbak összességében is a gazdasági szakemberek, ami a válságból való kilábalásba vetett hitet jelzi. Bár az összesített adatok szerint megállapítható, hogy az 50 főnél nagyobb létszámú munkaadók a 2008. évinél kisebb létszámmal kívánják 2010-ben termelési, szolgáltatási feladataikat megoldani.

A feldolgozóipari, valamint az energiaipari cégek egy része, az építőipari vállalkozások, valamint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás reprezentánsai bíznak abban, hogy 2010-ben valamelyest kedvezőbb gazdasági körülmények között tevékenykedhetnek, mint 2009-ben, míg a kereskedelemben nem számítanak javulásra.

A felmérés szerint a válaszadók mindössze 8 %-a nyilatkozott úgy, hogy a *tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik*. Szám szerint, összesen 43 fő hiányzik hosszabb ideje. Minden második tartósan üres munkahelyet szakképzetlen fizikai foglalkozásúakkal szeretnék betölteni, a munkahelyek negyedére szakmával rendelkezőket várnak, minden hetedik betöltésre váró állásban pedig diplomásokat foglalkoztatnának. A tartósan hiányzó munkaerő problémája főleg a feldolgozóipar egyes ágazataiban (gépkezelők, mérnökök), valamint a kereskedelem területén (eladók) jelentkezett a felmérés során.

A cégek többsége (30 %-a) informális csatornákon keresztül, közel negyede hirdetés útján, míg 23 %-a az ÁFSZ területi kirendeltségei segítségével keresi a megfelelő munkatársakat.

2009. évre vonatkozóan a felkeresett szervezetek 31 %-a (56 cég) jelezte a felmérés alkalmával, hogy vett fel, illetve az év hátralévő részében kíván felvenni *pályakezdő fiatal*. A kereslet összesen 221 fő fiatal munkavállalót érint, amely a 2008. évi felmérés során tapasztaltaknak csak a felét éri el.

Az érdeklődés közel ¾-részben fizikai foglalkozásúakra, közülük is főleg (57 %-ban) szakképzettekre irányult. Minden negyedik munkahelyen szellemi állománycsoportba tartozókat vártak, nagyrészt (70 %-ban) diplomásokat. A fiatalok 55 %-a feldolgozóipari vállalkozásnál talált munkát, de nagyobb számban mutatkozott érdeklődés a kereskedelem területén működő cégek részéről is.

A 2010. évi előrejelzés szerint a megkérdezett vállalkozásoknak csak a negyede (46 cég) nyilatkozott úgy, hogy szándékában áll pályakezdőt alkalmazni. Nagy a bizonytalanság a foglalkoztatni kívánt létszám tekintetében, és összességében 148 fő felvételére láttak esélyt.

Számottevőbb kereslet 2010-ben a feldolgozóipar, a kereskedelem, valamint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás munkáltatói részéről mutatkozik.

Nagyobb számban, és több térségben alkalmaznak, illetve keresnek gyártósori összeszerelőket, feldolgozóipari gépkezelőket, egyéb gyártósor mellett dolgozókat, eladókat, szoftverfejlesztőket, informatikusokat stb. A turisztikai idényben pedig a fiatalok köréből is fokozottan várják munkaadók a felszolgálókat, szakácsokat, szállodai portásokat, recepciósokat, valamint konyhai kisegítőket stb.

3. Egyéb foglalkoztatási jellemzők az adatgyűjtés résztvevőinél

A megkérdezett szervezetek 27 %-ánál alkalmaztak 2009. évben *START* kártyával rendelkezőt, szám szerint 139 főt.

Elsősorban feldolgozóipari és kereskedelmi cégek éltek ezzel a lehetőséggel. Főleg informatikusokat, mérnököket, eladókat, gyártósori összeszerelőket, feldolgozóipari gépkezelőket stb. foglalkoztatnak ennek keretében, és meghatározó arányban (3/4-részen) a pályakezdők köréből.

2010-re vonatkozóan felkeresett szervezetek 23 %-a nyilatkozott úgy, hogy 105 fő *START* kártyával rendelkező felvételét tervezi. Az adatgyűjtés szerint így 79 fő pályakezdőnek lesz esélye elhelyezkedni, míg a további célcsoportokból mindössze 26 főre vonatkozó felvételi szándékot jeleztek a válaszadók, elsősorban a gyermekgondozás után a munkaerő-piacra visszatérő nők, valamint az 50 év feletti tartós álláskeresőket köréből.

A pályakezdők dominanciája tehát e téren 2010-ben is jellemző, ily módon történő foglalkoztatásukra elsősorban a feldolgozóipar egyes ágazataiban, a kereskedelemben, illetve a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén lesz lehetőség.

A *START* kártyával kapcsolatos foglalkoztatási kedvezményeket, illetve az érintett célcsoportokat a megkérdezettek többsége (72 %-a) ismeri. A válaszolók 70 %-a *START plusz*, valamint a *START extra* programok nyújtotta lehetőségekről is tájékozott.

Az adatszolgáltatók körében alkalmazott *külföldi állampolgárságú munkavállalók* száma nem meghatározó (a cégek statisztikai állományi létszámának mindössze 0,4 %-a). A külföldiek 9/10-e EU tagállamokból érkezett, és közel 4/5-ük a feldolgozóipar egyes ágazataiban kerül foglalkoztatásra. A prognózis résztvevőinél alkalmazottak csaknem 60 %-a román állampolgár. Legnagyobb számban fémipari foglalkozásúak, mérnökök, a külföldi tulajdonú cégek esetében pedig jellemzően, vezető beosztásúak alkalmazására kerül sor az adatszolgáltatóknál.

2009. évben a prognózis felmérés résztvevőinek hatoda foglalkoztatott *alkalmi munkavállalói könyvvel* munkavállalókat, míg 2010. évre vonatkozóan csak minden nyolcadik cég jelezte, hogy élni kíván ezzel az atipikus foglalkoztatási lehetőséggel. A legtöbben a mezőgazdaságban, valamint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén tudtak, illetve tudnak ebben a rugalmas, és a megyében egyébként meglehetősen népszerű foglalkoztatási formában elhelyezkedni.

Az érintett munkaadóknál foglalkoztatott *megváltozott munkaképességű munkavállalók* létszáma nem éri el a 2 %-ot.

A mintába bevont szervezeteknél *a teljes munkaidőben foglalkoztatottak részesedése (93 %)* egy év alatt 4 %-ponttal csökkent, amely elsősorban a válság miatti, csökkentett munkaidőben történő munkavégzéssel hozható összefüggésbe.

A nyugdíj utáni továbbfoglalkoztatás - az adatgyűjtés tapasztalatai szerint - *a cégek többségénél egyre inkább nem jellemző.* A foglalkoztatott nyugdíjasok száma alig haladja meg a statisztikai állományi létszám 1 %-át.

A statisztikai állományi létszámba nem tartozó *kölcsönvett munkavállalók* létszáma a válság következtében lényegesen kisebb az adatgyűjtésben közreműködőknél, mint a korábbi években. A 2007. évi, közel 1100 fővel szemben 2009. évben csak mintegy 300 fő állt alkalmazásban a felmérés időpontjában.

Kölcsönvett munkavállalókat leginkább a feldolgozóipari vállalkozások foglalkoztatnak, megrendeléseik függvényében, de a munkavállalók többnyire a munkaerő-kölcsönző cégeknél állnak, határozott idejű munkaszerződéssel alkalmazásban.

A 2010. évi foglalkoztatási szándékokat illetően, az előzőek miatt a cégek körében meglehetősen nagy a bizonytalanság, és mindössze 5 %-uk vélekedett úgy, hogy fog alkalmazni továbbra is, időszakosan kölcsönvett munkavállalókat.

Az adatgyűjtés tapasztalatait *összegezve, 2009-ben* a felkeresett cégek gazdasági helyzetét, reálfolyamataik alakulását a megye valamennyi térségében visszaesés jellemezte. Ennek megfelelően a prognózis-felmérésbe bevont megyei szervezetek - a szezonális ingadozás mellett - összességében 3,9 %-kal kisebb humán erőforrással dolgoztak, mint az előző évben.

A 2009. évi létszám-leadások mintegy harmada elbocsátás, illetve tudatos létszám-csökkentés volt. Az elbocsátások több, mint 8/10-e az export-érzékeny feldolgozóipari ágazatokat érintette az év során, egyéb létszámcsökkentésre ugyancsak a feldolgozóipari cégeknél került sor legnagyobb számban, de a kereskedelem, gépjárműjavítás létszámkiáramlása is meghatározó.

A gazdálkodó szervezetek jelenlegi rendelésállományaik, illetve kapacitás-kihasználtságuk ismeretében a termékeik, illetve szolgáltatásaik iránti kereslet jövőbeni alakulásáról, a piaci pozíciók várható változásáról, illetve, mindezekkel összefüggésben az alkalmazni kívánt munkaerő létszámáról, a gazdasági válság következtében *meglehetősen nagy bizonytalansággal nyilatkoztak a 2010. évre vonatkozóan.*

A 2009. év eleji induló létszámhoz képest *2010-re* további, 2,9 %-os létszámcsökkenést prognosztizálnak a cégek gazdasági szakemberei.

Az összesített számadatok alapján azonban, a 2009. év tűnik egyértelműen a mélypontnak, mivel ahhoz képest, 2010-re a felmérés résztvevői kismértékű pozitív elmozdulást remélnek. (Valamelyest - 1 %-kal - magasabb létszámmal kívánják termelési, szolgáltatási feladataikat megoldani, mint 2009-ben.)

A 2010. év tekintetében a felmérés reprezentánsainak jelentős hányada (több, mint 60 %-a) véli úgy, hogy termelési, szolgáltatási feladatait változatlan létszámmal oldja meg, negyede létszámának növelését tervezi, minden tizedik válaszadó számol csak létszámának csökkenésével (2009-re a nyilatkozók 45 %-a), míg a bizonytalanok részesedése 4 %-ot tesz ki.

2010-ben a megkérdezettek jelentős elbocsátásokra nem készülnek, a rendelésállományok ingadozása, illetve a szezonális következtében inkább egyéb, kisebb volumenű létszám-

leadások, illetve létszámfelvételek várhatóak. A feldolgozóipari, valamint az energiaipari cégek egy része, az építőipari vállalkozások, valamint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás reprezentánsai bíznak abban, hogy 2010-ben valamelyest kedvezőbb gazdasági körülmények között tevékenykedhetnek, mint 2009-ben, míg a kereskedelemben nem számítanak javulásra.

Összességében a cégek meghatározó hányada a 2010. év elé is visszafogott várakozással tekint, mivel többségük valamennyi kérdés tekintetében stagnálást vetített előre. Számottevően bővült a gazdasági környezet bizonytalan alakulására hivatkozva a válaszolni nem tudók, illetve nem akarók köre, ugyanakkor a cégek egy részénél az óvatos derülátás jelei is megmutatkoznak.

A megye munkaerő-piacán 2010-ben a foglalkoztatás átmeneti, szezonális bővülésén túl, javulásra kevésbé lehet számítani. A gazdasági válság negatív következményeinek enyhítése, a jelentős munkanélküliség kezelése érdekében nagy szerep jut az uniós programok, valamint az egyéb foglalkoztatást elősegítő központi és helyi programok nyújtotta támogatási lehetőségeknek. Elsődleges cél a munkahelyek megőrzése, a foglalkoztatás bővítése, a munkaerő-kínálat, és kereslet közelítésének elősegítése, szerkezeti különbségeinek javítása, az állás-keresők képzésekkel történő konvertálhatóbbá tétele, a hátrányos helyzetű rétegek számára közhasznú, és egyéb közfoglalkoztatási lehetőségek biztosítása.

IV. MELLÉKLET

Romló pozíciójú foglalkozások, szakmák a 2010 év végéig tervezett munkaviszony megszűnések nagyságcsoportjai szerint	Keresett foglalkozások, szakmák a 2010 év végéig a tervezett létszám felvételek nagyságcsoportjai szerint	Keresett foglalkozások, amelyeknél pályakezdekők felvételét tervezik 2010 év végéig
(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)	(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)	(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)
Közép-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ		
<p style="text-align: center;">100 fő és több</p> <p>Gyártósori összeszerelő Vájár, segédvájár Egyéb segédmunkások</p>	<p style="text-align: center;">100 fő és több</p> <p>Gyártósori összeszerelő Egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők Műanyag-feldolgozó</p>	<p style="text-align: center;">100 fő és több</p> <p>Gyártósori összeszerelő Egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők</p>
<p style="text-align: center;">50 - 99 fő között</p> <p>Targoncavezető</p>	<p style="text-align: center;">50 - 99 fő között</p> <p>Tartósítóipari munkás, gyümölcs-, zöldségfeldolgozó Bőrkikészítő-, feldolgozó gépkezelő, gyártósor mellett dolgozó Targoncakezelő Raktárkezelő Lakatos</p>	<p style="text-align: center;">50 - 99 fő között</p>
<p style="text-align: center;">20 - 49 fő között</p> <p>Tartósítóipari munkás, gyümölcs-, zöldségfeldolgozó Lakatos Fémmegmunkáló gépkezelő Vegyí alapanyagot és terméket gyártó gépkezelő Egyéb energetikai gépek és berendezések kezelői Raktárkezelő Üveggyártó Kőműves Út-, híd- és vasútépítőgép-kezelő Tehergépkocsivezető Kézi anyagmozgató</p>	<p style="text-align: center;">20 - 49 fő között</p> <p>Egyéb segédmunkások (pl. alkalmi munkás) Betonelem-gyártó Vegyí alapanyagot és terméket gyártó gépkezelő Fémmegmunkáló gépkezelő Eladó Egyéb gépek, berendezések szerelői, javítói Egyéb technikusok Út-, híd- és vasút építőgép-kezelő Tehergépkocsi-vezető</p>	<p style="text-align: center;">20 - 49 fő között</p> <p>Eladó</p>
<p style="text-align: center;">10 - 19 fő között</p> <p>Kubikus Eladó Egyéb vas- és fémipari foglalkozások Mezőgazdasági erőgépvezető, -kezelő Egyszerű mezőgazdasági foglalkozások /pl. napszámos, mezőőr/ Szabó, varrónő, modellkészítő Szarvasmarhatartó és -tenyésztő Fonó Hegesztő, lángvágó Egyéb építőanyag-ipari terméket gyártó gépkezelők</p>	<p style="text-align: center;">10-19 fő között</p> <p>Kézi anyagmozgató, csomagoló Egyszerű erdészeti, vadászati, halászati foglalkozások (halőr) Kubikus Felszolgáló, vendéglátó-ipari eladó (pl. bárpincér, pincér) Kőműves Öntődei foglalkozású Szarvasmarhatartó és -tenyésztő Fonó Egyéb mérnökök Gépjármű- és motorszerelő Szoftverfejlesztő, informatikus Bolti pénztáros Egyszerű mezőgazdasági foglalkozások Mechanikai műszerész Feldolgozó gépkezelő, és gyártósor mellett dolgozó Egyéb energetikai gépek és berendezések kezelői</p>	<p style="text-align: center;">10 - 19 fő között</p> <p>Bőrkikészítő-, feldolgozó, gépkezelő, gyártósor mellett dolgozó Egyéb fémmegmunkálók, -felületkezelők Csomagológép-kezelő Bolti pénztáros Egyéb mérnökök</p>

Romló pozíciójú foglalkozások, szakmák a 2010 év végéig tervezett munkaviszony megszűnések nagyságcsoportjai szerint

(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)

10 fő alatti

Vízellátási foglalkozású
Mezőgazdasági gép(motor)-,szerelő, -javító
Vezeték- és csőhálózat – szerelő
Gépjármű- és motorszerelő, -javító
Szabász /textilkonfenció-ipari/
Forgácsoló
Szállító-és rakodómunkás
Húsfeldolgozó (hentes, mészáros,, hal- és baromfifeldolgozó
Mezőgazdasági gépész, gépüzemeltető
Irodai adminisztrátor, írnok
Nyomdász
Kőolaj-feldolgozó gépkezelő
Autóbuszvezető
Mosónő, vasalónő
Gazdasági szervezet vezetője /igazg., elnök, ügyv.ig.menedzser/
Kereskedő
Felszolgáló, vendéglátó-ipari eladó /pl. pincér, bárpincér/
Gazdaasszony, szobaasszony
Forgalmi szolgálattevő
Szerszámkészítő
Egyéb fémmegmunkálók, -felületkezelők
Ács-állványozó
Villanyszerelő
Egyéb feldolgozóipari gépek kezelői, gyártósori összeszerelők
Építőipari tevékenységet folytató részegység vezetője
Számviteli, pénzügyi tevékenységet folytató részegység vezetője
Egyéb mérnökök
Bányászati technikus
Pénzügyi ügyintéző
Egyéb kereskedelmi, áruforgalmi, értékesítési ügyintézők
Egyéb ügyintézők
Könyvelő (analitikus)
Egyéb kereskedelmi foglalkozások
Vendéglátó, vendéglős
Szakács
Váltókezelő
Halász, haltenyésztő

Keresett foglalkozások, szakmák a 2010 év végéig a tervezett létszám felvételek nagyságcsoportjai szerint

(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)

10 fő alatti

Gépészmérnök
Csomagológép kezelő
Szállító- és rakodómunkás
Ipari tevékenységet folytató részegység vezetője
Kereskedő
Húsfeldolgozó (hentes, mészáros), hal- és baromfifeldolgozó
Bútorasztalos
Egyéb kohászati foglalkozások
Szobalány
Területi közigazgatás, igazságszolgáltatás középszintű vezetője
Sütő-, tésztaipari munkás, pék
Hegesztő, lángvágó
Irodai adminisztrátor, írnok
Mérnök
Szakács
Vízellátási foglalkozású
Egyéb élelmiszergyártók, -feldolgozók és tartósítók
Szabó, varrónő, modellkészítő
Forgácsoló
Vezeték- és csőhálózat-szerelő
Textilipari gépkezelő és gyártósor mellett dolgozó
Háztartási alkalmazott
Területi közigazgatás, igazságszolgáltatás középszintű vezetője
Sütő-, tésztaipari munkás, pék
Hegesztő, lángvágó
Építőmérnök
Irodai adminisztrátor, írnok
Szakács
Vízellátási foglalkozású
Egyéb élelmiszergyártók, -feldolgozók és tartósítók
Szabó, varrónő, modellkészítő
Forgácsoló
Vezeték- és csőhálózat-szerelő
Textilipari gépkezelő és gyártósor mellett dolgozó
Kereskedelmi tevékenységet folytató részegység vezetője
Üzletkötő
Egyéb kereskedelmi, áruforgalmi, értékesítési ügyintézők

Keresett foglalkozások, amelyeknél pályakezdők felvételét tervezik 2010 év végéig

(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)

10 fő alatti

Felszolgáló, vendéglátó-ipari eladó (pl. pincér, bárpincér)
Szerszámkészítő
Hegesztő, lángvágó
Műanyag-feldolgozó
Mezőgazdasági erőgépvezető, - kezelő
Szakács
Húsfeldolgozó (hentes,mészáros), hal- és baromfifeldolgozó
Szabó, varrónő, modellkészítő
Szoftverfejlesztő, informatikus
Anyaggazdálkodó, anyagbeszerző
Tartósítóipari munkás, gyümölcs-, zöldségfeldolgozó
Tejfeldolgozó
Gépjármű- és motorszerelő, - javító
Fémmegmunkáló gépkezelő
Egyéb energetikai gépek és berendezések kezelői
Sütő-, tésztaipari munkás, pék
Egyéb gépek, berendezések szerelői, javítói
Keramikus
Területi közigazgatás, igazságszolgáltatás középszintű vezetője
Gépészmérnök
Erősáramú villamosmérnök
Minőségi, műszaki, biztonsági ellenőr
Egyéb pénzügyi ügyintézők
Cukrász
Fonó
Konyhai kisegítő
Egyéb technikusok
Szállodai portás, recepció
Masször
Bútorasztalos
Öntődei foglalkozású
Forgácsoló
Mechanikai műszerész
Egyéb örök és hasonló jellegű egyszerű foglalkozások
Mezőgazdasági, erdészeti tevék.folyt.részegys.közvetlen term.ir.
Élelmiszer-ipari mérnök

Romló pozíciójú foglalkozások, szakmák a 2010 év végéig tervezett munkaviszony megszűnések nagyságcsoportjai szerint

(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)

10 fő alatti

Vasbetonszerelő
Festő és mázoló
Kazánpékekezelő (vizsgázott kazánfűtő)
Szobalány
Portás

Keresett foglalkozások, szakmák a 2010 év végéig a tervezett létszám felvételek nagyságcsoportjai szerint

(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)

10 fő alatti

Díjbeszedő, villany-, gáz-, vízóra-leolvasó
Üveggyártó
Burkoló
Egyéb bányászati gépek kezelői
Mezőgazdasági erőgépezető, - kezelő
Konyhai kisegítő

Kereskedelmi szervező

Egyéb gazdasági ügyintézők
Kereskedelmi ügyintéző
Egyéb idegenforgalmi ügyintézők

Egyéb irodai jellegű foglalkozások

Cukrász
Fodrász, borbély
Épületasztalos
Mezőgazdasági gép(motor),- szerelő, - javító
Ács- állványozó
Szellőző- és klimatizáló berendezés-szerelő
Villanyszerelő
Egyéb anyagmozgató gépek kezelői
Lakás-, intézménytakarító

Keresett foglalkozások, amelyeknél pályakezdeők felvételét tervezik 2010 év végéig

(az egyes nagyságcsoportokon belül csökkenő sorrendben)

10 fő alatti

Vegyésmérnök
Közlekedési mérnök
Mezőgazdasági mérnök
Egyéb műszaki foglalkozások
Humán-erő-gazdálkodási ügyintéző
Számveteli ügyintéző

Egyéb gazdasági ügyintézők

Kereskedelmi ügyintéző
Egyéb lakás-, kommunális szolgáltatási foglalkozások
Lakatos
Mezőgazdasági gép(motor),- szerelő, - javító
Elektroműszerész
Kőműves
Ács-állványozó
Felvonószerelő
Tehergépkocsi-vezető
Kézi anyagmozgató, csomagoló
Egyéb segéd munkások (pl. alkalmi munkás)